

LOKAAAL

2023 _ 04

magazine

Naar het volgende level

Op weg naar
Expeditie K

Marleen Porto-Carrero:
gebruikt drinkwater zuiver
teruggeven aan de natuur

**Grote verwachtingen voor
de woonmaatschappij**

**Ondermijnende criminaliteit
bestuurlijk aanpakken**

Ken uw stad. Verbeter uw stad.

Expeditie K

Schrijf nu in voor onze workshop:
opleidingen.vvsg.be/expeditie-k

Breng de risico's in kaart.

Een schadegeval, brand, diefstal, natuurramp en veel andere ongevallen laten altijd iets na: data. Al die data hebben we nu op één plek bij elkaar gebracht in de UrbanData by Ethias. Daar zijn alle risico's voor u in kaart gebracht, van een hele gemeente tot die ene straathoek. Zo ziet u direct waar ruimte voor verbetering ligt. U krijgt namelijk alles overzichtelijk te zien op dynamische kaarten met interactieve data van vroeger tot nu.

Werk met de UrbanData by Ethias samen met ons aan een veiliger België. Om te beginnen met uw gemeente en haar mensen.

Meer informatie op
solutions.ethias.be/nl/urbandata

UrbanData by **ethias**

14

STEFAN DEWICKERE

35

STEFAN DEWICKERE

42

LAYLA AERTS

- 5 **Opinie**
- 6 **Kort**
- 12 **Estafette Dis Van Berckelaer**
- 14 **Het criminaliteitsplatform, instrument tegen malafide bedrijven**
Steeds meer lokale besturen investeren in bestuurlijke handhaving om ondermijnende criminaliteit aan te pakken die schuilgaat achter 'grijze', illegale economie. Sint-Pieters-Leeuw is een van de pilots die het Graydon-criminaliteitsplatform gebruiken om fraudegevoelige ondernemingen sneller op de radar te krijgen.
- 18 **Stress: een kaper op de kust?**
- 20 **Sterk starten in OCMW-sociaal werk**
- 22 **De toekomst van Bart Götte, businessfuturist**
Leer de kunst van het verzinnen
- 26 **Nieuwe infrastructuur in Wemmel _ Van wieg tot wandelstok**
- 35 **Interview met Marleen Porto-Carrero:**
Gebruikt drinkwater zuiver teruggeven aan de natuur
De Overheidsmanager van het jaar 2022 is sinds 2016 directeur van Farys, de intercommunale met opdrachthoudende activiteiten zoals drinkwater, sanering en sportaccommodaties in vooral West- en Oost-Vlaanderen en een deel van Vlaams-Brabant. Daarnaast verleent Farys diensten als aankoopcentrale.
- 40 **Cultuur voor mentaal welzijn**
- 42 **Grote verwachtingen voor de woonmaatschappij**
Binnenkort zijn er in Vlaanderen 42 woonmaatschappijen actief. Voor elk lokaal bestuur wordt de woonmaatschappij een erg belangrijke partner: ze wordt immers de grootste vastgoedactor in de gemeente, met bovendien het grote pluspunt dat zij een uitdrukkelijk sociale opdracht heeft.
- 45 **Iedereen thuis bij Clementina**
- 48 **50 jaar lokale dienstencentra: warme thuis, met aandacht voor preventie**
- 50 **Meer handen op de werkvloer: pedagogische coaches aan de slag**
- 52 **Beeldend bruggen maken: pedagogisch documenteren in de kinderopvang**
- 54 **Tuinrangers ronden kaap van 4000 tuinadviezen**
- 56 **Inrichtingsprincipes lokale wegen op iets meer dan een jaar afgerond**
- 58 **In contact met Tamara De Geeter**
De hartslag van het openbaar domein voelen
- 60 **Agenda**
- 61 **Op zoek naar nieuwe collega's?**
- 62 **Grenzeloos lokaal**
- 63 **Burgemeester Triljoen**

Op de cover: Lokale besturen op alle vlakken naar het volgende level brengen, een niveau hoger tillen dus, is het leidmotief van onze 'Trefdag nieuwe stijl' Expeditie K in Kortrijk op 1 juni. Fotografie Layla Aerts capteerde een beeld dat daarbij én bij de start van de lente past.

COLOFON

KERNREDACTIE Marlies van Bouwel, Bart Van Moerkerke, Marleen Capelle HOOFDREDACTEUR Pieter Plas VORM Ties Bekaert
DRUK Graphius VERANTWOORDELIJK UITGEVER Kris Snijkers, directeur Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw, Bischoffsheimlaan 1-8, 1000 Brussel

ADVERTENTIES Peter De Vester, peter@moizo.be, T 03-326 18 92

VACATURES Monika Van den Brande, vacatures@vvsbg.be, T 02-211 55 43

ABONNEMENT 2022 voor alle informatie over de verschillende abonnementenformules www.vvsbg.be/lokaal-abonnement

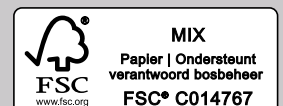
Praat mee over Lokaal met #VVSGLokaal

Deel al waarop u fier bent op #lokaalDNA

Volg ons op

vvsbg

Ondertekende artikels verbinden alleen de auteurs. Reacties zijn welkom. De redactie zal deze naar eigen inzicht al dan niet opnemen, inkorten of er melding van maken. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

OVER REGIE VOEREN
EN HET OPZETTEN
VAN ORGANISATIE-
NETWERKEN IN LOKAAL
SOCIAAL BELEID

LOKAAL BESTUREN IN DE GENETWERKTE SAMENLEVING

GRIET BRIELS & PETER COUSAERT

Netwerken is belangrijk: de 21e eeuw wordt niet voor niets de eeuw van de samenwerking genoemd. **Zo werk, leer en opereer je in een genetwerkte samenleving en heb je een belangrijke regierol.** Samenwerken en regie voeren mogen dan niet helemaal hetzelfde zijn, ze staan ook niet volledig los van elkaar.

In dit boek bieden we **een handig referentiekader om lokale besturen te helpen bij het vormgeven van hun regierol en organisatienetwerken succesvoller te maken.**

OVER DE AUTEURS

Griet Briels is stafmedewerker lokaal sociaal beleid bij VVSG.

Peter Coussaert is Diensthoofd Samenleven en Beleven bij VVSG.

LOKAAL BESTUREN IN DE
GENETWERKTE SAMENLEVING

ISBN (print): 9782509039217

Formaat: 240 x 160 mm

Meer info & bestellen:
www.politeia.be

KRIS SNIJKERS
Algemeen directeur
van de VVSG

Bestuurlijke handhaving, de noodzakelijke schakel

Bestuurlijke handhaving krijgt de laatste jaren terecht veel aandacht. In dit nummer van Lokaal maken we kennis met het criminaliteitsplatform dat in Sint-Pieters-Leeuw wordt getest. Het platform moet de informatiepositie van lokale besturen in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit versterken. Een vraag die daarbij misschien spontaan bij je opkomt, is of dit wel een taak van het lokale niveau is. Hebben we hiervoor dan geen gerechtelijk apparaat of federale gespecialiseerde politiediensten? Een gefundeerd antwoord op die vraag kunnen we vinden in het rapport 'Bestuurlijke handhaving van georganiseerde misdaadfenomenen' dat wijlen professor Brice De Ruyver in 2016 publiceerde. Het rapport geeft aan dat bestuurlijke handhaving niet in de plaats van de strafrechtelijke handhaving van criminaliteit komt, maar er complementair aan is. Preventieve bestuurlijke handhaving moet samen met het repressieve karakter van de strafrechtelijke handhaving een doelmatige strategie creëren.

Op het terrein stellen we vast dat georganiseerde criminaliteit steeds meer gebruik maakt van het reguliere economische systeem. Handelszaken worden ingeschakeld om geld wit te wassen of als dekmantel voor criminele activiteiten. Georganiseerde criminaliteit dreigt zich op deze manier steeds meer in te bedden in de reguliere samenleving en ondermijnt ze daarmee. Daardoor is het ook een taak van de lokale overheid om mee te vermijden dat deze ondermijning plaats kan vinden. Lokale besturen moeten dus de mogelijkheid hebben om op basis van informatie die de moraliteit of integriteit van een persoon betreft, te beslissen om bijvoorbeeld vergunningen, subsidies of overheidsopdrachten niet toe te kennen.

Een instrumentarium opzetten om bestuurlijke handhaving vorm te geven is echter een moeilijke oefening waarbij drie waardekers met elkaar in balans moeten worden gehouden. Uiteraard moet elk overheidsoptreden rechtmatig en rechtszeker zijn. Rechts- en belangenbescherming zijn in een democratische rechtsstaat onontbeerlijk, ook, of misschien zelfs, bij de bestrijding van georganiseerde criminaliteit. Daar-

naast zijn er nog twee andere waardekers die we niet uit het oog mogen verliezen: de weerbaarheid van de overheid en van onze samenleving als geheel en de doelmatigheid en efficiëntie van het overheidsoptreden in verband met bestuurlijke handhaving.

Bestuurlijke handhaving is niet de *silver bullet* waarmee we de georganiseerde criminaliteit kunnen bestrijden. Het is wel een noodzakelijke schakel in de hele ketting waarmee we ondermijnende criminaliteit moeten bestrijden.

Georganiseerde criminaliteit die de reguliere economie binnendringt, ondermijnt het vertrouwen van burgers in de samenleving en uiteindelijk de democratische rechtsstaat zelf. Het is de verantwoordelijkheid van de overheid – ook van het lokale niveau – om zich hier weerbaar tegen op te stellen en ook vanuit een bestuurlijke invalshoek maatregelen te nemen om te verhinderen dat criminaliteit zich in de normale samenleving kan nestelen. Daarnaast moet het instrumentarium voor bestuurlijke handhaving ook doelmatig en efficiënt inzetbaar zijn. Ondermijnende criminaliteit slaagt erin zich snel en flexibel te organiseren en aan te passen. Dat betekent dat ook lokale besturen hierop snel en efficiënt moeten kunnen inspelen.

Bestuurlijke handhaving is niet de *silver bullet* waarmee we de georganiseerde criminaliteit kunnen bestrijden. Het is wel een noodzakelijke schakel in de hele ketting waarmee we ondermijnende criminaliteit moeten bestrijden. Dit vergt een instrumentarium dat rechtszeker is, maar ook de nodige weerbaarheid én efficiëntie garandeert. En liefst ook een goede afstemming tussen de verschillende bestuursniveaus in dit land. –

kort

Nu ook deontologische commissie verplicht voor lokale besturen

Elk lokaal bestuur moest eerder al een deontologische code voor de mandatarissen hebben. Sinds 2 maart komt daar ook een verplichte deontologische commissie bij. Voor de besturen die er nog geen hebben, en dat zijn er twee van de drie, is er dus werk aan de winkel.

De parlementsleden die het voorstel tot aanvulling van het decreet lokaal bestuur indienden, vinden dat het in de huidige tijdsgeest en met de stijgende aandacht voor het integer en deontologisch uitoefenen van een politiek mandaat noodzakelijk is dat er een gespecialiseerd orgaan bestaat dat zich uitspreekt over de toepassing van de deontologische code. Deze deontologische commissie is geen gemeenteraadscommissie als een andere. De samenstelling gebeurt volgens andere regels: naast minstens één lid van elke fractie in de raad is er eventueel plaats voor onafhankelijke experts. Voor de werking en de bevoegdheid van de deontologische commissie zijn er geen regels, die bepaalt het lokale bestuur zelf.

Een code en een op papier samengestelde commissie zijn een begin, maar zeker zo belangrijk is het proces om tot die code te komen. Beter dan te moeten reageren op een mogelijke schending van de deontologische code is het met elkaar in gesprek te gaan over wat wel en wat niet kan. Een deontologische code dient immers in de eerste plaats om de mandatarissen te be-

STEFAN DE WICKERE

schermen. De oprichting van de deontologische commissie is een goede aanleiding om dat gesprek te voeren.

Lokale besturen die wel al een deontologische commissie hebben, moeten deze conformeren aan de nieuwe bepalingen daarover in het decreet lokaal bestuur.

Het VVSG-model aangevuld

De VVSG stelt een addendum ter beschikking tot aanpassing en aanvulling van het bestaande VVSG-model van deontologische code. Ze is bezig aan een grondige herziening van de hele deontologische code, maar wil via dit addendum zorgen dat de lokale besturen hun bestaande code ondertussen al kunnen aanpassen aan de nieuwe regels voor deontologische commissies.

Vragen, aanvullingen en opmerkingen zijn steeds welkom. _
Marian Verbeek en Pieter Vanderstappen

Op <https://opleidingen.vvsg.be> vind je twee interessante opleidingen in verband met deze materie: Van klokkenluiden tot bestraffing en Het morele leerproces.

oproepen

Tot 30 april _ Stadsvernieuwing 2023

Steden staan voortdurend voor nieuwe uitdagingen maar zijn ook de plaatsen waar die aangepakt kunnen worden. Dat maakt de Vlaamse oproep stadsvernieuwingprojecten extra relevant. De jury stadsvernieuwing formuleerde een bondige tekst over de visie, de thematische invalshoek en de modaliteiten voor de oproep 2023. Er zijn ook enkele wijzigingen in de procedure voor het indienen en beoordelen van dossiers.

Oproep stadsvernieuwing 2023 | Vlaanderen.be

Tot 1 mei _ Projecten gender, seksuele diversiteit, toegankelijkheid en handicap

De Vlaamse overheid moedigt organisaties aan om in te zetten op gelijkheids- en integratiebeleid. Via projectsubsidies wil ze lokale besturen aansporen dit beleid mee vorm te geven met creatieve en frisse projectideeën en goede praktijken die toepasbaar zijn in een bredere beleidscontext, en/of een hiaat in de beleidsuitvoering aanpakken. Thema's zijn gender, seksuele diversiteit, toegankelijkheid en handicap.

Alle informatie op de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur

Tot 20 september _ EU-subsidies voor jumelages

Binnen het CERV-programma subsidieert de EU jumelageprojecten die tot doel hebben de interculturele dialoog te bevorderen door mensen van verschillende nationaliteiten en verschillende talen samen te brengen om deel te nemen aan gemeenschappelijke activiteiten.

Search Funding & Tenders (europa.eu)

FREPIK

Cyberveiligheid: ook lokale besturen mijden beter Tiktok-applicatie

Cyberveiligheid is vandaag van het grootste belang. Daarom doen ook lokale besturen er goed aan de Tiktok-applicatie niet langer te gebruiken. Uit een recente analyse van de Belgische Staatsveiligheidsdienst blijkt dat die niet veilig is.

Tiktok verzamelt zonder toestemming een grote hoeveelheid gegevens van gebruikers. Er is ook een risico op manipulatie van informatie en inhoud door middel van algoritmen die aanwezig zijn op het platform. Chinese bedrijven zijn namelijk wettelijk verplicht samen te werken met Chinese inlichtingendiensten. Het Centrum voor Cybersecurity Belgium (CCB), de Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid (ADIV) en de Veiligheid van de Staat (VVSE) roepen daarom op tot algemene waakzaamheid en adviseren regionale, provinciale en lokale overheden om de toegang tot de Tiktok-applicatie binnen de professionele werkomgeving te blokkeren.

De federale overheid voerde een tijdelijk verbod in op de Tiktok-applicatie voor alle toestellen waarvan de aankoop, het abonnement of het gebruik gedeeltelijk of helemaal worden betaald door de federale overheid. Het verbod geldt voor zes maanden, daarna zal het worden geëvalueerd. Ook Digitaal Vlaanderen blokkeert de toegang tot de applicatie voor alle overheden die gebruik maken van de gemeenschappelijke IT-dienstverlening en het netwerk van de Vlaamse overheid. Op vraag van de Nationale Veiligheidsraad onderzoekt de Gegevensbeschermingsautoriteit momenteel het privacybeleid van Tiktok.

Volgens onze informatie zijn er maar weinig steden en gemeenten die Tiktok gebruiken als officieel communicatiekanaal. Uiteraard is het ook belangrijk om stil te staan bij de veiligheid van privétoestellen waarop naast een werkaccount ook de Tiktok-app staat voor private doeleinden. _ Jolien Schoonooghe

cyberveiligheid@vvsb.be of security@vlaanderen.be.

Lokale besturen vergroenen voertuigenpark

Precies een jaar geleden werd het aankoopplatform voor duurzame voertuigen **Gestroomd.be** gelanceerd door alle Vlaamse streekintercommunes. IGEMO uit Rivierenland coördineert. Begin februari waren er al 102 duurzame voertuigen in bestelling.

‘Een groot succes en het bewijs dat lokale besturen en partners duurzame alternatieven voor hun voertuigenpark belangrijk vinden,’ zegt Peter De Bruyne, algemeen directeur IGEMO. ‘En het belangrijkste: ruim honderd vervuulende voertuigen minder op de weg.’

Het platform biedt lokale besturen de mogelijkheid om elektrische, hybride en andere duurzame voertuigen te kopen. Dat gaat van gewone personenauto's tot specifiek aan eigen behoeften aangepaste voertuigen zoals veegwagens of busjes voor vervoer van rolstoelgebruikers.

Door gebruik te maken van een gemeenschappelijke overheidsopdracht hoeven gemeenten niet zelf de hele

FREPIK

zoektocht en de administratieve procedure te doorploegen. Bovendien zijn er door het grotere aantal wagens kortingen op de catalogusprijs.

De dienstverlening is hoofdzakelijk gericht op gemeentebesturen, maar ook op politiezones, brandweerzones, gemeentelijk onderwijs, OCMW's en intercommunes. . _ Kris Moonen

Gestroomd.be

Uitdagingen van vergrijzing

Veel meer mensen dan vroeger worden ouder. We blijven ook langer gezond, ondanks de grote sociale verschillen. Die ongeziene situatie roept nieuwe uitdagingen op: voor beleidsmakers, voor het middenveld en niet het minst voor ouderen zelf. Waar en hoe wonen? Hoe voorzieningen bereiken? Een inkomen garanderen en armoede voorkomen? Langer aan het werk blijven? Gepaste zorg organiseren? En vooral: hoe maatschappelijke participatie versterken en mensenrechten van ouderen garanderen? Slagen we er als samenleving in om inclusief om te gaan met de veroudering? Meer dan dertig wetenschappers en veldwerkers verzamelden essentiële inzichten voor iedereen die niet om de vergrijzing heen kan: beleidsmakers op de verschillende niveaus en actieve middenvelders, maar ook de media of opleidingen in onder meer de zorg of de ruimtelijke ordening.

- J. Vranken, P. De Decker, D. Verté en R. Crivit (red.),
- *Ongehoord en ongezien. Hoe Vlaanderen vergrijst*
- Uitgeverij Gompel&Svacina, Antwerpen
- 42 euro

Vooruitzichten en verwachtingen van 60-plussers

Eind 2022 vond een uitgebreide bevestiging plaats bij 60-plussers in België die niet hulpbehoevend zijn: hoe kijken zij aan tegen ouder worden? De bevestiging laat onder meer zien wat de samenhang is tussen de blik op de oude dag en factoren als het al dan niet hebben van een sociaal netwerk. Gelijkaardige barometers waren er in 2017 en 2020. Evolutie in de cijfers is er onder meer wat betreft de toenemende bekendheid van het begrip mantelzorg en van alternatieve woonvormen. Het kennen van mensen in bepaalde situaties beïnvloedt de beeldvorming, bijvoorbeeld over woonzorgcentra. Ook nieuwe en niet-Belgen werden bevestigd. Met name niet-Belgen hebben er veel meer vertrouwen in dat ze bij gezondheidsproblemen voldoende geholpen zullen worden, in de eerste plaats door de eigen familie- of vriendenkring. Raadpleeg het dossier met aanverwante publicaties op <https://kbs-frb.be/nl/levenskeuzes-bij-60-plussers>

STAD ROESELARE

Kinderen stellen zelf hun nieuwe speeltuin samen

In Roeselare kunnen kinderen het Pastoorsbos virtueel omtoveren tot de speelruimte van hun dromen. Dit proefproject zit op het kruisvlak van jongerenparticipatie, digitale innovatie en openbare ruimte. De Howest Hogeschool slaagde erin om het Pastoorsbos na te bouwen in de virtuele wereld van Roblox. De kinderen kunnen nu hun fantasie de vrije loop laten en krijgen een fictief budget om zelf hun ideale speelplein te ontwerpen. Via een keuzemenu kunnen ze samen hun favoriete speeltoestellen kiezen en plaatsen. De stad engageert zich om in het definitieve ontwerp van het Pastoorsbos de wensen van de jeugd zoveel mogelijk te realiseren.

De methodiek van dit project is ontwikkeld via het Europees project 'Network of Laboratories for Civic Technology Co-production' (NLAB4CIT) waarvan ook de VVSG deel uitmaakt. Gelijkaardige projecten worden ook in Italië en Griekenland opgezet. In Griekenland zal de gemeente Kaisariani via blockchain de werking van vrijwillige brandweermannen beter kunnen coördineren. Een tweede proefproject gaat over het collectief geheugen van de gemeente. Het honderdjarig bestaan van de gemeente, die gesticht werd door vluchtelingen uit Klein-Azië, en de viering ervan zal met medewerking van jongeren onder de aandacht gebracht worden, met gebruik van digitale tools. In Italië zullen lokale stakeholders in de gemeente Collegno rond een groot park op nieuwe manieren samenwerken via de applicatie 'CommonsHood', waarin geëxperimenteerd wordt met lokale gemeenschapsmunten. _ Roman Cluytens

nlab4cit.eu

Inspiratiekaart renovatiebeleid moet gemeenten en inwoners helpen bij renovatiestrategie

Tegen 2050 moeten alle 3,3 miljoen woningen in Vlaanderen een A-label voor energiezuinigheid hebben. Vandaag voldoet maar 5% van de woningen aan die vereiste. De VVSG heeft nu een inspiratiekaart renovatiebeleid klaar die steden en gemeenten moet helpen om doordacht en efficiënt een lokale renovatiestrategie uit te werken. Dit moet ook burgers beter op weg zetten.

Tegen 2050 moet het volledige Vlaamse gebouwenbestand een EPC-label A hebben en koolstofneutraal zijn. Daarvoor moet de jaarlijkse renovatiegraad omhoog naar drie procent, vandaag zitten we nog niet eens aan één procent. De renovatie moet diepgaand zijn en onder meer de schil, het verwarmingssysteem en de ventilatie aanpakken. Lokale besturen beschikken over terreinkennis en een netwerk om een lokale renovatiestrategie in te voeren. Daarom presenteerde het Netwerk Klimaat van de VVSG onlangs een interactieve kaart die voor elke gemeente een indicatie geeft van de wijken of woningtypes met de hoogste energieverbruiken of de slechtste energie-

GEMEENTE HOOGSTRAATEN

prestaties en de socio-demografische samenstelling. Dat geeft de gemeenten een beeld van de mogelijkheden, zodat ze hun inwoners gerichter kunnen stimuleren en begeleiden. De kaart presenteert een reeks cijfers en analyses voor elke gemeente, statistische sector of straatsegment. Het instrument komt boven op de inspiratiekaart warmtezonering, die de VVSG in 2022 lanceerde. Daarmee kan de gemeente zien waar collectieve warmtevoorziening mogelijk is. Dat vereist een andere strategie dan bij gebouwen waar een individuele diepgaande renovatie nodig is.

Lokale Energiehuizen en renovatieadviseurs kunnen met de nieuwe inspiratiekaart renovatiebeleid de bewoners en eigenaars adviseren bij het nemen van de juiste maatregelen en hen begeleiden bij de aanvraag van een renovatielening zoals Mijn Verbouwen of het Noodkoopfonds, premies zoals Mijn Verbouwpremie en een gepast begeleidingstraject. Zo kan de inspiratiekaart helpen om de renovatiegolf verder te versnellen. _ Nathalie Debast

Zwalm levert de honderdste klimaatpraktijk

De praktijkendatabank van Netwerk Klimaat heeft in maart de kaap van honderd projecten gerond. Met andere woorden: er zijn al honderd inspirerende klimaatprojecten verzameld, zowel in verband met energie/mitigatie als in verband met adaptatie.

Tal van steden en gemeenten, intercommunales en andere partners delen hun ervaringen en leerlessen al in de praktijkenbank. Er komen al veel thema's aan bod, maar zeker nog niet het hele klimaatspectrum.

De gemeente Zwalm leverde al zes projecten aan: het pleintjesplan, de verleding van het gemeentehuis, advies voor duurzaam bouwen & renoveren, de Tuinrangers, een landbouwforum over energie en een uitdeelactie van bomen en struiken. Dit laatste project werd nummer 100. Elke inwoner kon eind 2022 gratis een boom of drie struiken bestellen voor in de tuin. Er was keuze tussen negen soorten bomen en zes soorten struiken. Er werden maar liefst 997 stuks besteld. Bijna een op de vijf gezinnen uit de gemeente nam deel. Met een inwonersaantal

van zo'n 8250 wordt op die manier al een flink stuk van de LEKP-doelstelling voor de werf vergroening gerealiseerd.

Schepen Francia Neirinck van Zwalm is lid van de klankbordgroep van Netwerk Klimaat en een actieve gebruiker van de databank: 'De praktijkendatabank is een echte inspiratiebron. Je kunt zomaar een idee "plukken" en meteen te weten komen wat de uitdagingen en aandachtspunten zijn. Je hoeft heus niet altijd zelf het wiel uit te vinden.' _Maarten Tavernier

Zelf een interessante praktijk delen? Hou je niet in. We gaan zo snel mogelijk naar de volgende 100!
www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/praktijkendatabank

Regiodecreet van kracht

Het regiodecreet is op 9 maart in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Het is dus sinds 19 maart in werking.

Het regiodecreet is een belangrijke stap in de richting van de doelstelling die de VVSG al in haar memorandum van 2019 opnam. De VVSG ziet de regionale schaal als een pragmatische schaal voor afstemming, planning en uitvoering van beleid dat de gemeentegrenzen overschrijdt. In verschillende adviezen heeft ze daarom altijd gepleit voor regiovorming die van onderuit is opgebouwd, en die zoveel mogelijk uit steeds dezelfde groep van gemeenten bestaat, met het burgemeesters-overleg als spil.

Maar regiovorming is meer dan referentieregio's afbakenen en intergemeentelijke samenwerkingen die eerder tot stand zijn gekomen, eraan aanpassen. Het gaat ook over de afbakening van de samenwerkingen die de Vlaamse en federale overheid opleggen of stimuleren. Op die manier kunnen alle onderdelen van het beleid optimaal op elkaar afgestemd worden. Lokale besturen beginnen dan goed voorbereid aan de maatschappelijke uitdagingen die voor ons liggen, en die vaak gemeentegrensoverschrijdend zijn of gemeentegrensoverschrijdende effecten hebben.

Nu het decreet is gepubliceerd kunnen de lokale besturen aan de slag. Labo Regiovorming ondersteunt ze daar graag bij. _Elke Vastiau

Het VVSG-advies over het regiodecreet nalezen kan op 'VVSG formuleert advies over voorontwerp regiodecreet'. Een overzicht van belangrijkste elementen van het regiodecreet vind je dan weer op 'Regiodecreet gepubliceerd' (vvsg.be)

Het is een goede zaak dat we ons bewust zijn van het risico op Chinese spionage, maar eerlijk gezegd beklag ik de Chinese spion die de weekplanning van de Lierse groendienst moet doorzoeken naar staatsgeheimen.

Rik Verwaest (N-VA), burgemeester van Lier, over de mogelijkheid van een verbod op de app TikTok op werktelefoons en -tablets van de stad - Het Nieuwsblad 18/3

Alle lokale besturen vinden het heel belangrijk om kwaliteitsvolle en voldoende woningen te hebben, maar bij een woonproject komen veel zaken kijken. De stad moet bijvoorbeeld kunnen onderzoeken of er bij een nieuw appartementencomplex extra kinderopvang moet komen, of er een extra school nodig is, of er extra parken nodig zijn, of er daarnaast meer huizen met een tuin nodig zijn, zodat er nog genoeg jonge gezinnen in de stad willen wonen. Dat kost allemaal tijd. Een stadsbestuur moet nu eenmaal niet alleen naar het belang van een projectontwikkelaar, maar vooral naar het algemene belang kijken.

VVSG-woordvoerder Nathalie Debast - Gazet van Antwerpen 27/02

Ik ben pragmatischer geworden. Als voorzitter behartig je de belangen van je partij, als burgemeester ben je er voor alle inwoners. De verschillen tussen de partijen zijn lokaal ook kleiner. Zo hebben we hier een programma uitgevoerd om onze gebouwen energiezuiniger te maken. Maar dat maakt van mij geen groene, hè. Het is gewoon idioot om de warmte door ramen en deuren te laten ontsnappen.

Gwendolyn Rutten (Open VLD), burgemeester van Aarschot - Humo 21/3

De afwezigheid van een geldautomaat heeft een enorme impact op de vooral oudere bevolking en dat heeft dan weer gevolgen voor de lokale economie. Het is eigenlijk onze taak niet om dergelijke diensten te faciliteren, wel om te capteren wat er leeft bij de bevolking en daar antwoord op te bieden. We wilden niet langer wachten op wat er op federaal niveau speelt. Wij wilden meteen actie ondernemen.

Schepen van Lokale Economie Kevin Defieuw (CD&V) van Wevelgem, waar de gemeente zelf investeert in een geldautomaat voor deelgemeente Moorsele - De Standaard 10/3

De huidige rechtspositieregeling maakt het voor lokale besturen moeilijker om mensen aan te werven dan in de private sector. Het is positief dat de Vlaamse regering nu een nieuwe rechtspositieregeling heeft uitgewerkt die lokale besturen veel meer ruimte biedt om een HR-beleid op maat uit te werken. Dit moet ons meer mogelijkheden geven om competitief te zijn op de arbeidsmarkt.

Kris Snijckers, algemeen directeur VVSG, in De Krant van West-Vlaanderen, 24/02

Week van de Duurzame Gemeente 2023: Samen voor onderwijs

Vlaamse lokale besturen gelden wereldwijd als pioniers in het lokaal vertalen van de SDG's. Verschillende gemeenten toetsen lokale projecten systematisch af aan het SDG-kader of nemen de SDG's mee als insteek bij de uitwerking van doelstellingen en acties om zo het beleid te verduurzamen. Tijdens de jaarlijkse Week van de Duurzame Gemeente zetten we die voortrekkersrol graag in de verf.

Van 18 tot 25 september loopt de zesde editie van de Week van de Duurzame Gemeente. Deelnemende gemeenten hangen de SDG-vlag uit aan hun gemeentehuis, communiceren over lokale duurzame initiatieven en – vooral – zetten hun 'duurzame helden' in de kijker. Dat zijn inwoners die in hun werk of activiteiten bijdragen aan een duurzame samenleving.

Na brede campagnethema's als klimaat (2021) en inclusie (2022) richten we de spots dit jaar op SDG 4 'kwaliteitsonderwijs'. We vieren scholen en leerkrachten, ondernemingen, organisaties en individuele burgers die bijdragen aan levenslang leren, wereldburgerschap, educatie over de SDG's, gelijke toegang tot en gelijke kansen in het onderwijs of in de kinderopvang, welzijn op school enzovoort.

De VVSG inspireert deelnemende gemeenten met Vlaamse en internationale goede praktijken en tools. We bieden ook gratis fysiek en digitaal campagnemateriaal aan. Een deel daarvan is dit jaar afgestemd op scholen, met SDG-bingokaarten voor leerkrachten en leerlingen, en SDG-plakattoetsen voor kinderen. Een nieuw campagne-element is de SDG-tijdscapsule, waarin deelnemers wensen verzamelen voor een duurzame gemeente in 2030. _ Heleen Voeten

Inschrijven voor de campagne is gratis en kan tot 30 juni via www.duurzamegemeente.be. Je vindt er uitgebreide info over jaarthema, campagnemateriaal en de aanduiding van lokale duurzame helden.

Lokale helden voor globale doelen

week van de duurzame gemeente

Gezocht: gemeenten die met collega's uit Rwanda willen uitwisselen over burgerparticipatie

De VVSG zoekt lokale besturen die met een partnergemeente uit Rwanda willen uitwisselen over het thema 'burgerparticipatie'. Hoe werkt burgerparticipatie hier en in Rwanda? Welke goede praktijken kunnen we met elkaar delen? Op welke uitdagingen botsen we en kunnen we samen oplossingen bedenken? De uitwisseling gebeurt zowel digitaal als fysiek en loopt over twee jaar. Dit experiment kreeg de naam 'SDG-partnerschap', omdat we vandaaruit wil-

len bijdragen aan de realisatie van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's).

De VVSG verzorgt de omkadering en levert een budget (met ondersteuning van de federale Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking). Van deelnemende besturen vragen we een open en leergierige blik, een brede gedragenheid voor het project en een actieve voorbereiding van en deelname aan digitale en fysieke uitwisselingsmomenten.

In 2023 willen we vier SDG-partnerschappen opzetten tussen Vlaamse en Rwandese lokale besturen. In het najaar volgt een gelijkaardige oproep voor kandidaat-gemeenten om met lokale besturen uit Benin uit te wisselen over het thema 'welvaart'. _ Karlien Gorissen

Meer informatie en kandidaatstelling (ten laatste op 22 mei) via de VVSG-website

Tot € 100.000 voor duurzame openbare gebouwen

Het ING Fonds voor Duurzame Gebouwen lanceert deze projectoproep om u te helpen bij uw plannen voor het vergroenen van de gevels van voor het publiek toegankelijke gebouwen, ten gunste van iedereen. Voor alle projecten samen wordt een bedrag van minimum 300.000 euro ter beschikking gesteld, met een maximum van 100.000 euro per project.

Waarom groene gevels?

Volgens de studie in opdracht van ING kunnen groene gevels een grote impact hebben op zowel thermische als akoestische isolatie, de vermindering van CO₂ en fijn stof en de biodiversiteit.

Augustin Nourissier, CEO van Skyfarms, schreef de studie: *“Wetenschappers schatten de CO₂-afvangcapaciteit van deze plantenmuren op 2,3 kg/m² per jaar. Als we enkele honderden m² in de steden inzetten, zal dit veel effect hebben.”*

Bovendien lijkt de invloed van de groene gevel op de waarde van het gebouw zeer positief. Augustin Nourissier: “Over het algemeen wordt geschat dat de waarde van het gebouw na plaatsing van de groene gevel gemiddeld met 8% stijgt.”

Voor wie is het Fonds bedoeld?

Het Fonds ondersteunt de vergroening van gevels van openbare gebouwen, gelegen in België en zichtbaar vanuit de openbare ruimte. Met openbaar gebouw wordt bedoeld: elk gebouw dat regelmatig door publiek wordt bezocht, ongeacht de eigenaar ervan, voor zover het geen louter commerciële bestemming heeft. Voorbeelden zijn onder meer gemeentehuizen, stations, zwembaden, theaters, sportcentra, musea, bibliotheken, scholen, crèches, buurthuizen, ...

Wat voor soort gevel?

De voorgestelde groenbedekking moet minimaal 80 m² bedragen. Dit kan een volledig groene gevel, klimplanten of een combinatie van beide zijn. Er wordt voorrang gegeven aan lokale variëteiten die weinig of geen meststoffen nodig hebben en voor hun irrigatie regenwater gebruiken. Een volledige beschrijving van de technische criteria, vind je op de website van de Koning Boudewijnstichting.

<https://kbs-frb.be/nl/ing-fonds-voor-duurzame-gebouwen>

De initiatiefnemer van het project moet al een haalbaarheidsstudie en een sluitend voorontwerp hebben uitgevoerd. Het project moet ook voldoende ver gevorderd zijn om uiterlijk in oktober 2023 klaar te zijn.

Welke ondersteuning verleent het Fonds?

Tot € 100.000, volledig of in medefinanciering met openbare of particuliere bronnen. Het kan op zowel de studie- als de uitvoerings- of

follow-upfase betrekking hebben. Het Fonds hecht het grootste belang aan projecten die een maximaal effect nastreven in termen van:

- **Milieu:** luchtkwaliteit, verrijking van de biodiversiteit, continuïteit van het ecologisch netwerk, gebruik van organisch afval als voedingsstof, positieve bijdrage aan de waterkringloop, enz.
- **Psychosociaal:** welzijn, gezondheid, esthetiek, bewustwording en participatie van de bewoners
- **Technisch:** temperatuur- en akoestische regeling, bescherming van de bouwschil, enz.
- **Architectonisch:** verfraaiing van het gebouw, stedenbouwkundige bijdrage aan de straat of de wijk, enz.

De jury

De Koning Boudewijnstichting heeft een onafhankelijke jury samengesteld, verantwoordelijk voor de selectie van de projecten die in aanmerking komen.

Alexandrine Goessens, beheerder van het Fonds bij de Koning Boudewijnstichting:

“Het zit in het DNA van de Stichting om op alle niveaus een beroep te doen op onafhankelijke deskundigen, ongeacht het type project. Dit vormt de kern van onze methodologie.”

Hoe is deze jury samengesteld? Alexandrine Goessens: *“We zorgen er altijd voor dat de jury zo divers mogelijk is om verschillende standpunten te combineren. In dit geval hebben we onder meer architecten, landbouwingenieurs, stedenbouwkundigen, landschapsplanners en vertegenwoordigers van instellingen bij elkaar gebracht. We willen mensen die projecten in vraag kunnen stellen en opvolgen.”*

Hoe neem je deel?

Heb jij een project voor een groene gevel? Aarzel dan niet om het vóór 6 juni 2023 in te dienen op de website van de Koning Boudewijnstichting.

Meer info op

ing.be/duurzame-gebouwen

do your thing

Dis Van Berckelaer

Burgemeester Borsbeek

Dis Van Berckelaer, burgemeester van Borsbeek, kreeg het estafettestokje van burgemeester Sofie Vandeweerd uit Dilsen-Stokkem, om een vragenlijstje à la Proust te beantwoorden. Aan het eind geeft hij het door aan een andere lokale politica/politicus, van een andere partij en ver van Borsbeek.

Wat betekent je politieke functie voor jou?

Dienende verantwoordelijkheid opnemen, elke dag. Ongeacht wie zich met een vraag of een opmerking aandient, trachten deze persoon voort te helpen. Beslissingen nemen in het voordeel van het algemeen belang, wetende dat niet iedereen akkoord zal gaan. Een burgervader zijn, mild, af en toe streng maar zeker rechtvaardig, luisterbereid. Met een kwinkslag maar ook met ernst de Borsbeekse samenleving samen met veel anderen vorm en toekomst geven.

Wat was je eerste politieke daad (in de ruimste betekenis)?

Ik zat op een erg vooruitstrevende school, het Xaverius-college, je weet wel, 'Plus est en vous'. Daar mocht ik als laatstejaars deel uitmaken van de directieraad. Daar zat ik dan tussen de leerkrachten en de directeur om de stem van de leerlingen te doen klinken. Meer dan veertig jaar geleden, dat kon toen al. Ik ben de school en al haar personeelsleden zo dankbaar.

Kom je uit een politiek nest?

Helemaal niet. Maar we werden wel gestimuleerd om ons te engageren, in speelpleinen, jeugdbeweging, parochie... Dat is politiek in de breedste zin van het woord, niet?

Wat zie je als je grootste prestatie?

Wanneer ik dagelijks bij het slapengaan tegen mezelf kan zeggen: het was niet allemaal koek en ei, maar we hebben tenminste ons best gedaan. Dankzij de inzet van velen zetten we een stapje verder in de richting van de ideale wereld.

Neem je dit ambt mee naar huis?

Jawel, en daar hebben ze thuis wel eens last van.

Heb je vrienden in de politiek?

Nee, ik heb heel vriendelijke collega's waar ik dagen mee kan optrekken. Maar echte vrienden zijn voor het leven en dus per definitie bijzonder schaars. Ik heb er zo twee, denk ik.

Met wie overleg je het eerst als je een belangrijke politieke beslissing moet nemen?

Dat varieert van de vraag die getrancheerd moet worden en van de expertise van het aanspreekpunt. Meestal gaat dit in concentrische cirkels. Bij mensen met veel levenservaring of daadkracht, soms met heel andere inzichten ook. Met de huisgenoten af en toe. Goed overlegd en met aandacht voor de draagkracht van wie de beslissing moet uitvoeren. Dus ook het managementteam speelt een belangrijke rol.

Wat vind je zelf je meest uitgesproken positieve eigenschap?

Bruggen bouwen en dit volhouden.

Welke eigenschap bij jezelf betreur je het meest?

Ongeduld. Soms wel wat trekjes van verlicht *dispotisme*.

Welke eigenschap waardeer je het meest bij een oppositielid?

Oprechtheid.

Met welke historische figuur identificeer je je het meest?

Oei, een beetje pretentius misschien, een mix van Martin Luther King, Don Bosco en Gandhi.

Wie zijn je huidige helden?

Amanda Gorman is mijn grootste heldin. 'Want het licht blijft altijd schijnen, Als je de moed maar hebt het te zien, Als je de moed maar hebt het te zijn.' En mijn vrouw die ondanks allerhande fysieke tegenslagen positief blijft. Dankzij haar kan ik doen wat ik doe.

Waar zou je nu het liefste zijn?

Hier, in Borsbeek. Echt de fijnste gemeente van heel Vlaanderen en ver daarbuiten. Hier leven en werken gedreven mensen. Hier vind je een groot hart en massa's energie om het samenleven in een niet evidente setting warmer te maken.

Welk woord of welke zin gebruik je te vaak?

'Misschien(s)' en 'alle gekheid op een stokje'.

Wat koester je het meest?

Mijn gezin. Ik lachte altijd met mensen die grootvader werden en 'zot stonden' van de kleinkinderen. Ze overdrijven, dacht ik. Maar nu ik zelf het virus te pakken heb, snap ik hen helemaal.

Wat is volgens jou de diepste ellende?

Plots afscheid moeten nemen van mensen zonder dat je hen diep in de ogen hebt gekeken. Het stille verdriet van ouders die hun kind verloren zijn. 'Altijd iemands vader, altijd iemands kind.' Dat houdt me al lang bezig.

Wat is je favoriete bezigheid?

Burgervader zijn.

Ga je nog af en toe op café in de gemeente?

Wellicht te weinig, maar voor een frisse cola zero stap ik al eens binnen.

Wat is je motto?

'Doe wel en zie niet om,' zei ons bomma. En ze zei ook: 'Er moet niets, alleen doodgaan, de rest doe je zelf.'

Aan wie geef je de estafettestok door?

Hop naar het bronsgroen eikenhout waar... collega-bruggenbouwer Thomas Vints van Beringen jeugdige actief is. —

Het criminaliteitsplatform, instrument tegen malafide bedrijven

Achter ondernemingen in de illegale economie gaan vaak andere criminele activiteiten schuil. En het grijze circuit leidt tot oneerlijke concurrentie met bonafide bedrijven, het staat een gelijk speelveld in de weg. Steeds meer lokale besturen investeren in bestuurlijke handhaving om deze vorm van ondermijnende criminaliteit te bestrijden. Sint-Pieters-Leeuw is een van de pilots die daarvoor een extra instrument gebruiken, het Graydon-criminaliteitsplatform. Burgemeester Jan Desmeth en korpschef Mark Crispel maken een tussentijdse evaluatie.

Sinds vorige zomer lopen in tien steden, gemeenten en politiezones pilots met het criminaliteitsplatform van Graydon, een initiatief van Vlaams minister van Justitie en Handhaving Zuhair Demir. Het platform maakt op basis van open bronnen over bedrijfsinformatie (zoals de gegevensbanken van de Kruispuntbank Ondernemingen, de Nationale Bank, het Belgisch Staatsblad en uitspraken van de handelsrechtbank) data-analyses over de economische en financiële positie van een onderneming die een vergunning aanvraagt. De doorlichting van die openbare gegevens moet fraudegevoelige ondernemingen sneller op de radar van lokale besturen brengen. Het instrument ondersteunt een correcte en snelle beeldvorming en helpt burgemeesters om een vergunning op een gemotiveerde manier toe te staan of te weigeren. Sint-Pieters-Leeuw is een van de deelnemers aan het proeftraject. Het is een van de negentien Vlaamse

gemeenten die grenzen aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Burgemeester Jan Desmeth: 'Sint-Pieters-Leeuw bestaat uit een landelijk deel dat aansluit bij het Pajottenland en een verstedelijkt deel met een multiculturele en zeer diverse bevolking aan de kant van Brussel. Daar komt de grootstedelijke context echt wel de gemeente binnen. Dat heeft een weerslag op onze welzijnsvoorzieningen, de kinderopvang, het onderwijs, maar jammer genoeg ook op de veiligheidsproblemen. De Vlaamse rand springt er echt wel uit als je de criminaliteitsstatistieken van Vlaams-Brabant bekijkt. Een van de fenomenen is de aanwezigheid van licht- tot donkergrijze illegale economie. Vaak gaan daar andere vormen van criminaliteit achter schuil. En bovendien voeren die malafide ondernemingen oneerlijke concurrentie met de bonafide bedrijven op ons grondgebied. Je kunt daartegen twee houdingen aannemen. Je kunt de andere kant opkijken en het probleem

niet willen zien. Dat was vroeger ook hier het geval, er werd vooral naar de politie gekeken. Maar sinds zeker tien jaar hebben we het geweer van schouder veranderd en investeren we in bestuurlijke handhaving. We pakken zaken aan, we boeken successen. Maar natuurlijk, hoe meer je ermee bezig bent, hoe meer je aan de oppervlakte brengt en hoe meer je beseft dat er veel werk aan de winkel is.'

Samenwerking, de sleutel tot succes

De gemeente staat er niet alleen voor. Er is federale en Vlaamse steun om de illegale economie in te dijken. Er loopt een spoor via de intercommunale Haviland die een gemachtigd ambtenaar in dienst heeft voor ruimtelijke ordening en milieu, en die nauw samenwerkt met de vergunningverlenende gemeentelijke ambtenaren. Ook de politie speelt uiteraard een belangrijke rol. Sint-Pieters-Leeuw was tot 2016 een eengemeentezone. Nu vormt ze samen met Halle en Beersel de politiezone Zennevallei. Die schaalvergroting heeft de slagkracht vergroot. Korpschef Mark Crispel: 'We hebben een onderzoeker die bijna voltijds met de illegale economie bezig is en we willen nog een tweede medewerker aanwerven om de economische en financiële criminaliteit te bestrijden. Hét sleutelwoord is samenwerking. Tussen onze onderzoeker en de handhavers in de gemeente en bij de intercommunale. Met de wijkinspecteurs die de ogen en oren zijn op het terrein. En met de burgemeester, de regisseur en trekker.' In Sint-Pieters-Leeuw is er tweemaandelijks een multidisciplinaire vergadering van al die partners, voorgezeten door burgemeester Desmeth. Daar worden casussen besproken. De korpschef benadrukt dat ook de medewerking van de bevolking, de handelaars en de ondernemers zeer belangrijk is. Als zij zien dat er tegen het illegale circuit wordt opgetreden, zullen zij sneller zaken melden die ze opmerken en die misschien niet geheel koosjer zijn.

Mark Crispel:
'Hét sleutelwoord is samenwerking. Tussen onze onderzoeker en de handhavers in de gemeente en bij de intercommunale. Met de wijkinspecteurs die de ogen en oren zijn op het terrein. En met de burgemeester, de regisseur en trekker.'

Kwantitatieve informatie

En nu is er dus een proefproject met een extra instrument, het criminaliteitsplatform. Mark Crispel: 'Het is een beeldvormingstool die niet rechtstreeks aanleiding geeft tot handhaving maar wel bijkomende informatie aanlevert. Het is een veeleer kwantitatief model dat een veelheid aan cijfers en data samenbrengt. De informatie die wij lokaal hebben, is eerder kwalitatief van aard. Soms is er een match tussen de twee informatiestromen, maar soms ook niet. De twee bij elkaar brengen en correct analyseren is de clou om het platform goed en efficiënt te gebruiken. Nu is dat mensenwerk, maar misschien kan artificiële intelligentie in de toekomst helpen om de kwantitatieve en kwalitatieve informatie te integreren en compatibel te maken.' Jan Desmeth stelt vast dat het platform twee grote voordelen heeft. 'Het eerste is tijdwinst. Het gaat over opensourcedata, dus die zijn volledig vrij toegankelijk. Een medewerker van de gemeente of de politie kan er in theorie ook bij, maar het is praktisch niet haalbaar om al die bronnen permanent in de gaten te houden. Het platform brengt al die informatie samen op één

FILIP CLAESSENS

Jan Desmeth:
'Door het criminaliteitsplatform regelmatig te raadplegen hebben we nu een goed zicht op de starters. En dus ook op mensen die voortdurend nieuwe bedrijfjes oprichten waar misschien wel een reukje aan kan zijn.'

plek. Een tweede voordeel is dat het ons een goed zicht geeft op startende ondernemingen. Veel starters hoeven zich niet voor een vergunning te melden bij het lokale bestuur. En nog eens een deel van de bedrijven die wel een vergunning moeten aanvragen, doen dat niet. Door het platform regelmatig te raadplegen hebben we nu wel een goed zicht op de starters. En dus ook op mensen die voortdurend nieuwe bedrijfjes oprichten waar misschien wel een reukje aan kan zijn.'

Waterbedeffer

Voor de burgemeester en de korpschef is het duidelijk dat het criminaliteitsplatform bijkomende, bruikbare informatie aandraagt om de grijze economie te bestrijden, al zijn er zeker nog verbeterpunten. Jan Desmeth: 'Steeds meer gemeenten proberen illegale ondernemingen aan te pakken. Maar natuur-

lijk is er een waterbedeffer: als het ene lokale bestuur sterk ingaat tegen deze vorm van criminaliteit, popt die ergens anders omhoog. Malafide ondernemers weten welke gemeenten echt werk maken van bestuurlijke handhaving en welke niet. Het zou zeer nuttig zijn als het platform bij starters in de gemeente telkens ook wat geschiedenis meegeeft over eventuele activiteiten van de ondernemer in andere gemeenten. Aan de andere kant kunnen ook lokale besturen en de partners in hun netwerk ongetwijfeld nog meer doen met de informatie van het platform. Door bijvoorbeeld vaker ter plekke te gaan bij ondernemingen die uit de kwantitatieve data-analyse naar voren komen. Het kan zeker nog beter, maar daarom is dit ook een proefproject.' –

BART VAN MOERKERKE
redacteur Lokaal

inspiratiedag

Bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit

4 mei 2023

Genk

#VVSGveiligheid

vvsg

De flexibiliteit, schaalbaarheid en betrouwbaarheid van de public cloud is in hedendaagse organisaties onmisbaar geworden. “Sovereign cloud neemt nu ook de laatste bezorgdheden rond datasecurity weg”, vertelt Jetro Wils, Product & Solution Manager Cloud bij Proximus.

Sovereign cloud: datasecurity in de public cloud

De cloud heeft de wereld veranderd

Het is dankzij de cloud dat allerlei innovatieve toepassingen binnen handbereik kwamen van elke organisatie. Dat zowat alles vandaag digitaal verloopt, is de verdienste van de cloud.

Onze data vormen de belangrijkste grondstof voor de cloud. En laat net dat een drempel zijn om voluit voor de public cloud te gaan. Organisaties beheren heel wat gevoelige data, niet alleen over zichzelf, maar ook over hun medewerkers, klanten en leveranciers.

Europese omkadering

Terwijl de Europese wetgeving de databeveiliging strikt omkaderd, is de public cloud in handen van Amerikaanse hyperscalers. “Het is die spreidstand die sovereign cloud oplost”, zegt Jetro. “Sovereign cloud laat toe volledig compliant te zijn met de EU-regelgeving, maar tegelijk voluit te genieten van alle voordelen van de public cloud.”

Sterke encryptie

Bij sovereign cloud is het voor de provider niet mogelijk om de niet-versleutelde data te lezen. Er is een sterke encryptie van de data in elk stadium. De sleutel om de data te encrypteren en decrypteren bevindt zich niet in de public cloud, maar bij Proximus.

Sleutel tot security-garantie

“Sovereign cloud garandeert dat uw data veilig zijn”, zegt Jetro. “Het is een waarmerk. Het toont aan dat u op het vlak van dataveiligheid alles onder controle hebt.”

“Sovereign cloud maakt de beveiliging van confidentiële data écht waterdicht.”

Jetro Wils

“Vandaag vormt de sovereign cloud een concurrentieel voordeel. Op termijn wordt het een vereiste.”

Jetro Wils

Future-proof

Het gebruik van sovereign cloud vormt ook een concurrentieel voordeel. “Maar op termijn wordt het allicht een vereiste”, aldus Jetro. Het is niet meer dan logisch dat het gebruik van sovereign cloud niet langer optioneel zal zijn, maar zal gelden als een voorwaarde om met een bepaalde organisatie te kunnen samenwerken.”

“Denk aan een labo dat met een ziekenhuis samenwerkt. Sovereign cloud biedt een veilig alternatief voor het versturen van confidentiële, medische data over het netwerk. De data bevinden zich – sterk geëncrypteerd – op een veilige plaats, waar labo en ziekenhuis de data consulteren.” De toekomst van healthcare is gepersonaliseerde zorg, en dus zal er gevoelige, medische data verwerkt en gedeeld moeten worden. Sovereign cloud vormt hiervoor de basis.”

Innovatie én cyberveiligheid

Uiteindelijk is het de combinatie van sovereign en public cloud die het verschil maakt. “De innovatie van de public cloud schuilt in de diensten die de hyperscalers aanbieden. Dat niveau is alleen in de public cloud te vinden.” Hetzelfde geldt voor security. “Een bedrijf als Microsoft spendeert jaarlijks vier miljard aan cloud cybersecurity. Welk organisatie kan zo een inspanning aan?”

Classificatie van gevoelige data

“Maar het klopt dat datasecurity lange tijd een heikel punt was”, zegt Jetro. “Dat is precies wat sovereign cloud nu oplost.” Naast sovereign cloud blijven ook de andere vormen van cloud bestaan. Niet alle data hebben nood aan de strikte beveiliging van de sovereign cloud. “Voor veel organisaties schuilt hier een extra uitdaging: welke data zijn gevoelig en welke niet?”

Proximus combineert hybride cloudcapaciteiten met de hyperscale capaciteiten van Microsoft Azure om organisaties te laten genieten van de public cloud mét data soevereiniteit.

Ontdek welke cloudoplossing voor uw organisatie past

www.proximus.be/hybridecloud

Ontmoetingsmoment in Benin

Begin februari organiseerde de VVSG in samenwerking met haar Beninese zustervereniging ANCB (Association Nationale des Communes du Bénin) een nationaal ontmoetingsmoment in Benin. Delegaties van de gemeenten Roeselare, Merelbeke, Hoogstraten, Anzegem en Zoersel namen samen met hun stedenbandpartners uit Benin deel aan deze conferentie. Dit moment kadert in een ruimer vijfjarenprogramma GLoBe waarin de VVSG met federale middelen in zeven verschillende landen een programma coördineert over goed lokaal bestuur. Het was een boeiende week vol interessante sprekers, vurige debatten, terreinbezoeken en workshops. Centraal stonden thema's zoals lokale economie, gender en burgerparticipatie.

Michiel Ouvry, VVSG-stafmedewerker Internationaal

Stress: een kaper op de kust?

Medewerkers die zich goed in hun vel voelen: het is van onschatbare waarde voor een organisatie. Om stress en burn-out te voorkomen en signalen ervan tijdig te herkennen organiseert de gemeente Koksijde veerkrachttrajecten voor medewerkers en leidinggevenden. Die kaderen in een ruimer psychosociaal welzijnsbeleid dat deel uitmaakt van het meerjarenplan van het gemeentebestuur.

‘Koksijde is een wat atypische gemeente,’ steekt Joeri Stekelorum van wal, sinds 2006 algemeen directeur bij de kustgemeente. ‘Als je het gemeentelijk onderwijspersoneel en dat van het sociale huis meerekent, komen we aan een kleine zeventhonderd medewerkers. Dat is veel voor een gemeente met 22.000 inwoners, maar onze bevolking zwelt tijdens weekends en vakantieperiodes makkelijk aan tot 40 à 50.000 mensen. Die vele medewerkers zijn er doordat we over een uitgebreide sport- en cultuurinfrastructuur beschikken – twee gemeentelijke musea, twee zwembaden, een golfterrein dat we exploiteren... – en ook veel in eigen beheer doen, zoals groenonderhoud, vuilnisophaling of kinderopvang.’

Evelien Sys:
‘Welzijn is een gedeelde verantwoordelijkheid en we willen dus zowel medewerkers, leidinggevenden als bestuur aan boord hebben.’

Proactief en geïntegreerd welzijnsbeleid

‘Als gemeente hebben we altijd al aandacht gehad voor veiligheid en welzijn,’ vervolgt Joeri Stekelorum. ‘In 2014 hielden we een welzijnsonderzoek bij onze verschillende diensten en daar koppelden we per dienst ook actiepunten aan. Sinds 2016 organiseren we ook tweejaarlijkse welzijnsdagen met workshops en activiteiten en in 2018 formuleerden we op basis van de inbreng van onze medewerkers ook vijf gemeenschappelijke waarden waaraan we onze visie en missie ophangen: respect, collegialiteit, groei, open communicatie en positiviteit. Vóór de start van elke nieuwe legislatuur doen we met de administratie ook een omgevingsanalyse. Voor deze legislatuur besliste het gemeentebestuur op basis van die analyse om werk te maken van een betere interne organisatie. Naast een slanker organogram en meer aandacht voor sport en beweging maakt ook de uitwerking van een proactief, geïntegreerd en toegankelijk welzijnsbeleid daar deel van uit. Die doelstelling is dus ingeschreven in het meerjarenplan en wordt ook tussentijds geëvalueerd.’

Corona zette een flinke domper op de plannen van het bestuur om nog sterker in te zetten op welzijn. Dat weet ook Evelien Sys, die sinds 2012 psycholoog is bij de gemeente. ‘We moesten ons in eerste instantie behelpen met online tips en advies,’ vertelt ze. ‘We maakten een filmpje, lanceerden de campagne *Oe ist mè joen?* Tijdens de welzijnsdagen in

april 2022 merkten we dat corona er toch flink had ingehakt, en daar kwamen dan nog eens de stijgende energieprijzen bij. Gevoelens van eenzaamheid, financiële problemen... We merkten dat mensen zich minder goed in hun vel voelden en wel wat ondersteuning konden gebruiken. Gelukkig hadden we al voorbereidingen getroffen en konden we snel starten met diverse workshops om de veerkracht van onze medewerkers te versterken. We gaven daarbij ook toelichting aan het schepencollege: zij vervullen een voorbeeldfunctie en het is belangrijk dat zij het belang van mentaal welzijn volledig onderschrijven. Welzijn is een gedeelde verantwoordelijkheid en we willen dus zowel medewerkers, leidinggevenden als bestuur aan boord hebben.’

Beter bespreekbaar dan vroeger

‘Voor een veertigtal leidinggevenden organiseerden we in september 2022 in samenwerking met onze externe partner TWEG de workshop Detect & Connect,’ vervolgt Evelien Sys. ‘De deelnemers leerden er hoe ze signalen van stress en burn-out bij medewerkers kunnen opvangen en hoe ze daarmee kunnen omgaan: door sneller in gesprek te gaan, beter op te volgen. Op vraag van de leidinggevenden beslisten we om nadien

SOPHIE LEGEIN - GEMEENTE KOKSIJDE

BT

Joeri Stekelorum: 'De uitwerking van een proactief, geïntegreerd en toegankelijk welzijnsbeleid is als doelstelling ingeschreven in het meerjarenplan en wordt zo ook tussentijds geëvalueerd.'

ook interviews te organiseren, waarop ze alledaagse cases kunnen bespreken en ervaringen kunnen uitwisselen. Die interviews vallen in de smaak en we zullen ze voortaan op regelmatige basis organiseren. Daarnaast boden we alle medewerkers de kans om mee te doen aan een veerkrachtworkshop "Blijf niet sjieken op je stress", eveneens in samenwerking met de coaches van TWEG. We hadden gerekend op vier groepen, het werden er zes – goed voor honderd deelnemers. De behoefte was er dus wel degelijk. Deelnemers leerden er meer over het verschil tussen acute en chronische stress, kregen tips om in te zetten op hun mentale welzijn. Je merkte ook dat de drempel om over mentaal welzijn te praten lager is dan vroeger, dat het beter bespreekbaar is geworden: er namen mensen uit alle diensten deel. Na die workshop bleek dat er vraag was naar verdieping. Voor de geïnteresseerden organiseerden we daarom tussen oktober 2022 en maart 2023 een verdiepingstraject met vijf workshops over telkens één aspect van mentaal welzijn: zelfkennis, focus, emoties, gedachten en verbinding.'

Nieuw leiderschapstraject

'Voor de leidinggevenden starten we nu in april in samenwerking met een andere externe partner ook een leiderschapstraject op', vult Joeri Stekelorum aan. 'Dat is nodig, en de reden daarvoor is

tweeërlei. Ten eerste is een gemeente een heel specifieke werkcontext: leidinggevenden krijgen er te maken met wisselende beleidsopties en kunnen zich wel eens gesandwicht voelen tussen bestuurlijke en ambtelijke beslissingen. Het moet vaak snel gaan en de werkdruk kan dus hoog liggen. Dat aspect speelt een belangrijke rol bij leidinggevenden die "uitvallen". Het is dus belangrijk dat zulke signalen tot op bestuursniveau doordringen, zodat het bestuur realistisch blijft in zijn verwachtingen. Ten tweede kan zo'n leiderschapstraject inzicht bieden in de verschillende soorten leiderschapsstijlen en de invloed die ze hebben op stress of burn-out bij medewerkers. Leidinggevenden zullen leren hoe ze een veeleer coachende, ondersteunende houding kunnen aannemen, met de nodige autonomie en regelruimte voor medewerkers.'

'Die autonomie kan diverse vormen aannemen,' pikt Evelien Sys in. 'Zo hebben we nu ook flexwerken en telewerken ingevoerd in de organisatie. Al die verschillende aspecten maken eigenlijk deel uit van één geïntegreerd welzijnsbeleid.'

Levend houden en vooruitkijken

Hebben Joeri Stekelorum en Evelien Sys tips voor andere lokale besturen? 'Het belangrijkste lijkt me dat welzijn structureel is ingebed in de organisatie,' zegt Joeri Stekelorum. 'Dat er betrok-

kenheid is, en een draagvlak bij het bestuur. Ons welzijnsbeleid is gekoppeld aan onze missie, visie en waarden. De baseline van Koksijde is "Jouw geluk, onze passie". Daar zit zowel een interne als een externe component in. We zijn echt begaan met het welzijn van onze medewerkers en burgers, zetten daar overtuigd op in. Binnen de organisatie zelf is ook overleg belangrijk. Op geregelde tijdstippen steekt onze werkgroep welzijn de koppen bij elkaar: de vijf vertrouwenspersonen, Evelien, de interne preventiedienst, soms medewerkers van de sportdienst. Er is ook vrij frequent en nauw overleg met de arbeidsarts. Om ervaringen uit te wisselen, de vinger aan de pols te houden. Preventie is prioritair, en als er toch iemand uitvalt, dan voeren we een actief aanwezigheidsbeleid. Zodat de mensen weten dat we er zijn voor hen.'

Evelien Sys besluit: 'Welzijn is een constant aandachtspunt en het is van het grootste belang om die aandacht binnen de organisatie levend te houden. Dat doe je door regelmatig iets nieuws aan te bieden, zowel qua activiteiten als qua communicatie – of het nu om beweging, gezondheid of mentaal welzijn gaat. Het leiderschapstraject dat we nu lanceren, zullen we in de toekomst structureel aanbieden aan nieuwe leidinggevenden. En ook de veerkrachtworkshop "Blijf niet sjieken op je stress" nemen we voortaan permanent op in ons opleidingsaanbod.' –

GUY BOURGEOIS
redacteur Lokaal

Sterk starten in OCMW-sociaal werk

OCMW's zijn plekken waar sterk sociaal werk wordt verricht, maar ze hebben nog vaak – en onterecht – de perceptie tegen. Ook beginnende maatschappelijk werkers voelen en weten dat. Hun ervaringen zijn een goudmijn voor OCMW's om in de toekomst mee nieuwe medewerkers aan te trekken. De VVSG richt daarom met een aantal van deze jonge starters een reeks werksessies in om hun eerste ervaringen in kaart te brengen. Ze wisselen waardevolle tips en feedback uit, die ook henzelf verder kunnen sterken in de eerste jaren van hun loopbaan. Wat zijn de indrukken en verwachtingen van de deelnemers en hun coaches bij de eerste bijeenkomst?

Jasha Van Landschoot van OCMW Maldegem hoopt door het delen van haar ervaring vooral bij te dragen tot een correctere beeldvorming. 'Er bestaan nog veel misvattingen over maatschappelijk werk bij het OCMW die niet stroken met mijn beleving als startende sociaal werker. Daar hoop ik hier toch wat verandering in te kunnen brengen. Wij worden ook beter ondersteund dan veel mensen lijken te denken.' Haar collega Silke De Boever knikt en vult aan: 'Wat ik ook belangrijk vind is dat we een signaal geven naar de opleidingen sociaal werk. In de opleiding waarin ik pas ben afgestudeerd, kwam het OCMW eigenlijk zo goed als niet ter sprake. Werd het wel vermeld, dan toch met een negatieve bijklank. Het OCMW zou meer aangehaald en positiever belicht moeten worden, het is toch een van de grootste werkgevers binnen de sector van het maatschappelijk werk. Ik hoor ook graag hoe collega's uit andere lokale besturen hiernaar kijken.' Joeri Brisaer van OCMW Halle zet dan weer zijn eerste stappen als maatschappelijk werker na een opleiding in sociaal-cultureel werk. 'Ik ben nog heel zoekende, alles was voor mij onbekend,' zegt hij. 'Ik wil hier aan de groep mijn ervaringen als starter in de voorbije maanden meegeven en ook vertellen welke moeilijkheden ik daarbij heb ondervonden, zodat die in de toekomst misschien nog beter kunnen worden opgevangen.'

'Ik vind het boeiend om samen te zitten met andere sociaal werkers, te horen hoe zij zijn gestart en hoe zij dat beleven,' vertelt Amber Cardoen van OCMW Wevelgem. 'Ik kijk ernaar uit om hier toch een beetje mee het netwerk uit te bouwen waarbinnen we naar elkaar kunnen luisteren en te rade kunnen gaan bij collega's, om ons werk goed te kunnen aanpakken.' Louise Van Den Abele van OCMW Brugge wijst nog op de grote hoeveelheid nieuwe informatie die beginnende maatschappelijk werkers ineens te verwerken krijgen. 'Als je van de collega's hoort hoe zij die beginfase hebben doorgemaakt, helpt je

dat om uit te maken of dat een positieve evolutie is of niet,' bedenkt ze. Katrien De Potter (OCMW Geraardsbergen) is al benieuwd naar de verschillen tussen de OCMW's en de

manieren waarop sociaal werkers omgaan met hun werk. 'Wetgeving is één ding, maar hoe je ze interpreteert en effectief toepast is iets anders. Ik vind het verrijkend dat we verschillende benaderingen van elkaar te horen krijgen.'

Pascal Roskam is bij de groep betrokken als extern expert, hij geeft les in personeelsbeleid bij de bacheloropleiding sociaal werk aan Hogent. 'Jonge afgestudeerden enthousiast krijgen om voor een OCMW te gaan werken is de grote uitdaging,' vindt hij. 'Vanuit mijn achtergrond weet ik dat je bij een OCMW in de eerste lijn heel veel goeds kunt doen voor mensen die hulp nodig hebben, alleen is dat niet altijd duidelijk voor studenten. Je hoorde het hier al van anderen, en voor mij was dat ook de aha-ervaring vandaag: het OCMW komt in de opleidingen te weinig in positieve zin aan bod. De regelgeving en de "gestelde lichamen", zeg maar, wegen daar door in het beeld dat we overbrengen, terwijl we meer zouden moeten benadrukken hoeveel je bij het OCMW kunt betekenen in het emanciperen van mensen.'

Voor de initiatiefnemers en begeleiders van de sessies, VVSG-stafmedewerkers Kirsten Dewaelheyns en Werner De Wael, vormen de beginnende OCMW-sociaal werkers een zeer interessante doelgroep, net omdat ze in de zone tussen 'student-af' en 'pas gestart' zitten. Zij passen samen met de deelnemers methodieken van servicedesign toe om nuttige inzichten te verwerven die de toekomstige dienstverlening van lokale besturen ten aanzien van so-

STEFAN DE WICKERE

ciaal werkers beter kunnen maken. ‘De ervaringen van deze jonge mensen zijn voor ons belangrijk,’ legt Kirsten Dewaelheyns uit, ‘we willen daaruit putten – de deelnemers weten dat ook – om uiteindelijk de instroom, de stages, de aanwervingsprocedures bij OCMW’s te verbeteren. In een eerste fase luisteren we en proberen we maximaal te capteren en aan te voelen wat er speelt, wat er scheelt, wat er goed loopt.’ ‘De bijeenkomsten kaderen in een groter verhaal,’ pikt Werner De Wael in. ‘Enerzijds hebben OCMW’s het heel moeilijk om sociaal werkers te vinden, anderzijds horen we – trouwens ook van sociaal werkers die al een tijdje aan het werk zijn, maar niet bij een OCMW – dat het OCMW niet meteen wordt gepercipieerd als een aangename werkomgeving. Vandaag bekijken we die beeldvorming wat beter. Zaken die echt niet goed lopen, gaan we niet verbloemen. Maar we stellen wel vast dat het beeld dat sociaal werkers kunnen schetsen nu ze al een aantal maanden aan de slag zijn, veel genuanceerder, rijker en ook positiever is dan het negatieve narratief over OCMW en eerstelijns sociaal werk dat voor een groot deel werd gepresenteerd tijdens hun opleiding.’

‘In een volgende sessie hanteren we de techniek van de *customer journey* en doorlopen we in detail de stappen die de jonge sociaal werkers hebben gezet om uiteindelijk aan de slag te gaan bij het OCMW,’ rondt Kirsten Dewaelheyns af. ‘Wat zijn precies de triggers die iemand over de streep halen om bij het OCMW te gaan solliciteren? Uit deze oefening willen we ook zaken teruggeven aan de deelnemers, hun stimulansen bieden om verder te groeien in hun werk. Belangrijk is nog dat wat we bespreken, vertrouwelijk blijft. We gaan buiten deze groep nooit lokale besturen specifiek bij naam noemen en viseren met tips om hun werking te verbeteren, bijvoorbeeld. De bedoeling is wel dat elk lokaal bestuur uit de resultaten van ons werk achteraf inspiratie en instrumenten kan halen.’ —

PIETER PLAS
hoofdredacteur Lokaal

Met vragen over dit en soortgelijke vormingsinitiatieven kun je terecht bij werner.dewael@vvsj.be

Vooraan + midden,
 van links naar rechts:
Luna Everaert, OCMW Brugge
Marlies Vincke, OCMW Brugge
Louise Vanden Abeele, OCMW Brugge
Louise Brahm, OCMW Grimbergen
Lisa Barbé, OCMW Merelbeke
Silke De Boever, OCMW Maldegem
Katrien De Potter, OCMW Geraardsbergen
Kirsten Dewaelheyns, VVSG

Achteraan,
 van links naar rechts:
Pascal Roskam, Hogent
Joeri Brisaer, OCMW Halle
Mathieu Devos, OCMW Brugge
Amber Cardoen, OCMW Wevelgem
Jasha Van Landschoot, OCMW Maldegem
Werner De Wael, VVSG

‘Het mentale schakelen wordt onze grootste uitdaging,’ zegt de Nederlandse futurist **Bart Götte** bij het kantelmoment dat we nu door de demografische evolutie en de klimaatwijziging meemaken. ‘Ik hoop dat de verandering niet storend en pijnlijk wordt, dat we het in kleine stapjes kunnen doen. Daarom moeten we de toekomst leren verzinnen. We zijn nog te veel van de analyse, we kijken te veel naar het verleden, maar de houdbaarheidsdatum van data wordt korter.’

‘Vacatures blijven almaar meer en almaar langer openstaan en raken zelfs helemaal niet meer ingevuld. Dit geldt voor alle sectoren, niet enkel meer voor technische en zorgprofielen. We waren verrast na corona, maar het komt niet door die epidemie, het aantal vacatures stijgt al jaren. We moeten erkennen dat dit niet tijdelijk is. Het heeft geen zin meer om geld te steken in werving en selectie, iedereen vist in dezelfde vijver en die is leeg.’

‘Er zijn drie opties. We moeten meer mensen aan het werk krijgen, ze anders en langer laten werken. Vacatureteksten zijn nu nog eisenlijstjes: een hoge opleiding, vijf jaar ervaring, affiniteit met de sector. Ze zijn ook alleen in het Nederlands opgesteld. Hierdoor sluit je veel mensen uit die je misschien wel wilt benaderen. In plaats van te eisen kun je als gemeente vragen wie er denkt een bijdrage te kunnen leveren voor een bepaalde uitdaging. Misschien verwacht je een ingenieur maar krijg je een filosoof met een frisse kijk op de zaak en die je goed een andere taak kunt geven.’

‘Anders werken betekent alles uit de schaarse mensuren halen. Zinloze activiteiten kun je schrappen. Ga samen aan tafel zitten om ze allemaal te identificeren en af te spreken dat je stopt met rituele vergaderingen of onnodige processen. In plaats van de functioneringsgesprekken kun je werken aan een feedback-cultuur. Daarnaast kun

je werk maken van minder bureaucratie, minder controle en minder barrières. En je kunt het werk ook eenvoudiger en simpeler maken. Pas daarna begin je te automatiseren. Helaas doen organisaties het meestal andersom en dus automatiseren ze ook zinloze activiteiten of bureaucratische procedures.’

‘Onze organisatiekunde is al decennia gericht op functies in aparte afdelingen. Je zou het werk taakgericht kunnen organiseren: wat moet er gebeuren en wie wil wat doen? Dan geeft de manager je geen werk meer maar schrijf jij je in voor een taak. Het voordeel is dat je je betrokken voelt bij wat je doet. En wat jij als een corvee beschouwt, is dat niet per se voor een ander. Het is fijn om even iets anders te doen. Het geeft mensen meer autonomie.’

‘Als we hiertoe niet bereid zijn, moeten we allemaal langer werken. Door de koopkracht flink te verminderen zullen mensen meer uren moeten werken om rond te kunnen komen. We kunnen ook het onderwijs inkorten, de studietijd halveren bijvoorbeeld. Denk aan “vroegpluk” waarbij bedrijven mensen na of tijdens hun middelbare studies van de banken halen en hen het vak aanleren, zoals in een meester-gezelrelatie. Geen slecht idee, want goed onderwijs komt onder druk te staan. We kunnen ook de pensioenleeftijd naar 75 jaar verhogen en het aantal vakantiedagen reduceren tot hooguit tien. Waarom zouden we niet terugkeren naar de zesdaagse werkweek?’

‘Als je dit niet leuk vindt, kun je maar beter werk maken van anders werken en kijken naar de noodzaak van het werk. Veel werk is maatschappelijk niet relevant, denk aan alle staffuncties in organisaties. In de zorg bestaat dertig procent van het werk uit niet-zorgen. Dit is zo in elke bestuurlijke omgeving. Daarom moeten we ons afvragen of alles wat we doen echt nodig is.’

‘In plaats van te eisen kun je als gemeente vragen wie er denkt een bijdrage te kunnen leveren voor een bepaalde uitdaging. Misschien verwacht je een ingenieur maar krijg je een filosoof die je goed een andere taak kunt geven.’

Leer de kunst van het verzinnen

Bart Götte

begeeft zich als toekomstdenker en strateeg op het snijvlak van psychologie, bedrijfskunde en technologie. Als oprichter van FutureFlock daagt hij bestuurders, managers en beleidsmakers uit voorwaarts te denken. Hij is verbonden als hoofddocent aan de Universiteit van Amsterdam op diverse toekomstthema's. Meer informatie over zijn masterclassreeksen op <https://academy.uva.nl/>

In zijn vrije tijd is Bart Götte ook altijd op zoek naar nieuwe padjes, zie instagram @bartgotte.

'Gaan we naar een andere samenleving? Ja, en een met minder franje. We zullen ons ernaar moeten voegen, maar ze zal ons ook andere waarden bieden, meer welzijn dan welvaart. Wat vinden we als samenleving belangrijk en wat niet?'

'Je moet tien jaar verder kijken. Veel mensen zullen dan op pensioen zijn. Als je moet kiezen tussen kwaliteit in de kunstsector of zorg aan het bed, dan zagen we tijdens corona al een voorproefje met kunstenaars in de zorg. De overheid moet zeggen dat ze bepaalde opleidingen niet meer wil, denk aan secretariaatsfuncties. Je kunt die mensen beter naar de techniek of de zorg leiden.'

'Automatisering kan helpen. Maar we komen IT'ers tekort. Voor grote vraagstukken moeten we de maatschappij anders inrichten. Een verzorgende verliest veel transporttijd als oudere zorgbehoevenden afgelegen wonen, dat reizen gaat ten koste van het helpen van andere mensen.'

'Gaan we naar een andere samenleving? Ja, en een met minder franje. We zullen ons ernaar moeten voegen, maar ze zal ons ook andere waarden bieden, meer welzijn dan welvaart. Nu zie je nog veel mensen werken in het toerisme, terwijl die in het onderwijs of de zorg nodig zullen zijn. Dat spanningsveld zullen we continu zien. Wat vinden we als samenleving belangrijk en wat niet? Ook zo op gemeentelijk niveau: wat blijven we wel en wat niet doen?'

'In Nederland komt er niemand in de zorg bij, dat is onbetaalbaar en onhaalbaar. Als je op die zorg had gehoopt, krijg je het nu benauwd, maar het kan ook aanleiding geven tot meer preventie, tot gezonder

leven, meer met elkaar sporten en ongezond voedsel duurder maken. En vooral ook meer naar elkaar omkijken. Zo ontstaat ruimte voor de echt noodzakelijke zorg.'

'Er zijn nog veel transities aan de gang. We moeten keuzes maken, de maatschappij op een andere leest schoeien. We zullen decentraal energie moeten opwekken, minder rijden en minder vliegen. Hiervoor is een maatschappelijk draagvlak nodig. Dat vraagt zorgvuldigheid, maar ook tijdigheid. Hoe langer we zaken uitstellen, hoe groter de kans dat we onze eigen disruptie organiseren. Die pijn kunnen we voorkomen door nu al adequaat te anticiperen.'

'De toekomst kun je voorspellen, voorzien of verzinnen. Voorspellen doe je op basis van wat je weet zoals de demografische gegevens. Voorzien is al wat moeilijker, dat doe je aan de hand van scenario's. Verzinnen kunnen we niet goed. Toch doet de overheid er goed aan om meer verzinkracht te ontwikkelen. Wat is een lonkend perspectief? Wat geeft ons energie en enthousiasme? Op lokaal vlak kun je dromen over wat goed is voor ons allemaal. We komen uit het hoogtepunt van individualisme. Dit is het kantelmoment, het wij-perspectief zal meer centraal staan.'

'We zijn te traag. We kunnen versnellen door het bespreekbaar te maken en door op lange termijn te denken. Er zijn initiatieven op lokaal vlak. Denk aan een dorp dat zelf instaat voor zijn voedselvoorziening. In steden ontstaan autovrije kernen waar de straat het verlengstuk is van de woonkamer. Dat geeft een perspectief waar je enthousiast van kunt worden. De stad is meer van ons. We koesteren onze leefomgeving en genieten ervan.'

'Het mentale schakelen is onze grootste opgave, onze overtuigingen dateren nog uit een ander tijdperk. Ik hoop dat de anticipatiekracht sterker wordt. Ik hoop dat het in kleine stapjes kan in plaats van voor een voldongen feit te worden gesteld, waardoor de veranderingen storend en pijnlijk worden.' —

MARLIES VAN BOUWEL
redacteur Lokaal

STATUUT VAN DE LOKALE MANDATARIS (NIEUWE EDITIE!)

Door David Vanholsbeeck

Het uitoefenen van een lokaal politiek mandaat vraagt heel wat inzet van de betrokkenen. Het is dan ook terecht dat er werk wordt gemaakt van een **goed financieel en sociaal statuut** voor de lokale verkozenen. Het statuut van de lokale mandataris zit echter ook vrij complex in elkaar. Er moet met veel verschillende aspecten rekening gehouden worden.

Daarom besteden we grote zorg aan het actualiseren van deze content. Komen aan bod in deze zeventiende editie: de **bezoldiging en vergoedingen van mandatarissen** (incl. sociaal en fiscaal statuut), de **mandatenlijsten** en **vermogensaangiften**, het **politiek verlot**, de **cumulatie van politieke mandaten**, de **pensioenregeling**, de **eretitels**, de **tuchtregeling** en de **onderscheidingstekens** en **ambtskledij**.

OVER DE AUTEUR

David Vanholsbeeck is stafmedewerker Statuut mandatarissen / gemeentelijke verzelfstandiging bij de Vereniging van Vlaamse Steden & Gemeenten (VVSG vzw).

STATUUT VAN DE LOKALE MANDATARIS)

Auteur: David Vanholsbeeck
ISBN (print): 9782509041753

Meer info & bestellen:
www.politeia.be

extenso

politeia

Campus W in Wemmel Van wieg tot wandelstok

De deuren van Campus W in Wemmel staan sinds deze maand wagenwijd open voor elke Wemmelaar. Kom binnen in deze uitnodigende plek met toegankelijke dienstverlening waar het fijn vertoeven is. Van de bibliotheek via de cafetaria naar de sociale dienst en langs het buurtrestaurant naar het Huis van het Kind en tot bij de dienst burgerzaken. We geven je een rondleiding in een open gebouw dat zowel diensten als hun bezoekers weet te verbinden.

Toegankelijke en klantgerichte dienstverlening voor elke Wemmelaar, dat is de visie achter Campus W.

De gemeente Wemmel situeert zich in de Brusselse noordrand met taalfaciliteiten voor Franstalige inwoners. Ze evolueerde de laatste tien jaar naar een dichtbevolkte en superdiverse gemeente. De eerste kiemen voor Campus W ontsproten al in 2012, toen het lokale bestuur voor een drietal uitdagingen kwam te staan. De gemeentelijke vzw die 168 seniorenflats uitbaatte, was verlieslatend en het aangrenzende lokaal dienstencentrum (LDC) Eureka was niet erkend. De sociale dienst bevond zich dan weer op een plek elders in de gemeente en was heel krap gehuisvest.

Weldoordacht en in stapjes werd de gemeentelijke vzw van de seniorenflats ontbonden en ondergebracht bij het OCMW. De Residentie met seniorenflats, die dateert uit de jaren tachtig, kreeg als eerste een gedeeltelijke renovatie. In 2014 besloot het bestuur om de flats te renoveren op basis van één concept. Dit concept houdt rekening met evoluerende zorgbehoefte, wooncomfort, veiligheid en preventie. Tussen 2016 en 2019 kregen 54 van de 168 seniorenflats al een renovatie. Nu de nieuwbouw voltooid is, komen de overige flats aan de beurt. In 2016 onderging ook de keuken van de residentie een totaalrenovatie, nadat in 2015 de werking van de gemeentelijke keuken hierin geïntegreerd werd.

Het belangrijkste knelpunt dat een erkenning van het LDC in de weg stond, was de toegankelijkheid. Dat loste Wemmel op met een verhuizing naar de benedenverdieping. Het nieuwe LDC ontving zo'n 700.000 euro aan VIPA-subsidies.

Ondertussen groeide ook de noodzaak om de diensten te centraliseren. In 2016 bereikte de gemeente samen met het OCMW eensgezindheid over de locatie die het best antwoord zou kunnen bieden op al deze uitdagingen. En dat werd een semipubliek park aan de bestaande seniorenflats, het LDC, het kinderdagverblijf en de bibliotheek.

Gemeente en OCMW – op dat moment nog twee aparte organisaties – bundelden in 2016 de krachten om de lening en de projectbegeleiding van Belfius rond te krijgen. Na selectie van het ontwerp bureau Nero en vervolgens van de aannemer, startte in 2020 de nieuwbouwfase. Anderhalf jaar later, in september 2021, waren de bibliotheek, de cafetaria, de polyvalente zaal en de computerklas klaar. Nu ook de renovatiefase en de verbinding tussen het oude en nieuwe gedeelte rond is, is de Campus W helemaal klaar voor zijn inwoners.

De visie achter het hele project was meteen helder: toegankelijke en klantgerichte dienstverlening voor elke Wemmelaar, van jong tot oud. De gemeente formuleerde de duidelijke ambitie om zowel op beleids- als op operationeel niveau coördinator van het lokaal sociaal beleid te zijn. Dat vertaalt zich ook op het terrein waar geen plaats is

Sociale interactie staat centraal, ook in de computerklas, die zowel dienst doet voor computerlessen aan senioren als voor Nederlandse les voor asielzoekers als voor sollicitatietrainingen voor werkzoekenden.

voor versnippering van het aanbod of voor hokjesdenken. Denk maar aan de computerklas die zowel dienst doet voor computerlessen aan senioren als voor Nederlandse les voor asielzoekers als voor sollicitatietrainingen voor werkzoekenden.

Op weg naar de hal valt je blik meteen op de bibliotheek. Met haar grote raampartijen en gezellige leesplekken nodigt ze uit om even binnen te springen. Een tweetalige boekencollectie, een vertelput, een leesstrap en doorkruipmeubeltjes voor de allerkleinsten in combinatie met warme kleuren en zachte materialen en veel lichtinval maken er een plek van om graag te vertoeven.

Met zijn industriële en toch warme look is Campus W meer dan alleen de infrastructuur van de verschillende diensten. Het is een plaats voor sociale interacties. De centrale balie verbindt de bibliotheek, de polyvalente ruimte, de dienst burgerzaken, het LDC met cafetaria en neemt zo een sleutelpositie in voor meer synergie tussen de verschillende functies.

De visuele verbinding tussen de ruimtes springt in het oog en nodigt de bezoeker uit om op ontdekking te gaan in het hele gebouw. Zo is er via een groot binnenraam een connectie tussen de bibliotheek en de cafetaria van het LDC. Van de donkere gang van het restaurant in het gerenoveerde gedeelte blijft niets meer over. In plaats daarvan is er nu een lange glaspartij die de relatie tussen binnen en buiten herstelt.

De Campus W investeerde ook in energievriendelijke maatregelen en kreeg hiervoor een subsidie van afgerond 100.000 euro. Zo zijn er een groendaksysteem van 557m² met aangepaste onderhoudsvriendelijke beplanting, 120 zonnepanelen (200m² totale oppervlakte), een systeem van energiezuinige ledverlichting met bewegingsdetectoren; een regenwaterput van 15.000 liter en een D-ventilatiesysteem. Via warmtekrachtkoppeling wordt in de winter warmte aan de bodem onttrokken en de koude in de bodem opgeslagen. Op warme zomerdagen zorgt de opgeslagen koude dan voor verkoeling.

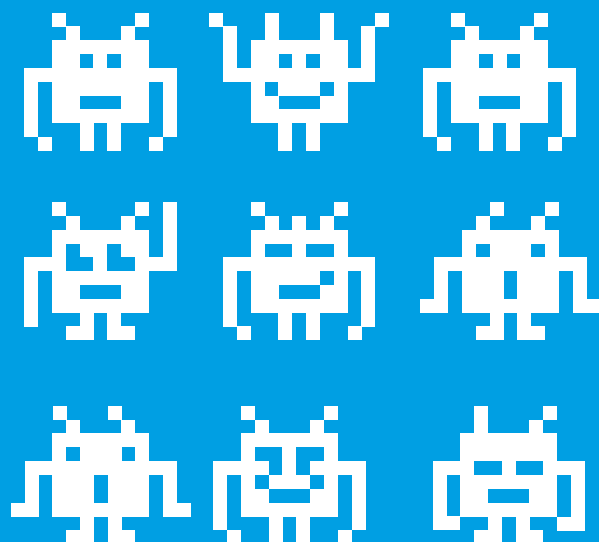
Nu de infrastructuur klaar is, wil Wemmel verder bouwen aan een zorgzame buurt met het lokaal dienstencentrum als katalysator. Gestuurd door middelen voor buurtgerichte zorg zet het bestuur verder in op projecten die de seniorenflats verbinden met de buurt. Streefdoel? Een buurt waar zowel senioren als jonge gezinnen en nieuwkomers uit verschillende culturen zich thuis voelen, elkaar leren appreciëren, elkaar kunnen helpen en van elkaar kunnen leren. —

KATRIEN GORDTS
redacteur Lokaal

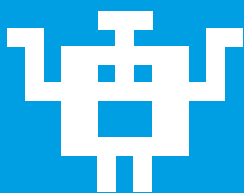

TECHNISCHE FICHE

- **Oprichtgevers:**
Gemeente en OCMW Wemmel
- **Architect:**
NERO architectuur en stedenbouw
- **Aannemer:**
TV Alpas nv / Dero Construct nv
- **Budget:**
6,5 miljoen euro waarvan 800.000 euro subsidies
- **Contactpersonen:**
OCMW-voorzitter Armand Hermans
armand.hermans@wemmel.be en
projectleider Lieve Verschueren,
lieve.verschueren@wemmel.be

ZIEN WE OOK
JOUW TEAM OP
EXPEDITIE K?

Kortrijk 1 juni 2023

Ontdek het programma en schrijf in via opleidingen.vvsg.be/expeditie-k

vvsg

KORTRIJK

Belfius

elia
Ela Group

ethias fluvius

MATEXI

Welkom
in de
buurt.

proximus

RASSCHAERT
ADVOCATEN

Steeds meer zorg nodig?

Ontdek de unieke zorgoplossing van Novulo.

België staat voor een grote uitdaging om de toenemende zorg van de vergrijzing op te kunnen vangen. Ons land telt steeds meer mantelzorgers. Mensen die met alle liefde en plezier zorgen voor iemand die hulpbehoevend is, meestal de ouders. Ook al vinden veel mantelzorgers hun inzet niet meer dan normaal, toch is het allesbehalve vanzelfsprekend. Want het betekent voortdurend balanceren met tijd en energie, je weg zoeken in zorgtaken en niet helemaal gerust zijn.

Wat als je iemand langer zelfstandig kan laten wonen in je tuin én een zorgexpert jou helpt bij alles wat nodig is? Met de unieke en comfortabele zorgoplossing van Novulo geniet je van alle pluspunten. Een totale ontzorging en gemoedsrust verzekerd.

Eenvoudige melding bij gemeente volstaat

“Kan en mag ik een zorgwoning in mijn tuin plaatsen? En wat betekent dit qua ruimtelijke ordening, vergunningen, grondwerken en nutsvoorzieningen? De antwoorden vinden we in het decreet Zorgwonen dat het Vlaamse Parlement twee jaar geleden goedkeurde en waarin wij ons verdiepten”, vertelt Bram, landmeter expert bij Plan².

“Een zorgwoning mag geplaatst worden in een straal van dertig meter van een vergunde woning, in de achter- of zijtuin en in niet-kwetsbaar gebied. De

maximale oppervlakte is vijftig vierkante meter en de bestaande nutsvoorzieningen moeten gebruikt worden. Er mogen maximaal twee personen wonen die of ouder dan 65 of zorgbehoevend zijn. Een eenvoudige melding bij de gemeente volstaat, dus mensen kunnen snel verder geholpen worden.”

“Maar wie interesse heeft in een Novulo zorgwoning hoeft hier niet wakker van te liggen. Als exclusieve partner van Novulo zorgt Plan² ervoor dat alles conform de regelgeving is.”

“JE STAAT ER
NIET ALLEEN
VOOR”

NOVULO®

Novulo ontzorgt mantelzorgers

“Met een mobiele zorgwoning van Novulo kies je voor een totaaloplossing”, vertelt zorgexpert Roos. “De zorgbehoevende kan langer zelfstandig wonen in je tuin, wat veel voordelen heeft. Persoonlijke hulp is altijd dichtbij, je verliest geen tijd met verplaatsingen, iedereen heeft de privacy van een eigen huis en het is niet eens duurder dan een woonzorgcentrum of een assistentiewoning.”

“Maar Novulo gaat nog een stap verder en biedt ook zorgondersteuning op maat aan. Want wat blijkt? Mantelzorgers botsen op heel wat vraagtekens en vinden niet altijd hun weg. Wij zorgen voor hun gemoedsrust door hen op alle vlakken te helpen, van het sociaal administratief dossier tot het regelen van zorg hulp. Bekijk het als een partner die naast de mantelzorger en de zorgbehoevenden loopt en waarop ze altijd kunnen rekenen.”

Circulariteit staat voorop bij Novulo

“We ontwerpen elke zorgwoning met het oog om heel lang mee te gaan. Zo zetten we als bedrijf volop onze schouders onder een circulaire economie”, zegt Cunrath, business developer projects bij Novulo.

“Een Novulo woning is duurzaam: energiezuinig, zonder verharding en met een maximale waterrecuperatie”

“Wij onderzoeken en regelen alles”

“Hoe we dit realiseren? Een Novulo woning kan van functie - en dus van indeling - veranderen. Bepaalde onderdelen vervangen of reinigen we zodat ze opnieuw gebruikt kunnen worden. Bovendien kunnen we onze woningen gemakkelijk verplaatsen. Van een zorgwoning in Aalst tot een studentenhuusvesting in Leuven. De functies en eigenaars kunnen wisselen, maar de woning blijft circulair in zijn gebruik!”

“Je kan een woning huren of kopen, woningen aan elkaar koppelen en op het einde van de levenscyclus alle bouwcomponenten hergebruiken zonder toevoeging of wijziging.”

“Ik kan een zorgwoning alleen maar aanraden”

“Mijn moeder woonde in een serviceflat aan de kust toen ze ernstig ziek werd”, vertelt Christel. “Het was niet meer verantwoord om alleen te blijven wonen, maar een woon-zorgcentrum sprak haar niet aan en voor mij was de afstand te groot om telkens over en weer te pendelen.”

“Op zoek naar een goede oplossing, kwam ik uit op zorgwoningen. Ik koos voor Novulo omdat ze zich focussen op wat zorgbehoevende mensen nodig hebben, echt luisteren en je bezorgdheden en vragen ter harte nemen. Hun bereikbaarheid en continue wil om te blijven verbeteren, schept echt een band. Dat ik kan rekenen op de hulp van zorgcoach Roos draagt hier zeker aan bij. Haar ervaring maakt alles gemakkelijker, of het nu gaat om het regelen van verpleging of maaltijden of de aanvraag van premies.”

“Eigenlijk kan ik deze manier van zorgwonen alleen maar aanraden. Mijn moeder en ik zijn veel geruster terwijl we allebei onze privacy hebben. Dankzij het valdetectiesysteem bijvoorbeeld ben ik meteen op de hoogte en kan ik snel langsgaan om te vragen of alles in orde is. Maar evengoed heeft mijn moeder het gevoel dat ze niemand tot last is, en dat is gewoonweg veel waard. Dat gemeenten openstaan voor zo’n alternatieve zorgformule kan ik alleen maar toejuichen.”

“Mijn moeder en ik zijn geruster terwijl we allebei onze privacy hebben”

Op zoek naar een comfortabele zorgoplossing voor jou en je familie?

NOVULO®

Contacteer ons
vandaag nog!
novulo-buildings.be

STEFAN DEWICKERE

Gebruikt drinkwater zuiver teruggeven aan de natuur

Eind januari riep de Vlaamse Vereniging voor Bestuur en Beleid **Marleen Porto-Carrero** uit tot Overheidsmanager van het jaar 2022. Sinds 2016 is zij directeur van Farys, de intercommunale met opdrachthoudende activiteiten zoals drinkwater, sanering en sportaccommodaties in vooral West- en Oost-Vlaanderen en een deel van Vlaams-Brabant. Daarnaast is Farys als aankoopcentrale een dienstverlener.

‘Toen ik aantrad, was Farys aan het verbreden, de aankoopcentrale was pas opgestart. We hebben dan alles conform gemaakt aan het decreet lokaal bestuur. We moesten ook alle activiteiten innoveren aan de hand van de nieuwste technieken en inzichten, want je kunt nu eenmaal niet klimaatneutraal worden met de klassieke middelen.’

Een aantal weken later is ze nog altijd even blij met haar nieuwe titel. Deze ervaring is er een van once in a lifetime: ‘Het was ongelooflijk. Die avond was grondig en heel discreet voorbereid, en hing vol positiviteit. Ik kreeg een lawine aan reacties. Ik heb een tijd op wolkjes gelopen, en samen met mij ook de medewerkers en de bestuursleden van Farys, iedereen was even trots. Sindsdien zeggen ook een aantal bestuurders dat ze het fijn vinden om met mij te mogen werken.’

Na elf jaar AZ Jan Palfijn Gent werd u in 2016 directeur van Farys, een intercommunaal nutsbedrijf dat toen in een moeilijke periode zat. Hoe ging dat?

‘Farys zat op dat moment al in een transitie, van federale voogdij kwam het onder Vlaamse voogdij en moest het voldoen aan het decreet lokaal bestuur. Vroeger was elke gemeente, of vennoot, vertegenwoordigd in de raad van bestuur, van die 85 bestuurders mochten er maar vijftien overblijven. Dat alleen die vijftien de beslissingen zouden nemen, was een schok. We hebben regionale adviescomités opgericht waarin wel alle gemeenten zich konden laten vertegenwoordigen, maar dan zonder presentiegeld.’

En hoe hebt u Farys weer op de rails gekregen?

‘Tijdens die reorganisatie heb ik de gelegenheid gehad om alles in het juiste vakje te steken, want mensen kunnen beter om met duidelijkheid dan met onduidelijkheid. Vereenvoudigen verbetert de sfeer.’

‘Na de vorige verkiezingen hebben we een nieuw bestuur gevormd en de kans gegrepen om een nieuwe strategie uit te werken en uit te dokteren wat we wilden doen. Toen ik aantrad, was Farys aan het verbreden, de aankoopcentrale was pas opgestart. We hebben dan alles conform gemaakt aan het decreet lokaal bestuur. Met het personeel en de vijftien bestuursleden, plus de leden van het Bureau waarin de politieke partijen elk een lid voordragen, schreven we een nieuwe missie en visie en kregen we het mandaat om alle bestaande activiteiten uit te breiden en te verdiepen. We mochten ook nieuwe vennoten aantrekken. Daar kwam bij dat we alle activiteiten moesten innoveren aan de hand van de nieuwste technieken en inzichten, want je kunt nu eenmaal niet klimaatneutraal worden met de klassieke middelen. Bovendien

mochten we bij elke zinvolle samenwerking die zich aandeede, de kans grijpen om het netwerk te verbreden. Dat kader van verdiepen, innovaties en allianties bood een aantal aanknopingspunten waarmee je verder kunt.’

‘Uiteraard moet ook je onderbouw goed zijn. Ik heb me daarom kandidaat gesteld om voorzitter van de directiecomités van Aquaflanders en Syndictus te worden. Zo zit je aan de basis van de netwerken en kun je ze actief mee richting geven. Dan ontstaan er kansen waarop je kunt ingaan, want je weet dat het bestuur je draagt.’

Volstaan de regionale adviescomités om de bekommernissen en problemen van de individuele gemeenten te horen en op te lossen?

‘Als directie zijn we heel aanwezig op de maandelijkse vergaderingen van de zeven regionale adviescomités. We lichten de strategische dossiers toe, bespreken alle werken op het openbare domein. In deze comités heeft elke vennoot, elke gemeente, een vertegenwoordiger. Zo is iedereen volledig op de hoogte, mensen mogen ook alles vragen. We proberen hen maximaal te informeren met studies en dossiers die zo opgesteld zijn dat je ze met een beetje tijd gemakkelijk kunt doornemen. We proberen er gesneden koek van te maken. Ook die van de Raad van Bestuur waarvoor we elke maand een themazitting houden zoals klimaat, innovatie, communicatie of de klantendienst. Per thema leggen we daar uit wat we precies doen en wat de toekomstvisie is voor dat thema. Zo is iedereen mee, ook wat de nieuwste technieken betreft of de nieuwe samenwerkingen. We hebben hiervoor hun medewerking nodig. De reacties zijn positief, zij willen ook graag vlot kunnen antwoorden op de vragen van hun inwoners. Dit systeem werkt, iedereen die aanwezig is, voelt zich echt bij de zaak betrokken. In de regionale adviescomités bespreken we overal dezelfde thema’s, behalve de specifieke werken op het openbare domein die uiteraard per regio anders zijn. Daarnaast is er een apart comité voor sport waar wij voor 35 gemeenten werken. De financiële rekening en de resultaten zijn voor iedereen gelijk.’

Waarom zouden gemeenten met Farys in zee gaan?

‘We betekenen een meerwaarde voor de gemeenten. Zij vertrouwen ons hun netten toe, en

dankzij de schaal en het volume kunnen we ons efficiënter organiseren en met experts werken. Daarom vallen we buiten de regiovorming. Zeg maar dat we erboven staan, omdat we niet kunnen verkleinen. Ons samenwerkingsverband is een groot gebied, als je dat opsplijt, mis je het voordeel van de schaalgrootte. We moeten immers zeven dagen op zeven, dag en nacht drinkwater kunnen leveren.'

Lukt dat ook in tijden van grote droogte?

'Daarvoor is de samenwerking en de netwerking zo belangrijk. Wij transporteren vooral water dat we onder meer aankopen bij Vivaqua en Water-link. Onder de grond liggen leidingen die als een soort TGV het water vervoeren, van de ene kant van het land naar de andere kant om het dan via kleinere leidingen bij de klanten te leveren. Om altijd water te kunnen leveren zetten we ons transportnet in om ook de leidingnetten en bronnen van andere waterbedrijven met elkaar te verbinden. Maar we ontwikkelen ook nieuwe bronnen, zoals door de bouw van een nieuwe waterzuiveringsfabriek in Oostende die van het brakwater uit het kanaal Brugge-Oostende drinkwater maakt. In samenwerking met Aquafin zuivert Aquaduin nu al rioleringswater dat extra gefilterd wordt in de duinen. Samen met hen en De Watergroep beginnen we aan de bouw van een fabriek aan de Ganzenpoot, het sluisencomplex in Nieuwpoort, waar brak-, zoet- en zoutwater samenkomen en waar met een moderne techniek deze watersoorten omgezet worden in drinkwater.'

'Samen met De Watergroep gaan we na of we productieoverschotten tijdens regenperiodes, wanneer er minder vraag is naar drinkwater, in de diepe ondergrond kunnen opslaan. In droge periodes kunnen we dat dan opnieuw bovenhalen. Dat zijn dus nieuwe bronnen en we combineren ze ook. Zo is het de bedoeling om ook (afval)water te zuiveren tot drinkwater en het ondergronds te stockeren.'

Deze innovaties gebeuren nu al?

'De fabriek in Oostende staat er al, in Nieuwpoort zal ze er tegen 2025 staan en die ondergrondse stockage begint al goed te lukken in Oudenaarde. Daarnaast komt het erop aan om alle spaarbekkens te vullen en dat water pas te gebruiken als de rest op is. Daar heb je een plan voor nodig, daar heb je elkaar in een netwerk

STEFAN DEWICKERE

voor nodig. Dat is nu gemakkelijker dan een paar jaren geleden. Het klimaat helpt ook, want iedereen weet nu dat het menens is.'

Maar de drinkwaterverkoop neemt af.

'Mensen zijn zuiniger met water. Dat is goed. Wij zijn hiertegen bestand en investeren in andere bronnen en verdiepen. Zo helpen we ook fabrieken met het hergebruik van hun proceswater. Ze krijgen het water in de vorm die zij willen, dat is vaak gedemineraliseerd water, zoals we in Oostende maken. Dat is geen drinkwater. Voor drinkwater voegen we de nodige kalk en mineralen toe.'

Hoe werkt u verder nog samen?

'Samen met De Watergroep hebben we een dochterbedrijf Waterunie. Het ingewikkelde is dat wij erg verschillend zijn van juridische structuur. Aan de hand van vier projecten proberen we onze samenwerking te versterken. Zo hebben we een gemeenschappelijke netsturing en netmonitoring waarmee we opvolgen welk water met welke druk welke richting uitgaat. Ook bij calamiteiten kunnen we met dit Scada-systeem alles computergestuurd opvolgen en bijstellen. Dat gebeurt nu voor zeventig pro-

---

**'De gemeenten
vertrouwen ons
hun netten toe,
en dankzij de
schaal en het
volume kunnen
we ons efficiënter
organiseren
en met experts
werken. Daarom
vallen we buiten
de regiovorming.'**

STEFAN DE WICKERE

‘We doen het beheer van sportaccommodaties in opdracht van de gemeente en we denken mee na om de richtlijnen van de green deal na te leven. Er zijn nieuwe technieken voor verlichting, verluchting en isolatie, zodat je alle gebouwen klimaatneutraal kunt maken.’

cent van de Vlaamse oppervlakte met één systeem. Daarnaast staat Waterunie in voor de ondergrondse opslag, leggen we bij investeringen onze plannen naast elkaar om te kijken of we beter kunnen samenwerken, net zoals we dat doen voor al onze contracten. Dit loopt goed, er zit veel potentieel in Waterunie.’

‘Door van meet af aan die alliantiestrategie af te spreken met de Raad van Bestuur gebeurt dit gemakkelijk en heel open. Het is belangrijk dat het bestuur hier achter staat en het mee richting geeft. Om de zes jaar is er een wissel, dat is het kader waarin we werken. Maar ook langetermijninvesteringsplannen zijn van belang, een nieuw bestuur moet dan mee nieuwe krijtlijnen tekenen en mee kijken waar je accenten legt, zodat je niet alles moet omgooien. Als directie moet je voldoende inhoud geven aan die langetermijnplanning, zodat hij standhoudt.’

Naast drinkwatervoorziening zorgen jullie ook voor het afvalwater?

‘We bouwen riolen in opdracht van de gemeenten. Bovengemeentelijk is dat de taak van Aquafin, wij doen het lokaal voor 52 gemeenten, net zoals het opmaken van hemelwaterplannen, het beheer van het rioleringsstelsel, het voldoende proportioneren van afval- en hemelwater.’

Hebben de sportactiviteiten ook met water te maken? Zijn het vooral zwembaden?

‘Niet echt, het gaat om alle sportaccommodaties, dus voetbalvelden, Finse pistes, skateparken, sporthallen en ook zwembaden. We doen het beheer in opdracht van de gemeente en we

denken mee na om de richtlijnen van de green deal na te leven. Hoe kun je effectief besproeien, draineren, geen pesticide meer gebruiken en het zwembad opnieuw gebruiken, waardoor je minder water nodig hebt? Er zijn nieuwe technieken voor verlichting, verluchting en isolatie, zodat je alle gebouwen klimaatneutraal kunt maken. Alles wat met duurzaamheid te maken heeft, is een inspiratiebron. We hebben ook wel 25 zwembaden in beheer, we hebben de expertise om ze te bouwen en om optimaal het personeel in te zetten. Gemeenten doen een financiële inbreng bij instap, de rest via exploitatie. Voor veel gemeenten is sport belangrijk.’

U vertelde in het begin dat de aankoopcentrale CREAT op een andere manier werkt. Hoe dan? Maar eerst: wat houden die aankopen in?

‘Die aankopen gaan van strooizout tot bedrijfsfietsen, van onderhoudscontracten voor gebouwen tot maaltijdcheques, van bureaumateriaal tot ziekenhuisbedden, van politie-uniformen tot brandweerhelmen, kortom alles waarvoor gemeenten de markt op moeten gaan en wat onderhevig is aan de wetgeving van de overheidsopdrachten. Dankzij CREAT hoeven de vennoten geen expert aan te trekken voor deze opdrachten. Maar ook het voordeel van het grote aantal, het grote volume speelt, en je kunt raamcontracten opstellen. Zo’n 350 lokale besturen zijn lid, deze leden kunnen alle contracten en prijzen zien, ze hoeven niet aan te kopen, maar ze kunnen het wel. Deze dienstverlening doen we voor heel Vlaanderen.’

Wat brengt de toekomst?

‘In het nutslandschap kunnen we met de nodige samenwerkingen nog een groter takenpakket opnemen. Met Vlaanderen zijn de contacten goed, drie keer per jaar zitten we samen met het Agentschap Binnenlands Bestuur om onze projecten af te toetsen, als er iets niet duidelijk is, krijgen we snel antwoord op onze vragen. Bovendien wil Vlaanderen verder vereenvoudigen. Dat kunnen we samen met De Watergroep bekijken. We werken ook al samen met Aquaduin en Knokke. Zo kun je tot grotere gehelen komen en kunnen we onze opdracht vervullen: water dat je verbruikt proper teruggeven aan de natuur.’
‘Daarnaast moeten we blijven werken aan minder hinder voor de burgers. Al onze buizen zitten onder de grond. Straten openbreken moet je in synergie doen met gas en elektriciteit. Bovendien moeten we hiervoor innovatie inzetten zoals het sleufloos herstellen van leidingen.’

Is sleufloos herstellen een beetje zoals een kijkoperatie?

‘Precies, tegenwoordig kun je problemen zoals barsten aan de rioolbuizen van binnenuit oplossen en dat willen we in de toekomst ook voor drinkwater kunnen. Dan spuit een robot hars in de buis, *spray in pipe*, vervolgens wordt de hars uitgehard en heb je een nieuwe binnenwand. Een andere mogelijkheid is met een kous die door de buis wordt getrokken en waarvan de hars ook wordt uitgehard. Inzetten op zulke innovatie is van groot belang, anders ben je niet mee.’

‘Je ziet dat we kort op de bal spelen. Bij de medewerkers ligt de lat hoog. Farys moet een meerwaarde zijn voor de burgers, onze toekomstvisie is eerst en vooral goede service leveren aan de burgers, ook dat betekent innoveren en een verdere digitalisering van de klantendienst.’ —

Elektro afdanken @work?

Wij halen het gratis op met Recupel Pick-up.

Ontdek in enkele klikken Recupel Pick-up, onze service die oude toestellen op jouw werk komt ophalen voor hergebruik of recyclage. Goed voor de planeet en je portemonnee.

[Maak nu een afspraak op \[recupel.be/pick-up\]\(https://recupel.be/pick-up\)](https://recupel.be/pick-up)

Cultuur voor mentaal welzijn

Kortrijk zet de komende jaren cultuur in voor het verbeteren van het mentale welzijn van de inwoners. In een participatief traject zullen burgers, (socioculturele) verenigingen en professionele cultuurorganisaties een stadsbreed cultureel programma gestalte geven. Kortrijk stelt zich kandidaat om dit onder de vlag van Europese culturele hoofdstad 2030 te doen, maar ook zonder die titel wordt 2030 een cultureel feestjaar.

In de zomer van 2022 waren de verlaagde Leieboorden vlak bij de Broeltorens in Kortrijk het decor voor de spektakelmusical 1302. De vijftien voorstellingen trokken ruim 11.000 toeschouwers. De vzw Musical 1302, die steunde op het Kortrijkse cultuurweefsel, bracht een cast bijeen van honderd acteurs/zangers, ondersteund door twintig muzikanten van het conservatorium. Cultuurprofessionals stonden in voor begeleiding. Verder waren er veel vrijwilligers betrokken bij de logistieke en praktische organisatie. Er werden hechte banden gesmeed tussen wie meedeed en tussen de deelnemende verenigingen, de musical bracht een en ander teweeg in de stad. Axel Ronse, schepen bevoegd voor cultuur: 'Het idee om te kandideren voor culturele hoofdstad van Europa stond in ons bestuursakkoord, de unieke ervaring van de musical en de feedback van verenigingen en inwoners was voor het bestuur een extra stimulans om te kandideren. De titel van culturele

hoofdstad gaat al lang niet meer over grootse en prestigieuze evenementen en infrastructuurprojecten. Het gaat vooral over het creëren van een dynamiek in de stad, het versterken van het sociale weefsel, het inspireren van andere steden op basis van actuele thema's, en uiteraard de artistieke invulling. Kijk naar Leeuwarden dat rond het thema samenleven een fantastisch traject opzette of naar Mons dat de technologische innovatie belichtte. Wij hebben voor het thema mentaal welzijn gekozen. Dat belangt de hele samenleving aan en wordt steeds meer bespreekbaar. Het is ook zeer aan de orde in onze regio die een hoge werkzaamheidsgraad heeft, maar waar de keerzijde van de medaille de vele burn-outs zijn. Ook het suïcidecijfer ligt hoog in de streek. En er is behoorlijk wat eenzaamheid. Cultuur is, samen met sport, de manier bij uitstek om mentaal welzijn nog prominenter op de agenda te zetten en om tegelijkertijd mensen bij elkaar te brengen, te verbinden, te enthousiasmeren, fier

te doen zijn op hun stad. Cultuur draait altijd om verbeelding, dat is de rode draad, en verbeelding is dé manier om maatschappelijk relevante thema's te behandelen. Cultuur is een universele taal die iedereen kan aanspreken en de verschillende werelden van welzijn, economie, onderwijs verbindt. Ze is dus van immens belang voor een stad.'

Anarchistische fase

Tom Hillewaere, die het musicalspektakel 1302 coördineerde, is door de stad aangesteld als projectleider voor de kandidatuur voor culturele hoofdstad. Hij gelooft heel sterk in de preventieve kracht van cultuur. 'We kennen allemaal de curatieve insteek zoals muziek- of danstherapie om mentale problemen te tackelen, maar cultuur kan ook een soort preventief voorschrift zijn. We moeten niet wachten tot mensen zich uitgesloten voelen. Als we zoveel mogelijk mensen bij de stad betrekken, door middel van cultuur, kunnen we de algemene geluksfactor gevoelig verhogen.' Momenteel is hij aan een ronde langs alle verenigingen in Kortrijk bezig. 'Ik dacht dat ik veel organisaties en initiatieven kende, maar nog elke dag leer ik er nieuwe kennen. Ik verdiep me uiteraard ook in het thema mentaal welzijn en ga langs bij de partners die daarmee bezig zijn. Onlangs was ik bijvoorbeeld op bezoek in het AZ Groeninge om er met directie en medewerkers te praten. Elke ontmoeting levert me telkens drie, vier mogelijke sporen op.' Intussen lopen er ook zogenaamde Durf-lunches, een soort proeftuinen

Axel Ronse:

'Cultuur is, samen met sport, de manier bij uitstek om mentaal welzijn nog prominenter op de agenda te zetten en om tegelijkertijd mensen bij elkaar te brengen, te verbinden, te enthousiasmeren, fier te doen zijn op hun stad.'

Tom Hillewaere:
 ‘We kennen allemaal de curatieve insteek zoals muziek- of danstherapie om mentale problemen te tackelen, maar cultuur kan ook een soort preventief voorschrift zijn. Als we zoveel mogelijk mensen bij de stad betrekken, door middel van cultuur, kunnen we de algemene geluksfactor gevoelig verhogen.’

Iedereen mee

In het najaar van 2023 of het voorjaar van 2024 komt de oproep voor kandidaat-culturele hoofdsteden 2030, tien maanden later wordt het eerste bidboek verwacht. Tegen dan moet het verhaal dat Kortrijk wil brengen, meer vastigheid en consistentie krijgen en moeten ook de lijnen van de managementstructuur uitgetekend zijn. Het belangrijkste voor schepen Axel Ronse is dat elke Kortrijkzaan tegen dan mee is in het verhaal. ‘De personen die ons dossier zullen beoordelen, gaan ook de straat op om te horen in hoeverre de inwoners op de hoogte zijn van de kandidatuur en voeling hebben met het thema. Dit moet dus absoluut een gedragen verhaal worden en ik ben er zeker van dat dit kan lukken. De titel van culturele hoofdstad zal misschien niet iedereen aanspreken, maar als je zegt dat je het mentaal welzijn wilt verhogen, dan voelt iedereen dat het ook over hem kan gaan. Het is hoe dan ook de bedoeling om door te gaan tot 2030, of we nu culturele hoofdstad worden of niet. Mentaal welzijn is te belangrijk, een stad moet daar werk van maken. De manier waarop we dat doen, onder

meer via cultuur, zal mee de toekomstige groei van de stad bepalen. Je ziet dat kleinere centrumsteden zoals Kortrijk, Mechelen of Oostende in de lift zitten, ze zijn de voorbije jaren veel aantrekkelijker geworden voor jonge mensen, niet alleen om er te werken maar ook om er te wonen en te leven. Infrastructuur en de hardere sectoren springen het meest in het oog als je zoekt naar een verklaring. Maar ik ben er rotsvast van overtuigd dat cultuur in belangrijke mate die aantrekkingskracht mee bepaalt en de innovatie stimuleert.’ De schepen kijkt overigens verder dan de stadsgrenzen en wil de kandidatuur graag verstevigen door samen te werken met alle gemeenten in de regio Zuid-West-Vlaanderen. Sommige lokale besturen en organisaties hebben al aangeklopt bij Kortrijk met de vraag om mee te doen, precies omwille van het brede en overal relevante thema. ‘Een centrumstad als Kortrijk kan de trekker zijn om de hele regio mee te nemen in dit boeiende en belangrijke avontuur,’ besluit Tom Hillewaere. —

BART VAN MOERKERKE
 redacteur Lokaal

waar drie vragen centraal staan: wat is mentaal welzijn; wat kan cultuur daarin betekenen; wat kan dat in Kortrijk inhouden? Voorlopig brengen daar vooral medewerkers van de stad en cultuurprofessionals hun kennis en netwerk in, maar het is de bedoeling om er ook geïnteresseerde burgers bij te halen en ook naar de deelgemeenten te gaan. Schepen Ronse spreekt over de anarchistische fase: ‘Nu gaat het nog wat alle kanten uit en dat is goed. Laat de ideeën maar opborrelen. De stad zet dit traject wel in gang, maar wij moeten het niet invullen of aansturen, onze taak is ondersteunen en faciliteren. We willen een traject en projecten die midden in de samenleving en midden in de verenigingen staan. Natuurlijk zullen er ook professionele actoren en hun initiatieven ingepast worden. Zij zijn trouwens al langer bezig met mentaal welzijn, denk aan het project caring = sharing omtrent zorg en empathie. Maar de body van het programma zal van de niet-professionelen komen.’

EXPEDITIE K

Kortrijk 1 juni 2023

Laat je meevoeren langs de 'Vrijtijdsroute' op Expeditie K!

Ontdek het programma en schrijf je in via opleidingen.vvsg.be/expeditie-k

Grote verwachtingen voor de woonmaatschappij

Binnenkort zijn er 42 woonmaatschappijen in Vlaanderen actief. In elke gemeente zal één maatschappij werken die sociale woningen zal bouwen, inhuren, renoveren, verhuren en huurders begeleiden. De woonmaatschappij zal de grootste vastgoedactor zijn in de gemeente, met bovendien het grote pluspunt dat zij een uitdrukkelijk sociale opdracht heeft. Voor elk lokaal bestuur is de woonmaatschappij daarom een erg belangrijke partner.

Vlaanderen zit in een wooncrisis. Voor velen neemt de maandelijkse huur een onredelijk grote hap uit het gezinsbudget. Anderen moeten zich tevreden stellen met ondermaatse kwaliteit. De nood aan sociale woningen is groot. De 180.000 namen op de wachtlijst tonen dit aan. Van de woonmaatschappij wordt verwacht dat ze een versnelling op gang kan brengen in de realisatie van sociale woningen. Realiteit is dat er vandaag veel werk kruipt in het vormen van die woonmaatschappijen, waardoor socialehuisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren er niet altijd meer toe komen om projecten te ontwikkelen of nieuwe woningen in te huren. Minister van Wonen Matthias Diependaele vergeleek de vorming van de woonmaatschappijen met een pitstop die maakt dat het tempo nadien opgedreven kan worden.

Armoedebeleid door meer sociale woningen

De hele omwenteling zet de lokale

besturen meer aan het stuur van de woonmaatschappijen. 'Voor de lokale mandatarissen die als bestuurder van de woonmaatschappij optreden, is het belangrijk dat ze altijd die doelstelling en die verwachtingen voor ogen houden,' zegt Wim Boone, stafmedewerker bij HUUrpunt. Vooral door meer sociale woningen te bouwen en te verhuren kan de woonmaatschappij het lokale armoedebeleid een stap vooruit helpen. 'Dat is belangrijker dan het managen van de schaarste van de sociale woningen. Het is wellicht makkelijker om in vraag te stellen of een huurder zijn woning nog mag behouden en je toe te spitsen op doorstroom, dan te investeren in een groei van het aanbod. Dat draagvlak voor een uitbreiding van sociale huisvesting moet door alle bestuurders uitgedragen worden.'

Beleid afstemmen op elkaar

Ook Kelly Verheyen, schepen van Wonen in Turnhout, geeft aan dat sociaal wonen een van de belangrijkste

instrumenten is om armoede te bestrijden. Net daarom vindt zij het zo waardevol dat lokale besturen meer zeggenschap zullen hebben in de woonmaatschappij. Sterk woonbeleid gaat verder dan louter sociaal wonen. 'De woonmaatschappij doet meer dan bakstenen stapelen en woningen verhuren. In Turnhout, en vast ook op andere plaatsen in Vlaanderen, werkt ze ook aan de leefbaarheid van buurten en de versterking van het sociale weefsel in de wijken.' Die opdrachten passen in een breder lokaal beleid en net daarom is het zinvol dat lokale besturen meer betrokken zijn in de woonmaatschappij. 'Die zeggenschap biedt de kans om onze regie op het vlak van sociaal beleid en woonbeleid beter te voeren en het beleid van de woonmaatschappij meer af te stemmen op het lokale armoede en welzijnsbeleid.' In Turnhout willen ze werken met zonedemities. Zo blijft de woonmaatschappij kort bij alle inwoners van het werkingsgebied en blijven ook alle gemeenten goed betrokken bij de werking van de Woonboog, de nieuwe naam van de woonmaatschappij. 'Het proces om tot een woonmaatschappij te komen, van de afbakening van het werkingsgebied tot het maken van afspraken over de werking, is complex, met verschillende moeilijkheden. Maar we zijn op de

Kelly Verheyen:

'De woonmaatschappij doet meer dan bakstenen stapelen en woningen verhuren. In Turnhout, en vast ook op andere plaatsen in Vlaanderen, werkt ze ook aan de leefbaarheid van buurten en de versterking van het sociale weefsel in de wijken.'

goede weg en ik geloof dat we zullen uitkomen bij een stevige woonmaatschappij die ons erg zal helpen om sterker lokaal woonbeleid te voeren.'

Aandacht voor duurzame woningen

Het opzet van de woonmaatschappijen is dat ze de sterktes en eigenheden van de socialehuisvestingsmaatschappijen en de sociale verhuurkantoren combineren. En meer, dat dit het lokale beleid versterkt. En daar zijn zeker kansen. Het feit dat de woonmaatschappij een groot patrimonium beheert, is niet onbelangrijk. 'Energetische investeringen door de woonmaatschappij hebben een substantieel effect in het klimaatvriendelijker maken van onze stad,' zegt schepen Verheyen. En niet minder belangrijk, het helpt ook om de energiefactuur van de huurders te doen dalen. Ook op de private huurmarkt kan de woonmaatschappij impact hebben op de noodzakelijke verduurzaming van het woonpatrimonium. 'Veel individuele eigenaars zijn niet altijd op de hoogte van hoe ze hun woningen up-to-date kunnen houden en hoe ze ze het best beheren. De woonmaatschappij kan, onder andere door de ervaring van het SVK met de private huurmarkt en de technische kennis van de huisvestings-

maatschappij, ook die private huurmarkt sterker maken,' zegt Wim Boone. Zo zou de woonmaatschappij vanuit haar technische kennis en voeling met de lokale woonmarkt een adviserende of begeleidende taak kunnen opnemen bij bijvoorbeeld grootschalige wijkrenovaties. Voorwaarde daartoe is natuurlijk een degelijke financiering. Ook voor de nieuwbouwmarkt kan de woonmaatschappij een interessante partner worden. Ze zal ook verschillende formules kunnen aanbieden om samen te werken met de private ontwikkelaars.

Huurdersbegeleiding niet verdunnen

De huurdersbegeleiding is een andere troef van de SVK's. Door de integratie van de verschillende formules tot woonmaatschappij wordt die in potentie voor veel meer huurders toegankelijk. Dat kan zeker een pluspunt zijn, want ook bij de socialehuisvestingsmaatschappijen wonen vandaag huurders die begeleiding nodig hebben. Tegelijk zal het een uitdaging zijn om de begeleiding van de huurders niet te zeer te verdunnen. Dezelfde intensiteit en kwaliteit van begeleiding voor elke huurder zal niet haalbaar zijn. Begeleiding is altijd maatwerk en vergt grote inspanningen. Kelly Ver-

heyen is wel bezorgd hoe de woonmaatschappij die begeleiding voor een groter aandeel kwetsbare huurders zal kunnen uitvoeren. 'De Vlaamse overheid mag daar niet op besparen. Ik hoop dat daar voldoende Vlaamse financiering voor blijft en dat niet het idee ontstaat of leeft dat door mogelijke efficiëntiewinsten in de woonmaatschappij de financiering van die begeleiding naar het lokale niveau kan worden doorgeschoven.' Dat is ook een aandachtspunt voor de lokale besturen, vult Wim Boone aan: 'Ook zij mogen er niet van uitgaan dat een stevige woonmaatschappij meteen voldoende slagkrachtig zal zijn en alles op eigen houtje zal kunnen bolwerken.' Ondersteuning van en samenwerking met het lokale bestuur blijven onontbeerlijk.

Toewijzingsraad als kans

Ook wat betreft toewijzingsbeleid krijgen de lokale besturen meer te zeggen. De woonmaatschappij, waar de gemeenten in het bestuursorgaan de meerderheid van de stemmen hebben, heeft best wat vrijheid in het uitstippelen van een toewijzingsbeleid. De toewijzingsraad waarin alle gemeenten zetelen, samen met relevante welzijnspartners is daar een cruciaal orgaan in. Gemeenten kun-

LUTJAEERTS

INGE VERMEERDE

Wim Boone:
‘De lokale besturen mogen er niet van uitgaan dat een stevige woonmaatschappij meteen voldoende slagkrachtig zal zijn en alles op eigen houtje zal kunnen bolwerken.’

nen ook nog doelgroepen aanwijzen en hebben hoe dan ook een vinger in de pap via de deelname aan de toewijzingsraad. Kelly Verheyen ziet wel kansen om de werking te verbeteren. ‘Belangrijk zal wel zijn het politieke draagvlak te bewaren voor de voorstellen die de toewijzingsraad doet en de beslissingen die hij neemt.’ Een goede wisselwerking tussen de toewijzingsraad en de politieke bestuurders en mandatarissen in de verschillende gemeenten is een proces dat aandacht verdient om het lokale toewijzingsbeleid voldoende draagvlak te geven. Ook Wim Boone meent dat het principe van samenwerking tussen gemeenten, woonmaatschappij en welzijnspartners in die toewijzingsraad een meerwaarde kan zijn. ‘De beleidsvrijheid kan ook positief zijn om zo wat innovatieve methoden te laten groeien.’

Anderzijds vindt hij het jammer dat er vandaag in alle gemeenten heel veel energie gaat naar de uitwerking van een systeem, terwijl er toch heel veel gelijkennissen zullen zijn in al die verschillende woonmaatschappijen.

Sleutel tot succes

Iedereen is het erover eens dat de woonproblematiek een van de grootste uitdagingen is waarvoor onze samenleving staat. Waar en hoe we wonen heeft een enorme invloed op ons leven en op de samenleving. Woonbeleid gaat niet enkel over de kwaliteit van onze woningen, het is ook een belangrijke hefboom in onze omgang met onder meer de klimaatproblematiek, het armoedeprobleem en het behoud van onze open ruimte. Makkelijk wordt het in geen geval. Kelly Verheyen: ‘De komst van

de woonmaatschappij maakt het mogelijk lokaal meer eigen beleid op maat te voeren. Maar met die grotere vrijheid komt ook een grotere verantwoordelijkheid om knopen door te hakken, en dat is soms moeilijk. Een aantal problemen zullen pertinent naar boven komen, zoals de discussie tussen de stad en de randgemeenten, over welke gronden nog bestemd worden voor wonen, welke doelgroep voorrang krijgt. Het is belangrijk dat we daar in de woonmaatschappij samen uit komen. Dat is de enige manier om tot regionaal afgestemd beleid te komen.’ Ook Wim Boone ziet dat de woonmaatschappijen hierin een sleutelrol kunnen spelen. Maar hij waarschuwt dat het telkens over samenwerking zal gaan: ‘De woonmaatschappij is niet louter de uitvoerder van het lokale beleid. De woonmaatschappij is een autonome organisatie met ruime expertise en kennis en met ook een Vlaamse opdracht. Die moet gehonoreerd worden.’ De grootste kans op succes is dus een permanente wisselwerking tussen alle partijen, met respect voor ieders kennis en kunde, gebaseerd op een doordacht sociaal beleid dat inspeelt op tekorten en behoeften die lokaal en regionaal worden vastgesteld.—

JORIS DELEENHEER
VVSG-stafmedewerker wonen

Iedereen thuis bij Clementina

KURT DUFRAING

Casa Clementina, een rijwoning in het centrum van Leuven. Maar achter deze gevel gebeuren mooie dingen. Na een milde schenking greep Zorg Leuven de kans om deze woning te kopen en te renoveren. Nu biedt ze toevlucht voor mensen in moeilijkheden en tegelijk inspiratie voor hun hulpverleners.

De thuiszorg van Zorg Leuven bereikt zeer kwetsbare cliënten die door de mazen van het net van de reguliere hulp gevallen zijn en psychisch kwetsbaar zijn. Voor die doelgroep wilde Zorg Leuven aanvullende dienstverlening organiseren in een innovatieve vorm van collectieve gezinszorg. Ze vertrokken van het idee dat cliënten in Casa Clementina zouden kunnen binnenspringen en op bezoek komen, wanneer zij daar zelf behoefte aan hebben. Op die

manier geef je mentale zuurstof aan de verzorgenden en zorg je ook voor verbinding tussen de cliënten onderling.

In juni 2022 was het zover. Casa Clementina opende de deuren als een ontmoetingsplek voor cliënten met psychische kwetsbaarheid. En die kwetsbaarheid mag je ruim interpreteren. Of iemand nu eenzaam is, met een depressie worstelt of het tijdelijk moeilijk heeft, iedereen is hier welkom! Maar Casa Clementina

is niet alleen een huis voor kwetsbare mensen. Nieuwe medewerkers van de thuiszorgdienst Zorg Leuven krijgen er individueel opleiding van de ergotherapeute, hun trajectbegeleiders of leidinggevenden. Daarnaast is de casa ook ingericht als een levensbestendige kijkwoning. Zo zijn de keuken en de badkamer volledig aangepast en zijn er allerlei hulpmiddelen van thuiszorgwinkels aanwezig die het leven gemakkelijker te maken. Er zijn opzettelijk geen dure

Casa Clementina is niet alleen een huis voor kwetsbare mensen. Nieuwe medewerkers van de thuiszorgdienst Zorg Leuven krijgen er individueel opleiding van de ergotherapeute, hun trajectbegeleiders of leidinggevenden. Daarnaast is de casa ook ingericht als een levensbestendige kijkwoning.

KURT DUFRAING

snufjes geïnstalleerd, de keus is gevallen op betaalbare eenvoudige ingrepen op maat van iedereen. Leuvenaars met vragen over levensbestendig wonen komen hier langs om alles uit te testen en krijgen advies over woningaanpassingen en mogelijke premies. Hiervoor werkt Casa Clementina samen met twee thuiszorgwinkels, zodat bezoekers alle courante kleine hulpmiddelen ook ter plaatse kunnen uittesten.

Kortom, Casa Clementina is niet alleen een warme plek voor bezoekers, maar ook een opleidingshuis voor nieuwe medewerkers en een levensbestendige kijkwoning. Net die synergie tussen deze drie pijlers maakt Casa Clementina zo uniek.

Alles kan, niets moet

‘Elke dag bezoeken vijf à zeven personen de casa. Dit zijn allemaal cliënten van de eigen thuiszorgdienst, maar de invulling is volledig anders dan binnen de thuiscontext,’ legt Liesbeth Guinier, coördinator van Casa Clementina, uit. ‘De medewerkers van de casa lezen bewust op voorhand geen dossiers over de bezoekers. Op die manier komt iedereen binnen als mens en niet als iemand met diverse problemen. We ontvangen mensen met een open blik en dat doet hen goed. We zien dat onze bezoekers als het ware hun zorgen thuis laten, waardoor ze hier even vrij zijn! Verzorgenden zijn vaak verbaasd hoe anders de cliënten hier zijn dan thuis. Deze winter kwam er bijvoorbeeld een verzorgende op bezoek met een cliënte, omdat de verwarming thuis stuk was. De vrouw in kwestie was al tien jaar niet meer buiten geweest. Na een kop koffie bloeide ze helemaal open, ze nam een muziekinstrument en begon liedjes te spelen. Dat had haar verzorgende haar nog nooit zien doen.’

Maar hoe ziet zo’n dag er nu uit in Casa Clementina? ‘Eigenlijk weet je dat nooit op voorhand,’ vertelt Liesbeth Guinier. ‘Om half tien gaat onze deur open en het duurt dan niet lang voor de eerste bezoeker aankomt. Vaak start het met koffie en een babbel met de verzorgende. Geleidelijk aan stromen de andere bezoekers toe en gaandeweg start de verzorgende met een activiteit. Elke dag staat er wel iets op het programma: een kookworkshop, in de tuin werken of een gezelschapsspel.’ Wie niet wil meedoen, hoeft helemaal niet aan te sluiten.

En op voorhand inschrijven is ook vaak niet nodig, enkel voor de kookworkshop is dat wel handig om boodschappen te doen.

Na de middag verzorgt de beeldend therapeut of muziektherapeut het programma. ‘We opteren in onze werking voor creatief therapeuten met een bana-ba creatieve therapie, gezien de kwetsbaarheid van de bezoekers hechten we belang aan voldoende kennis en inzicht in psychopathologie. Elke persoon kan deelnemen in de beeldende ateliers en workshops. Cliënten hebben absoluut geen voorkennis nodig. Het proces en het contact met de materialen is belangrijker dan het resultaat dat we bereiken. De beeldend therapeut gaat op zoek naar een aangename ervaring en dat is veel belangrijker dan dat er allemaal mees-terwerken worden gemaakt. Maar dit alles begeleiden is niet altijd evident,’ getuigt Liesbeth Guinier. ‘De groep is zo divers en op voorhand weet je nooit wie er aansluit. Dat leidt wel eens tot onverwachte interacties. Ook tijdens de muziektherapie komen bepaalde emoties naar boven. Soms bespreken ze dat in de groep en delen ze hun verhaal, maar dat hoeft niet. Wat komt, komt, maar niets moet. Iedereen mag hier gewoon zichzelf zijn. Sommige gebruikers zijn enorm aanwezig, wat anderen dan nerveert. Of iemand met dementie die in gedachten afdwaalt, moet je er weer even bij betrekken. Voor hen zou de werking van bijvoorbeeld een lokaal dienstencentrum nog te druk zijn. Bezoekers met een sterker profiel vinden hier minder aansluiting en verwijzen we graag door. Ook onze vrijwillige chauffeurs ervaren het verschil in doelgroep. Zij rijden zowel voor onze casa als voor het lokaal dienstencentrum. Via intervisie

ondersteunen we de vrijwilligers, zodat ze zich sterker voelen. Zo belde er laatst een vrijwilliger omdat hij iemand wilde oppikken, maar die stond nog in pyjama en had duidelijk al gedronken. Niet altijd evident voor de vrijwilligers en de collega’s hier. Maar de ene dag is de andere niet en we moeten tolerant zijn. We werken aanklampend en laten niemand los. Als een vaste bezoeker niet komt opdagen, dan gaan we al snel even bellen om te horen hoe het gaat,’ verklaart Liesbeth Guinier.

‘Onze verzorgenden in de casa moeten echt leren om hun gekende structuren los te laten. Wanneer ze individueel bij iemand thuis helpen, “moet” er veel meer gebeuren qua verzorging en huis-houdelijke taken. Maar hier? Hier niet!’ vertelt Liesbeth Guinier enthousiast. ‘We bakken pannenkoeken en lachen samen. Wij vragen niet of ze thuis opgeruimd hebben. Ze laten hun problemen letterlijk thuis en hebben deugd van de propere, lichte omgeving. Sommigen hebben geen tuin en genieten hier van de zon op ons terras en helpen het gras afrijden. Onze bezoekers voelen zich hier echt thuis en dat is mooi om te zien. En zo groeit het vertrouwen en laten ze na verloop meer van zichzelf zien en vragen ze ook hier hulp. Dan brengen ze bijvoorbeeld hun post mee waarvan ze niet weten wat ze ermee moeten doen. Zo geven wij hen een opstapje om opnieuw structuur in hun leven te brengen zodat ze de moed krijgen om opnieuw zelf regisseur van hun leven te zijn.’

Een huis vol expertise

Om alles in goede banen te leiden zet Zorg Leuven een ruim arsenaal aan expertise in. Zo is er elke dag een verzorgende aanwezig, ondersteund door de

Liesbeth Guinier:
‘Elke persoon kan deelnemen in de beeldende ateliers en workshops. Het proces en het contact met de materialen is belangrijker dan het resultaat dat we bereiken. De beeldend therapeut gaat op zoek naar een aangename ervaring en dat is veel belangrijker dan dat er allemaal meesterwerken worden gemaakt.’

coördinator van de casa, een ergotherapeute, een beeldend therapeut en een muziektherapeute. Daarnaast kunnen ze terugvallen op de eerstelijns psychologe, een mantelzorgdeskundige en de casemanager van thuiszorg Zorg Leuven. De casemanager heeft binnen Zorg Leuven de taak om ondersteuning op te zetten, als er totaal geen netwerk is rond de persoon met zorgnood. Bijvoorbeeld als medewerkers van de stad Leuven een vervuilde woning aantreffen, zal de casemanager orde op zaken stellen en de weg vrijmaken, zodat zorgdiensten kunnen beginnen. ‘De casemanager overziet het geheel en trekt zich terug als er een netwerk is gevormd of indien nodig blijft die op de achtergrond aanwezig,’

legt Liesbeth Guinier uit. ‘Dit zijn vaak intense trajecten. Casa Clementina is de ideale plek om met die cliënten gesprekken te voeren. Zo leren ze onze werking kennen en sommigen blijven daarna langskomen. Ook de eerstelijns psycholoog werkt op die manier. Niet iedereen heeft thuis de privacy om vrij te spreken, er luistert wel eens een huisgenoot mee. Dan komen ze naar hier voor hun babbel en ontdekken ze de werking van de casa. Daarnaast kunnen we de mantelzorgcoördinator inschakelen. Bepaalde zorgsituaties zijn zeer belastend voor de mantelzorger. Door in gesprek te gaan of de zorgbehoevende een paar dagen naar de casa te brengen, krijgt de mantelzorger de nodige ademruimte.’

Toekomst

Sinds juni vorig jaar is Casa Clementina in werking en nu al bewijst de casa elke dag opnieuw haar meerwaarde. ‘Het is fijn om “ons” project stap per stap samen te kunnen opbouwen en onze eigen accenten te leggen. We kregen de vrijheid om gaandeweg te groeien, we evalueren en sturen bij waar nodig. Maar we willen nog meer mensen bereiken,’ zegt Liesbeth Guinier. ‘De beeldend therapeut gaat bijvoorbeeld langs op de teamvergaderingen van de thuiszorgdienst om met de verzorgenden een activiteit te doen. Zo voelen ze zelf aan voor welke cliënten de casa goed kan werken. In de toekomst willen we nog meer de connectie leggen met het lokaal dienstencentrum en zien waar de mogelijkheden liggen om meer samen te werken. Verder willen we ook meer inzetten op vrijwilligers, want we zijn ervan overtuigd dat zij heel veel kunnen betekenen voor de bezoekers van onze casa,’ besluit ze. —

JOKE VANDEWALLE

VVSG-stafmedewerker thuiszorg

www.zorgleuven.be/casaclementina

EXPEDITIE K

Kortrijk 1 juni 2023

Laat je meevoeren langs de route 'Zorg en gezondheid' op Expeditie K!

Ontdek het programma en schrijf je in via opleidingen.vvsg.be/expeditie-k

50 jaar lokale dienstencentra: warme thuis, met aandacht voor preventie

Lokale dienstencentra hebben de voorbije vijftig jaar al tienduizenden ouderen, mantelzorgers en kwetsbare personen over de vloer gehad. Dankzij de tomeloze inzet van personeel en vrijwilligers kregen die tienduizenden mensen de kans om beter hun weg in de samenleving te vinden en makkelijker voor zichzelf te zorgen. Elk lokaal dienstencentrum is verschillend, maar ze hebben één zaak gemeen: ze zijn voor iedereen een warme thuis. Vijftig jaar lokale dienstencentra is reden genoeg om te vieren. Op 30 april zetten we daarom een feestelijke campagne in.

Wat maakt een lokaal dienstencentrum zo bijzonder? Iedereen is er welkom: van mensen die op zoek zijn naar een gezellige babbel of een fijne job als vrijwilliger, tot kansarme personen en mensen die fysieke ondersteuning nodig hebben of het mentaal moeilijk hebben. De activiteiten zijn laagdrempelig en betaalbaar.

Ze scheppen sociaal contact tussen heel diverse mensen die elkaar anders misschien niet eens zouden ontmoeten. Zo bouwen de bezoekers een netwerk op: een belangrijk ingrediënt voor een goed leven. Dankzij hun lokaal dienstencentrum kunnen mensen vaak zelfs langer thuis wonen. Extra troef: wie een zorgvraag heeft of zelf hulp wil aanbie-

den, hoeft niet eerst bij allerlei instellingen of sociaal werkers aan te kloppen. Nee, het lokaal dienstencentrum zet je op weg. Je stapt er gewoon binnen met je vraag, je zorgen, maar ook met je talent, je inzet of je interesse. Een lokaal dienstencentrum past zich aan de bezoeker aan, ongeacht de afkomst, financiële situatie of interesses.

De verankering in de buurt maakt elk lokaal dienstencentrum laagdrempelig en zonder meer uniek. Elk centrum heeft eigen accenten, een eigen invulling van de activiteiten, met vrijwilligers uit de buurt.

BAS BOUWERTS

Ten Hove was eerst

Het 50-jarig bestaan van LDC Ten Hove in Gent betekent meteen het 50-jarig bestaan van de Vlaamse lokale dienstencentra. Ten Hove was namelijk het eerste lokale dienstencentrum. Het markeerde het jubileum al op 17 februari met een studiedag van de Vereniging van Vlaamse lokale dienstencentra (VVDC) en de stad Gent voor LDC-centrumleiders. Eenzaamheid, de plaats van de reguliere thuiszorg in de zorgzame buurten, duurzame zorgzame buurten en de rol van de lokale dienstencentra, duurzame samenwerkingen en de mogelijkheden van burenhulp waren thema's die in het bijzonder aan bod kwamen. Inspirerende praktijken uit buurland Nederland en een videoboodschap van minister Hilde Crevits maakten het programma helemaal af. 'Het nieuwe woonzorgdecreet dat in werking trad in 2019, heeft een breed kader geschapen waarbinnen de lokale dienstencentra kunnen werken,' becommentarieert Katia Sette, diensthoofd LDC's bij OCMW Gent. 'Zowel qua manier van werken als qua doelgroep biedt het decreet veel mogelijkheden. Het benadrukt ook het belang van de sociale cohesie, sociale netwerken en samenwerking met lokale partners. Dat is een hele wending, als je vergelijkt met het voorgaande decreet. De blik van de lokale dienstencentra is nu naar buiten gekeerd, terwijl ze vroeger vooral gericht waren op activiteiten binnen de eigen muren.'

BAS BODREYS

Daarnaast heeft het lokaal dienstencentrum een rijk aanbod aan vrijwilligerswerk. Duizenden vrijwilligers staan dagelijks klaar om van het lokaal dienstencentrum een prachtig verhaal te maken. Zorgvragers krijgen hulp, vrijwilligers en bezoekers beleven een aangename tijd.

De initiatieven van de lokale dienstencentra komen niet zomaar uit de lucht vallen: ze zijn gebaseerd op een buurtanalyse. Die verankering in de buurt maakt elk lokaal dienstencentrum laagdrempelig en zonder meer uniek. Elk centrum heeft eigen accenten, een eigen invulling van de activiteiten, met vrijwilligers uit de buurt. Hier kennen en helpen mensen elkaar. Wie lokaal dienstencentrum zegt, zegt zorgzame buurt! Ook omdat elk centrum een uitgebreid netwerk van zorg- en ondersteuningspartners heeft, van wijkagent tot postbode of buurtvereniging.

Nog onderbelicht: preventieve werking

In een lokaal dienstencentrum staat altijd wel wat op het programma: vormingen, ontmoetingsmomenten, verzorging, uitstappen, maaltijden. Maar de dienstencentra doen geen van die dingen zomaar. De klemtoon ligt bijna altijd op preventie. Zo stimuleren prettige activiteiten sociaal contact en helpen ze sociaal isolement voorkomen. Via infomomenten, bewegings- en relaxatieoefeningen, diensten zoals voetverzorging helpen LDC's fysieke of psychische gezondheidsproblemen te snel af te zijn. Informatiesessies maken mensen wegwijs in voorzieningen en sociale of financiële voordelen. Computercursussen

over online bankieren helpen mensen om langer zelfredzaam te blijven enzovoort.

Al die initiatieven kun je samenvatten als een uitnodiging aan elke bezoeker om zorg te dragen voor zichzelf of anderen, en op die manier langer op een veilige en prettige manier thuis te blijven wonen. En die preventieve invalshoek heeft nog een ander voordeel: is er toch iets aan de hand, dan merkt het lokaal dienstencentrum dit meteen op en kan het snel inspelen op beginnende zorgnoden.

VVSG en Vlaanderen versterken preventieve functie LDC's

Eind 2021 kende de Vlaamse overheid een projectsubsidie toe aan de VVSG om de preventieve functie van lokale dienstencentra nog te versterken en breder bekend te maken. Met de steun van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid sloegen we de handen in elkaar met Gezond Leven, het Logo, de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de Vereniging van Vlaamse Lokale Dienstencentra en Zorgnet-Icuro. Het project krijgt vorm rond twee grote pijlers. Met een communicatiecampagne die start op 30 april, maken we de preventieve functie van LDC's verder bekend onder het brede publiek. Daarnaast stimuleren we lokale dienstencentra met een ondersteuningsaanbod om in te zetten op hun preventieve functie. Zo bieden we elk erkend LDC een vormingskrediet aan dat het kan besteden aan vorming gerelateerd aan de preventieve werking. Bovendien kunnen medewerkers van lokale dienstencentra gratis een eendaagse vorming bijwonen over motiverend

communiceren met mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden in het LDC. Deze sessies worden begeleid door lesgevers van Gezond Leven. Het project loopt nog tot eind juni.

Zondag 30 april: feest

50 jaar lokale dienstencentra: jawel, een gouden jubileum. Een halve eeuw lang al zijn ze van onschatbare waarde in vele buurten in Vlaanderen. Voor tienduizenden mensen zijn ze vaak jarenlang een warme thuis geweest. Als dat geen feest waard is! Meer dan één feest zelfs: beginnen doen we in Genk op zondag 30 april, en in mei volgen er verschillende dienstencentra in Vlaanderen en Brussel. Meer nog dan anders is werkelijk iedereen welkom, ook de buurtbewoners die er normaal niet binnenstappen. Zoals het hoort vult elk lokaal dienstencentrum het jubileumfeest op zijn eigen manier in. Maar één ding staat nu al vast: aan warmte, zorgzaamheid, sfeer én koffie zal het nergens ontbreken. —

LORE VANDEURZEN

VVSG-stafmedewerker zorg en gezondheid

Onze communicatiecampagne brengt vanaf 30 april twee maanden lang de lokale dienstencentra en hun preventieve waarde onder de aandacht. Het ideale moment om het LDC in jouw stad of gemeente in de kijker te zetten! Ga aan de slag met de campagnematerialen die je vindt op vvsg.be/ LDC-50, en bekijk daar ook de datums en locaties van onze zes lokale acties.

Meer informatie over het ondersteuningsproject en vormingsaanbod over de preventieve functie vind je op vvsg.be/preventieve-functie-ldc

Met al je vragen hierover kun je ook terecht bij lore.vandeurzen@vvsg.be

Meer handen op de werkvloer: pedagogische coaches aan de slag

Er bestaat in de kinderopvang een grote behoefte aan omkadering en extra ondersteuning. Daar zijn sinds kort ook extra subsidies voor. Daarmee kunnen organisatoren pedagogische coaches inzetten die de mensen op de werkvloer ondersteunen. In dit artikel bundelen we hun eerste inzichten en ervaringen.

Voor de sector kinderopvang voorziet het VIA6-akkoord (zesde Vlaams Intersectoraal akkoord voor social- en non-profitsectoren voor de periode 2021-2026) in middelen ter ondersteuning en versterking van de competenties van de kinderbegeleiders op de werkvloer. Deze maatregel komt tegemoet aan een dringende behoefte. Lokale besturen, organisatoren van erkende en vergunde groepsopvang baby en peuter en schoolgaande kinderen ontvangen zelf een jaarlijkse subsidie voor de aanwerving van pedagogische coaches. Voor de inzet van pedagogische coaches in de gezinsopvang en groepsopvang

samenwerkende onthaalouders zijn de pools gezinsopvang verantwoordelijk.

Het doel van deze subsidie is bachelors in te zetten die kinderbegeleiders naar kinderen en naar zichzelf en de werking van de opvang leren kijken. Door trajectmatig werken streven de pedagogische coaches naar een zo groot mogelijke impact op het pedagogisch handelen van een individuele kinderbegeleider en hierdoor ook op de pedagogische kwaliteit van de opvang. Ondersteuning op de werkvloer staat centraal, omdat je zo de beste resultaten bereikt.

In dit artikel bundelen we de eerste inzichten en ervaringen van pe-

dagogische coaches in de gezins- en groepsopvang voor baby's en peuters en de groepsopvang voor schoolgaande kinderen gefinancierd met VIA6-middelen. De talrijke telefoongesprekken, ledenadviezen, online info- en welkommomenten, de eerste netwerkmomenten en thematische uitwisselingen zijn onze rijke bronnen.

Samenwerken in vertrouwen

Om werkelijk bij te dragen aan de pedagogische kwaliteit is een gedragen beslissing over de plaats, de opdracht en het doel van de pedagogische coach op maat van de werking nodig.

Een pedagogische coach observeert het gedrag van de kinderbegeleider en de kinderen en vertrekt vanuit deze observaties om aan de slag te gaan. Het uiteindelijke doel? Dat het goed gaat met een kind.

Samen met de verantwoordelijke heb ik mijn planning voor de komende maanden opgemaakt. We hebben nagedacht over de noden bij de kinderbegeleiders en de inhoud van de trajecten bepaald. Na elk huisbezoek koppel ik steeds terug met de verantwoordelijke over mijn doel en de inhoud van het ondersteuningsmoment bij de kinderbegeleider. Dit gebeurt in alle transparantie naar de kinderbegeleider.

Claudia Stuer, Pedagogische coach gezinsopvang VVSG

Als pedagogische coach neem ik tijdens de eerste gesprekken de tijd om de kinderbegeleider beter te leren kennen. Zowel de opvanglocatie waar ze werkt, als haar persoonlijkheid. Waarom doet ze dit werk? Wat zijn haar talenten en interesses? Waar krijgt ze energie van? Hierdoor groeit het vertrouwen en krijg ik een beeld van de sterktes van de persoon. Dat is een goede basis voor de verdere coaching.

Joke Van Ham, Pedagogische coach gezinsopvang VVSG

Connectie met kinderbegeleiders én vertrouwen zijn basisvoorwaarden voor duurzame pedagogische ondersteuning. Meewerken in de groep (zonder jezelf voorbij te lopen en alles op te nemen, ook wat kinderbegeleiders vergeten) op uitgekozen momenten is hiervoor de sleutel. Stel je als pedagogische coach open voor alle verschillende reacties van kinderbegeleiders op jouw aanwezigheid in de groep. Treed hen onbevungen tegemoet en vraag: Hoe doe jij dit normaal? Waarom doe je dat zo?

Katrien Klewais, PC Ravot Boortmeerbeek

Naast goede samenwerking met de verantwoordelijke is ook de samenwerking met de kinderbegeleiders doorslaggevend. Bouwen aan vertrouwen is de basis om te werken aan kleine of grote leer- en veranderingsprocessen die nodig zijn om de pedagogische kwaliteit te versterken.

Goede samenwerking tussen alle partijen – de pedagogische coach, de verantwoordelijke en de kinderbegeleiders – is dus noodzakelijk om een goede start te maken en op lange termijn goed met elkaar te kunnen samenwerken. Transparante communicatie, gemeenschappelijke doelen en duidelijke afspraken zijn de beste investeringen om de kwaliteiten

van een team en van individuele kinderbegeleiders te versterken.

Dat het goed gaat met een kind

‘Dat het goed gaat met een kind. Dat is het mooiste dat je kunt bereiken voor het kind en voor zijn ouders. Zeker als je intens hebt moeten zoeken naar een passende aanpak, geeft het de kinderbegeleiders veel energie als ze zien hoe een kind openbloeit,’ glundert Diane Renders, deeltijds pedagogische coach (in combinatie met de functie coördinator) van IBO ‘t Sjamajeke in Lummen. De ondersteuning van haar team(s) om warme en boeiende opvang te bieden is haar professionele drijfveer. Net daarom heeft ze de nieuwe VIA6-subsidie voor pedago-

gische ondersteuning aangegrepen om haar eigen takenpakket te herschikken. Het welbevinden van de kinderen staat steeds centraal tijdens de ondersteuning door de pedagogische coach. De coach staat naast de kinderbegeleider en volgt diens tempo in de zoektocht naar een optimaal welbevinden van elk kind. De twee gaan samen op pad, experimenteren en reflecteren. Een pedagogische coach observeert het gedrag van de kinderbegeleider en de kinderen en vertrekt vanuit deze observaties om aan de slag te gaan. Het uiteindelijke doel? Dat het goed gaat met een kind.

De uitdagingen van een pedagogische coach

Het huidige personeelstekort stelt de sector voor een dubbele uitdaging. Pedagogische coaches worden bij de locaties groepsopvang ter compensatie van het tekort aan kinderbegeleiders zo vaak ingezet op de werkvloer dat er nauwelijks tijd over is om ook echt als coach op te treden. Anderzijds springen kinderbegeleiders ook voor elkaar in, als er bijvoorbeeld iemand ziek is, en houden ze zelf soms weinig energie over om coaching te ontvangen en te reflecteren over hun pedagogisch handelen.

Ook hoge verwachtingen van kinderbegeleiders ten aanzien van de coach vormen een uitdaging. Kinderbegeleiders zijn bezorgd over de omgang met kinderen die ‘moeilijk gedrag’ vertonen en verwachten hulp. Pedagogische coaches hebben geen kookboeken met snelle recepten om deze kinderen te helpen. Samen zoeken naar een geschikte aanpak is een proces dat gezamenlijke inzet en tijd vraagt en waarin pedagogische coaches het voortouw nemen.

Ondanks de crisis in de kinderopvang, de hoge werkdruk en de frustrerende negatieve berichtgeving neemt de pedagogische coach samen met de verantwoordelijke, een waarderende houding aan om elke kinderbegeleider positief te erkennen en vanuit die positieve houding de kwaliteit te ondersteunen. Dat het goed gaat met een kinderbegeleider, dat heeft alleen een positief effect op elk kind en zijn gezin. —

SARA TOCH

coördinator Mentoren en Pedagogische coaches gezinsopvang, VVSG-Steunpunt Kinderopvang

HILDE VAN RIE

projectcoördinator pedagogische coaches, VVSG-Steunpunt Kinderopvang

Beeldend bruggen maken

Pedagogisch documenteren in de kinderopvang

Via de Trofeetrajecten ondersteunt de VVSG kinderopvang-initiatieven in hun pedagogische functie. Een van de afgelopen Trofee-trajecten 'Leren op de werkvloer' van het Steunpunt Kinderopvang ging over pedagogisch documenteren. Wat houdt het in en wat zijn de ervaringen van de deelnemers?

Onder de titel 'beeldend bruggen maken' gingen tien kinderopvangvoorzieningen intensief aan de slag met pedagogisch documenteren. Vijf groepsopvangen voor schoolgaande kinderen (BKO), drie groepsopvangen baby's en peuters (kinderdagverblijven) en twee diensten voor gezinsopvang lieten zich daarin begeleiden door VCOK (Vormingscentrum Opvoeding en Kinderopvang), CEGO (Centrum voor Ervaringsgericht Onderwijs), Arteveldehogeschool en de organisatie Wilde Zwanen. Er was begeleiding op de werkvloer en een lerend netwerk om ervaringen uit te wisselen en te verdiepen.

Dialogoog met ouders

Voor de meeste kinderopvanglocaties was de aanleiding het versterken van de communicatie met ouders en in één beweging ook het vergroten van de transparantie tegenover onder meer het bestuur. Op dat laatste element gaan we hier verder niet in.

In tevredenheidsenquêtes geven ouders vaak aan dat ze zo weinig zicht hebben op wat er in de opvang gebeurt. Ze zouden wel eens

een vlieg willen zijn om te zien wat hun kinderen allemaal beleven in de opvang, hoe de begeleiders omgaan met de kinderen en spelimpulsen aanbieden. Dat kan door pedagogisch te documenteren. Door allerlei sporen van je werking te verzamelen (foto's, filmpjes, quotes, tekeningen, notities van observaties, vondsten uit het bos...) kun je een concreter beeld geven van je werking en er een gesprek over beginnen. Kinderdagverblijf De Zonnebloem van Welzijnsvereniging De Blauwe Lelie uit Brugge aan het woord: 'We documenteren bijvoorbeeld hoe ieder kind in de opvang speelt. Hoe zien wij dat het opgaat in het spel? Wat doet elk kind graag? En via de gesprekjes die erop volgen, krijgen ouders zelfs tips voor hun sinterklaasgeschenkjes.' In bijna alle deelnemende opvanginitiatieven zijn fotomuren geïnstalleerd of nieuw leven ingeblazen. In BKO Dolfijn van OCMW Hoeselt zetten ze eindelijk de besloten Facebookpagina voor ouders op die al lang op het verlanglijstje stond. En daar merken ze dat ook de digitale fotomuur veel interactie en toffe reacties van ouders uitlokt.

Het hele proces van beelden en woorden kiezen en verwerken zet onthaalouders en kinderbegeleiders aan om te reflecteren over de werking en die bij te sturen.

Veel meer dan foto's nemen en delen

Foto's zijn een geliefkoosd middel om pedagogisch te documenteren en veel opvangen gebruiken er nu al. Maar documenteren is meer dan dat. Foto's zijn maar een middel om communicatie en reflectie op gang te brengen. Je gebruikt dus geen geposeerde foto's of foto's van knutselwerkjes, maar actiefoto's die de beleving en ervaring van kinderen zo goed mogelijk in beeld brengen. Je moet goed nadenken over wat je wilt tonen en daar dan een verhaal van maken door sprekende foto's en tekst met elkaar te combineren. Dat kunnen korte tekstjes en observaties zijn, maar evengoed enkele kernwoorden, bijvoorbeeld uit je pedagogische visie. Zo maken verschillende locaties digitale nieuwsbrieven. De gezinsopvang van Dienst Opvanggezinnen De Pinte maakte samen met de onthaalouders flyers over elke opvanglocatie. Daarin illustreren ze de visie met tekst en het dagverloop met praktijkbeelden. In de kinderdagverblijven van Patjoepelke in Lokeren documenteren ze de werking met foto's en materialen die tijdens het spel gebruikt zijn. Ze moedigen de begeleiders aan ook tekst te gebruiken: 'We hebben tekstballonnetjes gelamineerd, zodat we met stift een paar woorden kunnen neerschrijven. Die woorden wekken de foto's of collages echt tot leven. Het gebruik van tekst wordt zo veel makkelijker.'

Reflecteren en leren

Het hele proces van beelden en woorden kiezen en verwerken zet onthaalouders en kinderbegeleiders aan over de werking te reflecteren en ze bij te sturen. BKO Rumst bekijkt en analyseert bijvoorbeeld samen de foto's van de afgelopen vakantie. Dit helpt hen de vakantieactiviteiten van alle locaties te evalueren en goede ideeën van elkaar op te pikken. Het stedelijk kinderdagverblijf van Sint-Niklaas bracht dan weer het eet- en slaapmoment in beeld. 'Door echt

Zelf documenteren? Enkele tips

- Hou vooral in het achterhoofd dat pedagogisch documenteren een middel is om aan andere doelen te werken. Niet het aantal foto's of de fotomuur op zich telt, maar wel dat je daarmee een dialoog op gang brengt in je team, met kinderen, ouders en de buurt, reflecteert over de werking en die participatief bijstuurt.
- Creëer draagvlak in je team. Zelf telkens opnieuw over je documentatie praten vormt voor veel begeleiders soms de grootste uitdaging. Tegelijk is dat ambassadeurschap voor je fotocollages, fotomuren, facebookpagina, documentatieboeken, een van de belangrijkste tips die we kunnen geven.
- Plan pedagogisch documenteren in. Tijd vinden om deze veelzijdige tool in te zetten is niet altijd evident. In de buitenschoolse opvang van Rumst en Turnhout trekken enkele (hoofd)begeleiders het project in plaats van de leidinggevende: het geeft hen meer ruimte en komt de motivatie om daadwerkelijk pedagogisch te documenteren ten goede. De verantwoordelijke van IBO 't Klawieterke in Kapelle-op-den-Bos getuigt dat voor haar en het team een vast agendapunt op elke vergadering goed werkt, plus afspraken over een heldere taakverdeling. Want structuur bepaalt mee ons gedrag. Als je er bewust mee bezig wilt zijn, dan doe je er goed aan het documenteren te verwerken in het takenpakket, het telkens op de agenda te zetten bij overleg, de verzamelde documentatie echt te gebruiken en nieuwe projecten te verbinden met het gebruik van pedagogische documentatie.

hun ervaringen en je werking. Je ziet veel meer, op het moment zelf én achteraf. Je probeert je te verplaatsen in hoe zij alles beleven. Als team in gesprek gaan over de foto's maakt dat je je activiteiten en werking meer gaat afstemmen op hun behoeften en interesses. In de buitenschoolse opvang van Rumst, Hoeselt en

documentatiemateriaal ook kunt inzetten voor andere doeleinden. De buitenschoolse opvang in Kapelle-op-den-Bos selecteerde diverse beelden voor het filmpje dat de gemeente maakt voor nieuwe inwoners. Bij Patjoepelke in Lokeren zetten ze het belang van kinderopvang in de kijker met een filmpje over de dagelijkse werking. Ook om als kinderopvangvoorziening met je bestuur in dialoog te gaan over het reilen en zeilen in de opvang is pedagogisch documenteren erg geschikt. —

ANNELIES ROELANDT
Vormingscentrum Opvoeding
en Kinderopvang (VCOK)

een bepaald moment uit te kiezen gaan we er veel dieper op in. Door die gerichte aandacht krijgen we een andere kijk. En we spreken alle ouders individueel aan om naar de foto's te kijken en te babbelen over hoe zij de dingen thuis doen.'

Een veelzijdige tool

Pedagogisch documenteren is dus een veelzijdige tool. Hij zet aan tot communicatie, reflectie en participatie. Door zoveel sporen te verzamelen ben je aandachtiger in het kijken naar kinderen,

Kapelle-op-den-Bos ontdekten ze bovendien dat ook kinderen heel erg genoten van de foto's en collages aan de muur. Het stimuleert gesprekken tussen kinderen onderling en tussen de kinderen en hun ouders. Enkele locaties laten de kinderen de foto's nu ook mee selecteren en verwerken. Zo komen de begeleiders opnieuw heel veel te weten over wat kinderen waarderen, en daarop kunnen ze inspelen in hun aanbod. Een bijkomend voordeel van pedagogisch documenteren is dat je het

Ben je nog op zoek naar praktische handvatten en ondersteuning? Informeer bij jouw pedagogisch coach en check zeker de materialen op de website van Steunpunt Kinderopvang. Je vindt er onder andere methodiekfiches en een boeiend filmpje over het wat, waarom en hoe van pedagogisch documenteren.

Tuinrangers ronden kaap van 4000 tuinadviezen

Vandaag zijn al meer dan honderd Tuinrangers aan de slag in 38 steden en gemeenten. Tegen Pasen zullen deze vrijwillige tuinadviseurs zo'n vierduizend gezinnen hebben geholpen bij de switch naar een meer natuurvriendelijke tuin. Het project is een 'win win win': voor natuur en klimaat, voor de tuineigenaars en voor de openbare besturen die mee in het project stapten.

Onze natuur is zo hot dat er zelfs een prijswinnende bioscoopfilm over is gemaakt. Ja maar, die bioscoopfilm, die gaat over wilde natuur, denk je nu misschien. Dat is echt wel ver van mijn bed. Dat klopt en tegelijk ook weer niet. Tuineigenaars kunnen met eenvoudige ingrepen zelf bijdragen aan meer natuur in Vlaanderen. En dat wordt extra makkelijk als het lokale bestuur meedoet met het Tuinrangersproject van Inverde. Want dan volstaat het naar www.tuinrangers.be te surfen en gratis tuinadvies op maat aan te vragen.

'Wij waren bij de pioniers die in 2020 mee in het Tuinrangers-proefproject stapten,' zegt Veerle Teirlynck, stafmedewerker milieu van de stad Waregem. 'Inverde staat in voor zeer goeie ondersteuning. Ook de rapportage zit goed in elkaar, zodat wij een duidelijk zicht hebben op het aantal tuinbezoeken en de resultaten daarvan. Na de pilot zijn wij nog

steeds enthousiast over dit project, en onze inwoners zijn zeer tevreden over het gratis advies dat zij ontvingen. Daarom hebben wij besloten de projecttermijn met nog eens drie jaar te verlengen.'

75 tot 95% past advies Tuinrangers toe

De Tuinrangers zijn gepassioneerde hobbytuiniers uit je eigen gemeente, met een groot hart voor de natuur. Tijdens hun opleiding leren ze een tuin 'lezen' op zoek naar quick wins voor natuur en klimaat. Die koppelen ze dan aan de wensen van de tuineigenaars. 'Wordt dat grote gazon nog wel gebruikt, nu de kinderen beginnen te puberen? En wat gebeurt er met het regenwater dat op het tuinhuisje valt?'

De Tuinrangers doen dit werk vrijwillig. Maar ze merken dat de mensen aan de slag gaan met hun gratis tuinadvies, en dat motiveert hen. Tuineigenaar Helena uit Asse: 'Ik

ben al van alles aan het veranderen in de tuin: er zijn fruitbomen, frambozen, braamstruiken, aardbeien, rozen en andere planten bijgekomen. Als ik nieuwe planten koop, kies ik voortaan voor planten van hier. Ik heb namelijk geleerd dat die zo veel meer te bieden hebben aan vlinders en bijtjes. Ik kan heel wat doen met het advies dat ik van de Tuinranger heb gekregen! Van harte bedankt hiervoor.'

'Ja, onze methode werkt echt,' beaamt Werner Van Craenenbroeck, coördinator van het project. 'Uit onze effectmeting blijkt dat 95% van de tuineigenaars met het advies aan de slag gaat. Soms gaat het maar over één nestkastje of één bloembak. Maar... ruim 75% doet binnen drie maanden minstens drie grotere aanpassingen! Een hoogstam fruitboom aanplanten, een oude schutting vervangen door een bloeiende haag, een stuk gazon omvormen tot bloemenweide, een composthoek inrichten,

De Tuinrangers geven laagdrempelig advies, op maat van de tuin. Het maakt niet uit of het gaat om een grote landelijke tuin met plaats voor bomen of struiken of een tegeltuintje met een klimplant en wat stokrozen. Alle beetjes helpen.

RHODE PHOTO MEDIA B.V.C

SPAN TONHOOUT

BF

een vijvertje of wadi aanleggen... Stuk voor stuk ingrepen met een niet te onderschatten impact. Vaak horen we van tuineigenaars dat ze al langer nadachten over een mooie boom of een bloemenweide, maar niet wisten hoe precies. Gratis tuinadvies op maat van een vrijwillige Tuinranger uit de eigen buurt haalt de laatste drempels weg.'

Eenvoudige tips voor een groot verschil

De Tuinrangers geven laagdrempelig advies, op maat van de tuin. Het maakt daarbij niet uit of het gaat om een grote landelijke tuin met plaats voor bomen of struiken of een tegeltuintje met een klimplant en wat stokrozen. Alle beetjes helpen. Een Tuinranger luistert naar de wensen van de tuineigenaar en combineert die vervolgens met makkelijk uitvoerbare maatregelen die de natuur ten goede komen. Dat de Tuinrangers mensen uit de eigen gemeente zijn, heeft veel voordelen. Zo weten zij bijvoorbeeld heel goed welke planten het goed doen op de plaatselijke bodem en welke niet. De voorgestelde aanpassingen tekenen ze uit op een plattegrondje van de tuin. Zo blijft het voor de tuineigenaar ook achteraf duidelijk wat er allemaal besproken werd.

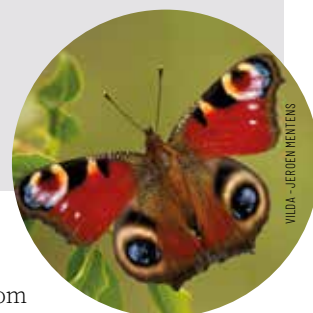
Tuineigenaar Kristel kijkt tevreden terug op het bezoek van de Tuinranger: 'Het advies was op mijn maat, met kleine zaken die voor mij haalbaar zijn. Aan de meeste tips had ik zelf niet gedacht, maar ze zijn wel heel waardevol. Kortom, de Tuinranger luisterde naar mijn

Tuinrangers en Klimaatplan samen voor vergroening

Deelnemen aan Tuinrangers kan perfect binnen het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP), werf 1 vergroening.

Meer weten over de manier van werken en de kosten die eraan verbonden zijn? Neem contact op met Werner Van Craenenbroeck - 0474-69 36 03 of werner.vancraenenbroeck@vlaanderen.be

Je kunt het Tuinrangersproject ook volgen via verschillende kanalen. Schrijf je via tuinrangers.be in op de nieuwsbrief of volg via sociale media: Facebook [fb.com/Tuinrangers](https://www.facebook.com/Tuinrangers) of Instagram [@tuinrangers](https://www.instagram.com/tuinrangers)

VILDA - JEROEN WENTENS

wensen en stemde het advies daar helemaal op af.'

Ook de milieudienst van Zwalm is enthousiast over de samenwerking van de afgelopen jaren. 'Wij hebben daar nog geen moment spijt van gehad. We kunnen met al onze vragen bij hen terecht, of dat nu gaat over kant en klaar communicatiemateriaal, over resultaten van een effectmeting of over bijscholing van de Tuinrangers. Op die manier is het aangenaam samenwerken, Inverde staat echt garant voor maximale ontzorging.'

Een Tuinrangerteam in jouw stad of gemeente?

Het Tuinrangerproject is een initiatief van de Vlaamse overheid. De coördinatie is volledig in handen van Inverde, het opleidingscentrum van Natuur en Bos.

Het gaat hierbij om een fullservicepakket: van werving en opleiding van de vrijwilligers tot en met promotie, ondersteuning en effectmeting. Met andere woorden: Inverde gaat binnen je gemeente op zoek naar gemotiveerde vrijwilligers en geeft hen een grondige opleiding. Na de opleiding biedt Inverde brede ondersteuning bij de promotie van het Tuinrangersteam binnen je gemeente. Het koppelt ook regelmatig met jullie terug via een effectmeting. Ook de Tuinrangers zelf krijgen administratief en inhoudelijk steun. De inspanning van jouw administratie wordt dus tot een minimum beperkt. Net als het kostenplaatje. —

VERONIQUE DE SMEDT
Natuurinvest

Inrichtingsprincipes lokale wegen op iets meer dan een jaar afgerond

De VVSG, de Vlaamse Stichting Verkeerskunde en het Agentschap Wegen en Verkeer (afdeling Mobiliteit) leverden een huzarenstukje af door meer dan driehonderd Vlaamse lokale besturen op dezelfde lijn te krijgen voor een doorgedreven nieuwe visie op de Vlaamse wegencategorisering en de inrichtingsprincipes ervan. En dat op iets meer dan een jaar tijd.

Straten, autosnelwegen en verbindingswegen krijgen een opgefrist 'statuut'. Wat is de definitie van een Europese hoofdweg? En van een regionale weg of een erftoegangsweg? Elke gemeente brengt op basis van de nieuwe aanbevelingen elke weg op haar grondgebied in kaart. Bij de herinrichting van wegen zal daar voortaan rekening mee worden gehouden.

Zes categorieën

Voortaan telt Vlaanderen zes types van wegen: Europese hoofdwegen, Vlaamse hoofdwegen, regionale wegen, interlokale wegen, ontsluitingswegen en erftoegangswegen. Dat creëert uniformiteit in het type

wegen en de inrichting ervan. Uiteraard is het geen exacte wetenschap. Elk lokaal bestuur kan en zal maatwerk moeten toepassen, maar de inrichtingsprincipes zijn leidend om een leesbaar en uniform wegbeeld te krijgen over heel Vlaanderen. Een erftoegangsweg kan verschillende functies hebben; woonstraten, winkelstraten, schoolstraten maar ook landbouwwegen en wegen in KMO-zones vallen dikwijls in deze categorie. Dat maakt lokale inrichtingsprincipes des te belangrijker.

De lokale inrichtingsprincipes zijn de basis om technische fiches op te maken. Een vademecum voor onze lokale wegen is dan de volgende stap. Maar het is belangrijk dat de mobi-

liteitsdiensten van lokale besturen nu al kunnen vertrekken van een gemeenschappelijk document. De herinrichting van wegen is immers een constant en langdurig proces, omdat het in de meeste gevallen gebeurt wanneer een straat of weg wordt opgesmukt. Ook in dit geval zullen buurgemeenten meer moeten gaan samenwerken.

Volgens Lieven Van Eenoo, ambtelijk vervoerregiovoorzitter bij het Departement Mobiliteit en Openbare Werken in West-Vlaanderen, was een opfrissing van de wegencategorisering nodig: 'Twintig jaar na het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen was het wel eens tijd om het we-

Boechout: plannen doortrekken en uitvoeren

De gemeente Boechout in de provincie Antwerpen stelde al in 2017 een plan op om wegen te categoriseren. Diensthoofd Openbare Werken en Mobiliteit Joke Schepens is verheugd deze plannen te kunnen uitrollen, zeker nu er een wettelijk kader is.

'Onze plannen zijn zes jaar geleden uitgetekend,' legt Joke Schepens uit. 'Ze lopen voor een groot stuk gelijk met de plannen die nu door de minister werden goedgekeurd. We hopen dat er snel een concrete invulling komt waardoor we onze aannemers nog betere informatie kunnen geven over de manier waarop bestaande straten moeten worden heringericht, of nieuwe moeten worden aangelegd.' De gemeente Boechout beschikt vooral over kleinere gemeentewegen: 'Maar dat sluit niet uit dat we dit plan nodig hebben. Wanneer de Antwerpse ring verzadigd is, zien we meer sluipverkeer op onze regionale en ontsluitingswegen.'

Joke Schepens vindt het nieuwe kader dat door de minister werd goedgekeurd, een uitstekende leidraad. 'De nieuwe categorisering is iets anders dan

hoe wij ze opgemaakt hebben. Nu worden er ontsluitingswegen voorgesteld en erftoegangswegen. Wij willen nog iets dieper in detail gaan, maar we wachten verdere informatie af om actie te ondernemen. We zijn een kleine gemeente, wat het voor ons wat makkelijker maakt om wegen te definiëren. Maar die vrijheid hebben we. Het document van de VVSG, AWV en het departement Mobiliteit creëert een goed wettelijk kader. Het mooie aan het nieuwe document is dat het een kapstok is, zowel tegenover de ambtenarij als tegenover de politiek. Het is legislatuuroverschrijdend, een opluchting.' Ze hoopt dat er snel details van de nieuwe leidraad bekend worden gemaakt. 'In Vlaanderen zal er dan eindelijk uniformiteit bestaan. Leggen wij een nieuwe weg aan binnen een bepaalde categorie, dan zal buurgemeente Ranst dat op identiek dezelfde manier doen. Elke weg met dezelfde parameters moet even breed en vooral leesbaar zijn. Ook zebrapaden zijn een voorbeeld, al beslist elk bestuur autonoom.'

ts

Lieven Van Eenoo:
‘Voor het categoriseren wegen we doorstroming en leefbaarheid af. Hoe hoger een weg opklimt op de ladder, hoe belangrijker de vlotte en snelle doorstroming. Hoe lager, hoe belangrijker de lokale leefbaarheid.’

gennetwerk tegen het licht te houden.’ Hij legt uit waarom en hoe de Vlaamse wegen gecategoriseerd moeten worden. ‘We vertrekken van het volledige wegennet en kijken welke functie of categorie een straat toebedeeld krijgt. Het hoogste niveau zijn de hoofdwegen, meestal snelwegen voor langere verplaatsingen binnen Vlaanderen of naar het buitenland. Die moeten snel, vlot en veilig zijn: gescheiden rijrichtingen en pechstroken, geen verkeerslichten of kruispunten, maar wel op- en afrittencomplexen. Het allerlaagste niveau zijn de erftoegangswegen, waar we wonen en waar eigenlijk alleen bestemmingsverkeer gewenst is. Die wegen zijn niet bedoeld voor doorgaand verkeer. Tussen die twee uitersten zit het dragende wegennet, uitergerust voor bovenlokale verplaatsingen,’ verklaart hij.

Inrichting en verkeersveiligheid

‘De functie van de weg bepalen is de eerste stap,’ vervolgt Lieven Van Eenoo. ‘Dat is niet nieuw, zelfs Napoleon deed het al. De laatste grote oefening in Vlaanderen startte halfweg de jaren negentig binnen het Structuurplan Vlaanderen. De filosofie achter het netwerk en de methodiek zijn vandaag wel anders. Men vraagt nu een robuuster netwerk. Dus hebben we de oefening opnieuw gedaan, samen met de vijftien vervoersregio’s waarin Vlaanderen nu is verdeeld. We bekeken daar hoe we de grote vervoersstromen kunnen opvangen, sturen en onder controle houden. Parallel werden algemene principes vastgelegd voor een inrichting die rekening houdt met de functie van de weg.’

Met de nieuwe wegencategorisering streven alle partners naar veiliger verkeer in Vlaanderen. ‘Dat is een algemene doelstelling voor het hele netwerk,’ aldus nog Lieven Van Eenoo. ‘Voor het categoriseren zelf wegen we eerder doorstroming en leefbaarheid af. Hoe hoger een weg opklimt op de ladder, hoe belangrijker

de vlotte en snelle doorstroming. Hoe lager, hoe belangrijker de lokale leefbaarheid. Op het laagste niveau moet je je als voetganger of fietser op de openbare weg kunnen begeven zonder een onveiligheidsgevoel. Op de hogere niveaus vraagt verkeersveiligheid wel een aangepaste inrichting met bijvoorbeeld aparte fietspaden, ventwegen, tunnels en bruggen om veilig over te steken. Dat zal op veel plaatsen nog aanpassingen vragen. Maar het zijn noodzakelijke in-

Margo Swerts:
‘Een stad als Gent heeft niet dezelfde wegindeling als een gemeente als Moorslede. Het grote voordeel is nu wel dat we kunnen terugvallen op een “bijbel” met richtlijnen waarin wegen duidelijk worden omschreven.’

grepen in onze infrastructuur waaraan de nieuwe categorisering straks richting zal geven en waarvoor ze mee het kader zal vormen.’

Geen evidentie

Ook de intercommunales zijn betrokken bij de wegencategorisering in Vlaanderen. Margo Swerts, mobiliteitsexpert bij de West-Vlaamse intercommunale WVI, reageert opgelucht: ‘Eindelijk kunnen we uniform werken. Maar eenvoudig wordt het nog niet.’

WVI ondersteunt de 54 aangesloten gemeentebesturen bij de opmaak van mobiliteitsplannen, waarvan ook de wegencategorisering deel uitmaakt. De intercommunale geeft advies en werkt de plannen uit in opdracht van de besturen. ‘Gemeentebesturen mogen zelf bepalen welke lokale weg in welke wegencategorisering valt, wij adviseren,’ aldus Margo Swerts. ‘Zelf zijn we wel verantwoordelijk voor de inrichtingsprincipes van een aantal wegen, zoals straten op

bestaande en toekomstige bedrijventerreinen en in nieuwe woonprojecten. We hanteren hier dezelfde normen die door minister Lydia Peeters zijn opgelegd. We gebruiken de basisprincipes in onze eigen projecten als uitgangspunt.’

De mobiliteitsexpert is tevreden dat er eindelijk eenduidige inrichtingsprincipes bestaan. ‘Er bestond al een eerste versie van de wegencategorisering, maar zonder inrichtingsprincipes voor lokale wegen,’ legt ze uit. ‘Sommige oude principes worden overgenomen maar in overeenstemming met de nieuwe principes aangepast. Natuurlijk wordt dit een werk van lange adem, we kunnen niet elke straat in Vlaanderen zomaar tegelijk herinrichten, dat zou simpelweg te duur zijn. Maar wanneer nieuwe straten worden aangelegd, of de bovenbouw wordt aangepakt, is dit een uitstekende gelegenheid om de nieuwe principes te hanteren als uitgangspunt.’

ts

In de beginfase wordt het geen evidentie om zowel de categorisering als de inrichting te hanteren: ‘Een stad als Gent heeft niet dezelfde wegindeling als een gemeente als Moorslede,’ weet Margo Swerts. ‘Het grote voordeel is nu wel dat we kunnen terugvallen op een “bijbel” met richtlijnen waarin wegen duidelijk worden omschreven. Dat zal het uitvoerende proces om uniform te werken alleen maar makkelijker maken. Ik hoop in ieder geval dat we van deze “bijbel” niet al te vaak moeten afwijken.’ —

GUIDO VAGANÉE

VVSG-coördinator Vervoerregiowerking

MICHEL APERS

VVSG-stafmedewerker Gemeentelijk Ondersteuningsplatform Vervoerregiowerking

Samen met MOW, AWW en VSV organiseert de VVSG een digitaal inlooptje (webinar) op 25 april om 14 uur. In het najaar zet VSV ook fysieke opleidingen op haar jaarprogramma.

Tamara De Geeter

De hartslag van het openbaar domein voelen

‘Een mobiliteitsambtenaar heeft eigenlijk nooit een doorsnee dag.’ Tamara De Geeter neemt een vliegende start, als we haar vragen om kort te omschrijven wat haar functie in Geraardsbergen zoal inhoudt. ‘Wij doen een beetje van alles, en weten altijd wat te doen.’

‘Met vergunningen voor de inname van openbaar domein zijn we dagelijks misschien het meest bezig,’ gaat ze voort. ‘We maken ook tijdelijke verkeersreglementen op, en vergunningen voor evenementen wanneer daarbij straten moeten worden afgesloten. Daarnaast hebben we verschillende projecten lopen, zoals ons fietsbeleidsplan, met een aantal dossiers die we hebben ingediend in het kader van het Plan Kopenhagen voor de ontwikkeling van fietsinfrastructuur. We zijn volop de Hop-punten aan het inrichten (knooppunten waar reizigers vlot overstappen van bijvoorbeeld tram of bus naar deelfiets of -auto, ze kaderen in de visie op basisbereikbaarheid van de Vlaamse overheid in samenwerking met de vervoerregio’s en de lokale besturen, red.). We hebben ook nog ons Tragewegenplan, en het gemeentelijke mobiliteitsplan om verder op te volgen. We weten dus altijd wat te doen.’

Die ‘we’ vormt een constante in het be-toog van Tamara De Geeter. Enerzijds doelt

- Momenteel een van de twee mobiliteitsambtenaren van Geraardsbergen
- Sinds 2017; raakte als criminologe geboeid door het thema verkeersveiligheid
- Trekt samen met de collega's ruim de helft van de tijd het terrein op
- Zet zich – met wegcode en beleidsplannen in de hand – in voor een veilig openbaar domein, van trage tot snelle wegen en van stoep tot schoolomgeving.

STEFANDEWICKERE

ze daarmee op de dienst Mobiliteit, die ze in Geraardsbergen samen met een collega-mobiliteitsambtenaar verzekert; beiden krijgen ze nog administratieve ondersteuning van een derde collega die het mailverkeer opvolgt, de aanvragen voor innames van openbaar domein mee verwerkt en ook de correspondentie met burgers verzorgt voor de werkgroep Verkeer. Anderzijds wordt al snel duidelijk dat het werk van de mobiliteitsambtenaar nooit een solospel is. 'Intern is er vooral samenwerking met de afdeling Ruimte en de dienst Evenementen, want we geven advies bij aanvragen voor omgevingsvergunningen maar ook voor het veilige verloop van bijvoorbeeld wielervedstrijden,' vervolgt Tamara De Geeter. 'En verder met onze gemeenschapswachten, hen horen we vaak als het over parkeerkwesies gaat. Met de lokale politie hebben we zeer veel contact, die geeft ons bijvoorbeeld adviezen over de organisatie van mobiliteit bij infrastructuurwerken.

De VVSG raadplegen we trouwens ook regelmatig, onder andere over de regelgeving voor taxivergunningen.' Binnen de stad wordt er nog intensief samengewerkt met de scholen. Geraardsbergen heeft een project lopen voor veilige schoolomgevingen. Het is net in zo'n omgeving dat de fotograaf Tamara De Geeter treft. 'Het weer zit niet mee, maar zoals je ziet hebben we mooie regenjassen waarmee we goed opvallen,' lacht ze. 'We hebben een kader gecreëerd waarbinnen aanvragen kunnen gebeuren voor de herinrichting van de omgeving rond elke school, op een uniforme en herkenbare manier. We stellen voor scholen ook een subsidiereglement op om aan duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid te werken.'

Ook andere overheden mogen niet ontbreken in het netwerk van de mobiliteitsambtenaar. 'Tweemaal per jaar hebben we bilateraal overleg met het Agentschap Wegen en Verkeer,' knikt Tamara De Geeter. 'We overlopen er de grote gezamenlijke projecten maar bekijken ook heel specifieke vragen. Voor de schoolroutes die we wilden inrichten langs gewestwegen, hebben we heel intensief contact gehouden met het Agentschap om te zien wat haalbaar was. Uiteindelijk gaan daar van de 22 aangevraagde projecten een zeventiental in uitvoering, en daar zijn we wel blij mee.' Voor de rest is er flink wat contact met de burgers, zo blijkt, via de werkgroep Verkeer die de dienst Mobiliteit inricht en opvolgt. 'Burgers die bijvoorbeeld gele lijnen of paaltjes in hun straat willen, kunnen daarvoor bij ons een aanvraag indienen,' legt Tamara De Geeter uit. 'Ook aanvragen voor mindervalidenparkeerplaatsen behandelen we in de werkgroep, naast klachten die te maken hebben met snelheid in de straat, hinder door geplande wegenwerken enzovoort. We koppelen altijd naar de mensen terug, en zo zien of horen we dagelijks inwoners.'

Vooraf voor de werkgroep Verkeer is de mobiliteitsambtenaar vaak op pad. 'Aanvragen van burgers gaan we in de regel ter plaatse bekijken,' aldus Tamara De

Geeter. Voor de planning van grote werken op het openbaar domein overleggen we ook wel met de aannemer op het terrein: wat moet er gebeuren en hoe, welke omleidingen zijn er mogelijk? Hetzelfde doen we voor werken op de gewestwegen, we gaan er met de projectleider langs of die komt tot bij ons. Onze trage wegen verkennen we al wandelend. En als we meldingen van problemen krijgen, trekken we erop uit. Fietspaden gaan we heel vaak ter plaatse inspecteren, met de technische dienst gaan we mee kijken waar er schilderwerken op de weg moeten gebeuren enzovoort. We zouden nog meer buiten willen komen, maar niet alles is haalbaar. Globaal genomen brengen we met de dienst de helft van de werktijd op kantoor door.'

Tamara De Geeter is sinds 2017 actief in deze functie. 'Ik heb criminologie gestudeerd, wat je misschien niet meteen in verband brengt met mobiliteit,' vertelt ze. 'Mijn stage deed ik als student bij de lokale politie op de verkeersdienst, waar ik de oorzaken en impact van verkeersongevallen analyseerde. Dat boeide me, en nadien legde ik het examen voor verkeersveiligheidsconsulent af, een functie die toen actueel was in het kader van het Verkeersveiligheidsfonds. Zo ben ik in de verkeersmaterie gerold, en er gebleven.' Wat geeft haar het meest voldoening? 'Acties uit de beleidsplannen kunnen realiseren,' antwoordt Tamara De Geeter. 'Maar evengoed de kleine dingen: als je iemand blij maakt door te helpen bij een aanvraag voor inname van openbaar domein, bijvoorbeeld. Al moet ik soms ook mensen teleurstellen. Je kunt bijvoorbeeld niet zomaar morgen verhuizen als de parkeerborden voor je verhuishagen nog niet geregeld zijn, en een gele lijn kunnen we niet zomaar overal aanbrenge. Wat kan en wat niet, dat staat allemaal in de wegcode. Maar die op een begrijpelijke manier vertaald krijgen naar inwoners is lang niet altijd evident.' –

PIETER PLAS

hoofdredacteur Lokaal

agenda

ontdek meer
opleidingen op
www.vvsg.be/opleidingen

april – mei

Praktijksessies Centaurus 2020

Verschillende locaties en datums

Als vervolg op de twee webinars over de taxiregelgeving eind maart is het tijd om praktisch aan het werk te gaan met de Centaurus2020-databank. Onder begeleiding leer je in deze fysieke praktijksessies hoe het werkt. vvsg.be/opleidingen

Opleiding tot jobcoach

Leuven start 17 april

Hoe ondersteun je startende medewerkers die nog niet over de juiste competenties of opleiding beschikken? En hoe ga je om met medewerkers die langdurig ziek zijn/waren? Leer in deze opleiding hoe jij als interne jobcoach die ondersteuning op maat kunt geven. vvsg.be/opleidingen

Van klokkenluiden tot bestraffing: het repressieve apparaat

Brussel start 17 april

Het repressieve apparaat is misschien wel het gevoeligste luik van het integriteitssysteem; een kleine fout kan grote gevolgen hebben. Hoe reageer je op (vermoedens van) integriteitsschending? Of hoe krijg je het voor elkaar dat medewerkers bereid zijn vermoedens te melden en dat de opvolging en bestraffing steeds zorgvuldig en proportioneel is? vvsg.be/opleidingen

Basisopleiding BelRAI Homecare

Gent start 17 april *

De regering omschrijft BelRAI als de inschalingsinstrumenten van de toekomst om de zorgbehoefte van een persoon met een zorg- en ondersteuningsnood in kaart te brengen. Een volgende stap in de veralgemeende invoering van BelRAI is de 'zachte' implementatie van de BelRAI Homecare vanaf 1 juni. Hier is een verplicht opleidingstraject aan verbonden. vvsg.be/opleidingen

Congres Lokaal Energie- en Klimaatpact

18 april ICC Gent

Sinds 2021 werken Vlaanderen en 294 lokale besturen samen om de noodzakelijke transitie in het energie- en klimaatbeleid te realiseren. 215 ervan gingen nog verder door het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) 2.0 te ondertekenen. Tijdens deze dag gaan we na op welke manier steden en gemeenten aan de slag kunnen gaan met de vier werven van het LEKP 2.0. Uitwisseling gegarandeerd! vvsg.be/opleidingen

Opleiding crisiscommunicatie voor openbare zorgvoorzieningen

Brussel 19 april

Soms gaat het mis, omdat missen menselijk is, en zorgen voor mensen mensenwerk is. Als zorgvoorziening probeer je fouten zoveel mogelijk te voorkomen, maar wat doe je als het toch misgegaan is? Hoe communiceer je dan het best? Naar wie? Wanneer? Wat? Via welk medium? De gouden driehoek van crisisbeheer geeft je inzicht in je eigen werking, in de do's & don'ts bij zowel grote als kleine crisissen. vvsg.be/opleidingen

WEBINAR Maak zelf je lokale mobiliteitscocktail met het derde-betaleraanbod van De Lijn op maat van jouw gemeente

20 april online

Hoe werkt een lokaal bestuur de modal shift in de hand? Er is een direct verband met het lokale aanbod aan openbaar vervoer. De Lijn biedt formules aan om inwoners en bezoekers te verleiden tot het gebruik van het diverse mobiliteitsaanbod. Welke derde-betalerssystemen kun je vanaf nu inzetten en hoe kan De Lijn beantwoorden aan het unieke mobiliteitsprofiel van jouw gemeente en haar inwoners? Je komt het allemaal te weten. vvsg.be/opleidingen

Motiverend communiceren met mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden in het LDC

Kessel-Lo 17 april *

Gezondheidsinformatie vinden, begrijpen en toepassen is voor 40% van de bevolking geen vanzelfsprekendheid, met meer risico op allerhande (chronische) gezondheidsproblemen als gevolg. Om hen meer controle te geven zijn ook medewerkers van lokale dienstencentra belangrijk, temeer omdat zij vaak in aanraking komen met mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden. Leer er dus zeker meer over! vvsg.be/opleidingen

Labo Ouderenbeleid

Leuven 18 april*

Het Labo Ouderenbeleid zet uitwisseling centraal. Via interactieve sessies brengen we complementaire inzichten over gedeelde uitdagingen in kaart en zoeken we naar verbindende oplossingen. Het Labo is een werkplek, dus we verwachten een actieve inzet van de deelnemers en een grote bereidheid tot ervarings- en kennisuitwisseling. Jouw input is de drijvende kracht. vvsg.be/opleidingen

Training Power BI (beginners en gevorderden)

Online - diverse datums

Met Power BI kun je data visualiseren en inzichten delen binnen je organisatie, of de data insluiten in een app of website. Op basis van verschillende databronnen zoals sensordata kun je visueel aantrekkelijke rapporten maken. vvsg.be/opleidingen

Basisopleiding administratieve medewerkers van de thuiszorg

Leuven 24 april

In deze opleiding leer je wat belangrijk is om subsidies voor een dienst voor gezinszorg te verkrijgen. Welke elementen uit

de regelgeving zijn belangrijk voor jou als administratieve kracht, wat staat er in het draaiboek van VESTA, en welke tips zijn bekend? Aangevuld met een uitwisseling tussen de deelnemers, kun je zeker een aantal administratieve zaken optimaliseren binnen de eigen dienst. vvsg.be/opleidingen

Startersdag Diensten voor Gezinszorg

Brussel, 25 april

Pas aan het werk in een dienst voor gezinszorg? Dan is deze startersdag een absolute must. We maken je wegwijs in de regelgeving en belichten alles wat je nodig hebt om heel concreet aan de slag te gaan. We organiseren ook een online inleiding kwaliteit, zodat je in een mum van tijd de belangrijkste aspecten van het kwaliteitsbeleid mee hebt. vvsg.be/opleidingen

Werkbezoek en uitwisseling burgerparticipatie

Sint-Niklaas 26 april

Tijdens een reeks werkbezoeken en uitwisselingsmomenten leer je hoe burgerparticipatie eruit kan zien. In de voormiddag dompelen we ons onder in hoe Sint-Niklaas zich intern organiseert om van samenwerking met burgers, middenveld, kennisinstellingen en bedrijven een succes te maken. In de namiddag kun je kiezen tussen een aantal werkbezoeken. vvsg.be/opleidingen

Opleidingen voor OCMW-medewerkers en vrijwilligers die vluchtelingen begeleiden

Verschillende datums, verschillende locaties, ook online

Mensen met een vluchtelingenachtergrond kampen vaak met psychosociale problemen en migratie- en acculturatiestress. Die multiproblematiek maakt hun hulpvraag vaak complex en diffuus. Daardoor verhoogt hun risico op armoede, psychische stoornissen, moeilijke integratie en werkloosheid. Herken problemen,

ga er gepast mee om en doorbreek deze dreigende vicieuze cirkel.
[vvsg.be/opleidingen](https://www.vvsg.be/opleidingen)

Studiedag Verweven werklocaties en leegstandsbeheer Brussel 26 april

Een gezonde mix aan functies in de stads- en dorpscentra verhoogt de leefbaarheid en bevordert het ruimtelijk rendement. Ook bedrijven horen erbij: handel, horeca, maar evengoed productiebedrijven en -ruimtes. Leer meer over de verschillende sleutels die lokale besturen in handen hebben om werklocaties in het woon-werkweefsel te behouden of er nieuwe bij te creëren.

[vvsg.be/opleidingen](https://www.vvsg.be/opleidingen)

Bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit Genk 4 mei

Ondermijnende criminaliteit komt in alle steden en gemeenten voor en weegt zwaar op de leefomgeving van burgers en op de bonafide lokale economie. Deze inspiratiedag biedt inzage in de barrière die ieder lokaal bestuur kan opwerpen. We trekken zoveel mogelijk lessen uit de bestaande goede praktijken en formuleren aanbevelingen voor de toekomstige lokale bestuurlijke aanpak.

[vvsg.be/opleidingen](https://www.vvsg.be/opleidingen)

Noteer nu al

Inspiratiedag Zorg

Leuven 3 oktober

<https://www.vvsg.be/opleidingen/2023-inspiratiedagzorg>

Storytelling voor

lokale besturen

Brussel 7 november

<https://www.vvsg.be/opleidingen/storylbestnov>

* Meer datums, thema's en/of locaties online via [vvsg.be/opleidingen](https://www.vvsg.be/opleidingen)

Op zoek naar nieuwe collega's?

De VVSG biedt verschillende tariefformules aan voor de plaatsing van vacatures, zoals een gezamenlijke formule met Poolstok.

02 april 2023

IVAGO
Kwaliteits- en milieucoördinator
LOKAAL BESTUUR LAAKDAL
Afdelingshoofd openbaar domein
STAD MECHELEN
Data-analist Europees project
STAD TURNHOUT
Algemeen directeur
LOKAAL BESTUUR BORSBEEK
Maatschappelijk assistent

03 april 2023

STAD LOKEREN
Ingenieur-diensthooft gebouwen
AGSA AALST
Projectleider

05 april 2023

STAD SINT-NIKLAAS
Manager marketing en communicatie

06 april 2023

GEMEENTE BOCHOLT
Deskundige financiën
STAD EN OCMW GENK
Medewerkers stadsontwikkeling

07 april 2023

GEMEENTE HOVE
- Beleidsmedewerker
- Deskundige ICT
VLAAMSE OVERHEID
Aankoper faciliteiten

09 april 2023

VVSG VZW
Polyvalent ondersteuner
administratie en communicatie
STAD RONSE
Administratief medewerker
(algemeen en magazijnier)
STAD TURNHOUT
Projectcoördinator energiezuinig (ver)bouwen
STAD MECHELEN
Zakelijk coördinator Museum Hof van Busleyden

10 april 2023

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE (VGC)
Jurist
WVI
Assistenten Mijn Verbouwenling

11 april 2023

LOKAAL BESTUUR OVERIJSE
Diensthoofd programmatie
SOLVA
Adviseur bedrijfsvastgoed

12 april 2023

MOTENA
Logopedist

16 april 2023

LOKAAL BESTUUR HEIST-OP-DEN-BERG
Algemeen directeur
Welzijnsvereniging De Zilveren Zwaan

19 april 2023

LOKAAL BESTUUR ROOSDAAL
Deskundige milieu

30 april 2023

STADSKANTOOR TURNHOUT
Consulent handhaving

13 mei 2023

WVI
Intergemeentelijk handhaver
ruimtelijke ordening en milieu

31 mei 2023

GEMEENTE ZWIJNDRECHT
Deskundige ICT

30-06-2023

WVI
Intergemeentelijk omgevingsambtenaar

www.vvsg.be/vacatures en/of

www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/jouw-vacature-in-de-vvsg-media

INLEVERING VACATURES

Lokaal 5 (mei) - 7 april

Lokaal 6 (juni) - 12 mei

Lokaal 7/8 (juli-augustus) - 9 juni

Uw vacatures in Lokaal en onze online media:

INFORMATIE

vacatures@vvsg.be

In haar maandelijkse column vertelt Nora Van Meeuwen over lokale thema's over de grens.

De burgemeester voert het woord

In het maartnummer van Lokaal formuleerden enkele wijze mensen voorzichtige voorspellingen over wat de afschaffing van de stemplicht op lokaal niveau en de halvelings rechtstreekse verkiezing van de burgemeester voor invloed zullen hebben op de komende gemeenteraadsverkiezingen. Hoe zit dat eigenlijk hier in Noorwegen? Hoe wordt de burgemeester verkozen, en ook, heeft hij veel te zeggen? Dat heb ik even uitgevlooid.

Om de vier jaar zijn er op een maandag in september lokale verkiezingen, voor de gemeenteraad en de provincie. Als alle stemmen geteld zijn, komen de verkozenen samen om de burgemeester te verkiezen. Die komt vanaf oktober in functie. Er komt geen koning of hogere macht aan te pas.

Rond de eeuwwisseling is er geëxperimenteerd met rechtstreekse burgemeestersverkiezingen, de eerste keer in negentien relatief kleine gemeenten in 1999. In 2003 deden er al 36 gemeenten mee aan het experiment, en in 2007 vijftig; eigenlijk hadden het er toen 51 moeten zijn, maar in één gemeente was er maar één kandidaat, dus dat was al meteen geregeld. Het was de bedoeling meer mensen naar de stembus te krijgen, maar het resultaat viel tegen. Lastig was ook dat er in sommige gemeenten een burgemeester kwam die geen meerderheid had in de gemeenteraad. En de vrouwen hadden ook al geen reden tot juichen, want bij de laatste rechtstreekse burgemeestersverkiezingen werden er zeven vrouwen en 43 mannen verkozen. Om kort te zijn, er is daarna zowel in de pers als in de politiek nog een poos gediscussieerd, maar een rechtstreekse burgemeestersverkiezing is er sindsdien niet meer gekomen. Ook dat geurtje van 'personencultus' dat er nogal gemakkelijk omheen hangt, is heel erg on-Noors en ongewenst.

De taken van de burgemeester liggen niet zo heel erg vast, en dat komt zeker doordat de wet bepaalt dat 'het lokale zelfbestuur niet méér beperkt mag worden dan noodzakelijk is om de nationale doelstellingen te garanderen'. Als ik dat zo lees, gaat dat toch wel verder dan het subsidiariteitsprincipe. Zo ongeveer het enige wat burgemeesters moeten, is de vergaderingen van de gemeenteraad en het *formannskap*, zeg maar het college van burgemeester en schepenen, voorzitten en als rechtsgeldig representant van de gemeente optreden. Voor de rest hebben ze grote vrijheid om zelf hun functie vorm te geven en te kiezen welke prioriteiten ze leggen. Sommigen zetten zich in voor de economische belangen van hun gemeente, anderen laten merken hoe belangrijk ze bijvoorbeeld cultuur of sport vinden. Of hoe belangrijk hun gemeente dat vindt, want dat is precies de kwestie: de burgemeester

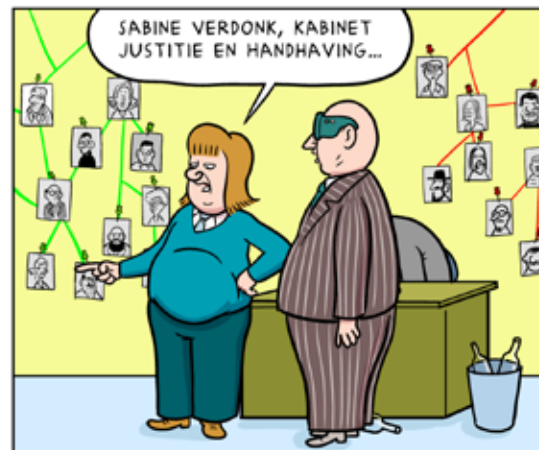
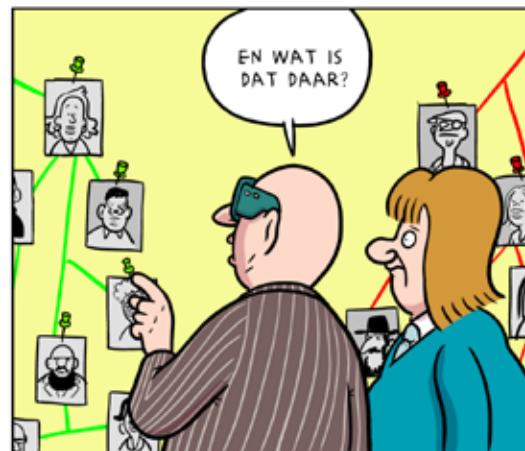
is in feite een *primus inter pares*. En dat is dan weer heel erg Noors en gewenst. Het past perfect in de traditie van de Scandinavische *Janteloven*, de wet van Jante, in 1933 geformuleerd door de Deense schrijver Aksel Sandemose. Die komt erop neer dat je niet hoeft te denken dat je beter bent dan een ander. Je kunt dat negatief interpreteren: denk maar niet dat je meer kunt, dat je slimmer bent, dat je iets waard bent... Steek je hoofd niet boven het maai-veld uit, of je bent het kwijt. Maar de Scandinaviërs zien het liever van de positieve kant: Denk maar niet dat je beter bent omdat je iets beter kunt, want een ander kan iets anders beter, en die is dus even goed. Ik durf wedden dat Ruth Lasters en haar leerlingen zich erin terugvinden.

En weet u wat ik nu zo fraai vind? Die mentaliteit weerspiegelt zich zelfs in de naam van de burgemeestersfunctie. In het Noors heet een burgemeester *ordfører*, woordvoerder dus. (Voor onze woordvoerder hebben ze dan weer het woord *talsperson*, dat in dezelfde sfeer zit als het Engelse *spokesman*.) Niks van burgers en meesters over burgers of over de burcht, nee, hier verkondigt de burgemeester de stem van de gemeente, de gemeenschap, zou ik bijna zeggen. Een verheffende gedachte vind ik dat, al leef ik natuurlijk niet in de illusie dat dit in alle omstandigheden voor alle inwoners het geval is.

Want wiens stem verkondigt de burgemeester dan eigenlijk in Kristiansand? Weet u nog van vorige keer? Het oude Kristiansand wil niet defuseren, de andere deelgemeenten wel. Het is er intussen nog wat ingewikkelder op geworden. De regering had immers een volksreferendum opgelegd, tegen de zin van Kristiansand, of beter gezegd van klein Kristiansand. Het lokale bestuur wil de staat – of de regering – nu een proces aandoen, omdat die haar boekje daarmee te buiten zou gaan. De volksraadpleging is immers een lokale bevoegdheid. Coup de théâtre: als ze dan toch moeten, dan willen ze dat er in klein Kristiansand ook een referendum komt. En dat mag dan weer niet van de regering. 'De meerderheid in Søgne beslist in Søgne. En de meerderheid in Songdalen beslist in Songdalen,' zegt minister van Binnenlandse Zaken Sigbjørn Gjelsvik. En hij voegt er nog aan toe: 'De eis om een volksraadpleging zet het lokale niveau niet buiten spel, de fusie die de vorige regeringscoalitie tegen wil en dank door de strot van de mensen geramd heeft, díé zette het lokale niveau buiten spel.'

Come and see next... Nee, laat maar, een feuilleton hoeft het hier niet te worden. —

NORA VAN MEEUWEN
columnist van Lokaal

Antwerpen, Gent
of

BRUSSEL

Join the club
of connected cities.

Onze ambitie?
Elektromobiliteit toegankelijk
maken voor iedereen.

TotalEnergies installeert en exploiteert
laadpalen in uw stad

Ontdek hoe:
<https://bit.ly/3ZTrtWv>

TotalEnergies